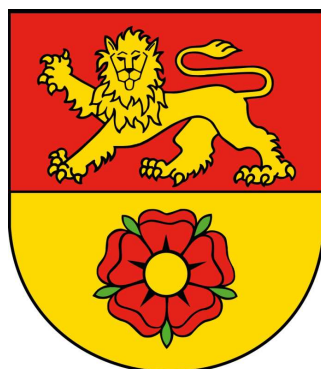

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU**

**PLAN GOSPODARKI
NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY
MIEJSKIEJ
NOWE MIASTO LUBAWSKIE**

Wykonawca:

EKOPOL –PROJEKT

ul Stońskiego 5
45 -791 Opole

Zespół autorski:

mgr inż. Jacek Kichman
inż. Piotr Kichman
mgr Jerzy Podhorodecki
mgr Katarzyna Gosk

Spis treści:

1. Wprowadzenie	3
2. Zakres i metodyka sporządzania Prognozy oddziaływania na środowisko	4
3. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	7
4. Usytuowanie, wielkość i ogólna charakterystyka przedmiotowego obszaru	27
5. Elementy infrastruktury technicznej przedmiotowego obszaru	28
6. Istniejący stan środowiska ze szczególnym uwzględnieniem stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	32
7. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	43
8. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie	44
9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby ich uwzględnienia podczas opracowania projektowanego dokumentu...	52
10. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko w wyniku realizacji projektowanego dokumentu	58
11. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie, lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	81
12. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, w tym także wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki, luk we współczesnej wiedzy.....	83
13. Informacje o przewidywanych metodach analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzenia	85
14. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	87
15. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	88
SPIS RYSUNKÓW.....	92
SPIS TABEL.....	92
LITERATURA.....	92

1. Wprowadzenie

1.1. Wstęp

Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie w trosce o środowisko naturalne, dostrzegając zachodzące przemiany społeczno – gospodarcze a także wyzwania w kontekście nowego okresu programowania Unii Europejskiej, podjęła próbę kompleksowego opracowania dokumentu pt. „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” z określeniem kierunków rozwojowych, zgodnie z potrzebami swojej społeczności.

Uwarunkowania środowiskowe na obszarze Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie powodują konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu dokumentu pt. „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”.

Przedmiotem prognozy oddziaływania na środowisko jest analiza potencjalnych oddziaływań będących skutkiem realizacji działań, jakie zostały zaproponowane dla gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w zakresie gospodarki niskoemisyjnej.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu pt. „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, której elementem jest niniejsza Prognoza, jest spełnieniem obowiązku prawnego wynikającego z dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Głównym celem niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest określenie możliwych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji projektu pt. „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”.

Prognozy oddziaływania na środowisko projektów programów, planów, strategii i polityk sektorowych, określających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, sporządzane są jako jeden z wymaganych elementów procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Prognoza jest dokumentem wspierającym proces decyzji i procedurę oceny strategicznej. Wskazuje na możliwe negatywne skutki realizacji „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” oraz przedstawia zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom, przedstawia sposoby ich minimalizacji.

Głównym celem Planu Gospodarki Niskoemisyjnej jest dążenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie do rozwoju społeczno– gospodarczego w oparciu o gospodarkę niskoemisyjną, przyczyniającą się do poprawy stanu środowiska oraz służącą do podnoszenia standardu życia lokalnej społeczności. Natomiast celem opracowania prognozy jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska, wywołanych przez zakres oraz tempo realizacji zadań i działań, sprecyzowanych w treści „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”.

1.2. Podstawa formalna

Prognozę opracowano na podstawie zawartej umowy Nr OŚ.605.10.2015 z dnia 8 lipca 2015 r. pomiędzy Gminą Miejską Nowe Miasto Lubawskie a firmą EKOPOL –PROJEKT z siedzibą w Opolu, przy ulicy Stoińskiego 5.

1.3. Podstawa prawna

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu pt. „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, której elementem jest niniejsza Prognoza, jest spełnieniem obowiązku prawnego wynikającego z dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Obowiązek opracowania Prognozy nałożony został w art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.). Z zapisów ustawy wynika, że każdy organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 ww. ustawy, poddaje go opiniowaniu przez właściwe organy wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

2. Zakres i metodyka sporządzania Prognozy oddziaływania na środowisko

2.1. Zakres Prognozy

Zgodnie z obowiązującymi przepisami tj. *ustawą z dnia 3 października 2008 roku o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U. 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.) oraz zakresem i stopniem szczegółowości informacji wymaganym w prognozie określonym przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Olsztynie w piśmie nr WOOŚ.411.145.2015.NT z dnia 19 listopada 2015 r.

Prognoza oddziaływania na środowisko z uwzględnieniem zakresu określonego w art. 51 i art. 52 ust. 2 ww. ustawy, powinna:

1) zawierać:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2) określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a także obszarów wyznaczonych do ochrony prawnej,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania (w tym zadania inwestycyjne, które mogą zakwalifikować się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko),

w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne,
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawiać:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Przy opracowaniu niniejszej Prognozy brano także pod uwagę wymagania co do jej zakresu wynikające z aneksu I do Dyrektywy 2001/42/WE oraz ich interpretacją zawartą w publikacji *Strategiczne oceny oddziaływania na środowisko w układach sektorowych* (Kowalczyk, Starzewska-Sikorska, 2003).

2.2. Metodyka sporządzenia Prognozy

Uwzględniając ww. obowiązujący zakres Prognozy, metodyka sporządzenia Prognozy została opracowana w oparciu o dokumenty strategiczne oraz dostępne publikacje opisujące stan środowiska na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Analizą objęte zostały również dokumenty na poziomie krajowym i międzynarodowym zawierające niezbędne informacje i umożliwiające ocenę zgodności „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” z celami, kierunkami działań i priorytetami ekologicznymi. Wykorzystano również informacje zawarte w wielu innych opracowaniach i publikacjach, w tym m.in. w opracowaniach o stanie środowiska w województwie warmińsko – mazurskim (na przestrzeni lat 2010–2015) oraz danych GIOŚ, WIOŚ i GUS.

Biorą pod uwagę fakt, iż projektowany dokument ma charakter kierunkowy, „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” ma jedynie ostrzegać przed potencjalnymi zagrożeniami środowiskowymi na tzw. poziomie strategicznym, tzn. opisać generalne skutki środowiskowe dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

W „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” oprócz zadań własnych samorządu lokalnego, zawarte są w większości zadania i zamierzenia inwestycyjne planowane do realizacji, bez wskazania konkretnych inwestorów. Inwestycje te powinny być poddane bardziej szczegółowej ocenie oddziaływania na środowisko, analizującej konkretne detale techniczne i otoczenie danego zamierzenia inwestycyjnego. Jednak ze względu na strategiczny charakter „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, przedmiotowa Prognoza nie zawiera szczegółowego opisu skutków środowiskowych dla poszczególnych zadań, gdyż rolę tę winien pełnić każdorazowo raport o oddziaływaniu na środowisko poszczególnych przedsięwzięć inwestycyjnych, w przypadku gdy jest prawnie wymagany.

Podstawowym celem Prognozy, opracowywanej w ścisłym związku z projektem dokumentu pt. „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, jest wskazanie, czy przyjęte w ocenianym dokumencie ustalenia i rozwiązania nie będą miały negatywnych skutków dla środowiska.

W celu przeprowadzenia takiej oceny w analizowanym przypadku zastosowano następującą metodykę:

- 1) zapoznanie się z przedłożoną do oceny wersją projektowanego dokumentu pt. „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, oraz sprawdzenie jego zgodności z ustaleniami innych dokumentów powiązanych,
- 2) dokonanie rozpoznania stanu środowiska oraz ewentualnych problemów ochrony środowiska na analizowanym obszarze,
- 3) identyfikacja elementów środowiska najbardziej wrażliwych na wpływy ustaleń projektowanego dokumentu,
- 4) przeprowadzenie oceny istotności zidentyfikowanych oddziaływań ze wskazaniem oddziaływań znaczących negatywnych,
- 5) przeprowadzenie analizy możliwości wyeliminowania przewidywanych znaczących negatywnych oddziaływań poprzez zastosowanie rozwiązań ograniczających oddziaływanie negatywne lub propozycje rozwiązań alternatywnych,
- 6) opracowanie wyników analizy w formie dokumentu wymaganego *ustawą o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

W celu przeprowadzenia analizy wykorzystano materiały zespołu autorskiego zebrane w trakcie opracowania „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, dane Urzędu Miejskiego w Nowym Mieście Lubawskim oraz piśmiennictwo branżowe. W Prognozie nie powielano zawartych w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” zestawień tabelarycznych, ani grafiki. Przy wykonywaniu Prognozy wykorzystano metody prognostyczne, które miały na celu zidentyfikować potencjalne i rzeczywiste zmiany, jakie mogą wystąpić w środowisku w związku z przewidywanymi działaniami w ramach wdrożenia zapisów „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”.

3. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

3.1. Zawartość projektowanego dokumentu

Zawartość „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” obejmuje takie rozdziały, jak:

- Wstęp,
- Cel opracowania,
- Powiązania PGN dokumentami strategicznymi,
- Charakterystyka obszaru objętego zakresem PGN,
- Elementy systemu energetycznego i transportowego do wykorzystania w aktualizowanym planie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- Wyniki bazowej inwentaryzacji emisji dwutlenku węgla,
- Identyfikacja obszarów problemowych,
- Plan działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej,
- Aspekty organizacyjne we wdrażaniu PGN,
- Źródła finansowania inwestycji ujętych w PGN,
- Sposób monitorowania i raportowania efektów realizacji celów ujętych w PGN,
- Wyniki przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W część wstępnej określono zakres opracowania, jego założenia, podstawę formalną oraz prawną. Wskazano, iż „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” jest dokumentem strategicznym, opisującym kierunki działań zmierzających do osiągnięcia celów pakietu klimatyczno-energetycznego, tj. redukcji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, zwiększenia efektywności energetycznej, poprawy jakości powietrza oraz zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii.

Następnie przyjęto cel strategiczny projektowanego dokumentu wraz z celami szczegółowymi, które służą do jego realizacji.

W kolejnej części opracowania wykazano powiązania *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej* z dokumentami strategicznymi na poziomie wspólnotowym, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

W *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej* zawarto także opis elementów systemu energetycznego i transportowego, które zawierają elementy mogące być wykorzystane przy sporządzeniu aktualizacji planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną oraz paliw gazowych dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

W ramach opracowanego dokumentu została wykonana inwentaryzacja zużycia nośników energii oraz emisji CO₂ na całym obszarze terytorialnym Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie. Jako rok bazowy do analiz przyjęto rok 2005, za rok kontrolny przyjęto rok 2014, natomiast prognozowanym rokiem wielkości emisji, został rok 2020. Inwentaryzacja emisji CO₂ pozwoliła wskazać obszary o największej emisji, aby następnie dobrać działania służące jej ograniczeniu.

Na podstawie danych zebranych w ramach przeprowadzonej inwentaryzacji emisji gazów cieplarnianych wskazano obszary problemowe, które z jednej strony znacząco przyczyniają się do emisji dwutlenku węgla, a z drugiej cechują się potencjałem do obniżenia tego niekorzystnego oddziaływania.

W *Planie Gospodarki Niskoemisyjnej* zawarto strategię na rzecz gospodarki niskoemisyjnej, która wprowadza środki wspomagające efektywność energetyczną, ułatwiając osiągnięcie celu zmniejszenia zużycia paliw kopalnych i redukcji emisji CO₂. Cele i zobowiązania

strategii długoterminowej opierają się zarówno na czynnikach zewnętrznych jak również wewnętrznych.

Kierunki rozwoju w zakresie gospodarki niskoemisyjnej Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie określa Plan działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej, który zawiera planowane działania i priorytety inwestycyjne w horyzoncie czasowym 2016 – 2025.

System monitorowania zapisów projektu dokumentu polegać będzie na badaniu stopnia osiągnięcia założonych celów poprzez przyjęte wskaźniki monitoringu, kontrolę przebiegu poszczególnych procesów oraz ocenę uzyskanych efektów pod względem środowiskowym.

3.2. Główne cele projektowanego dokumentu

W ramach „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” określono cel strategiczny, taki jak:

**OGRANICZENIE W 2020 ROKU ZUŻYCIA ENERGII KOŃCOWEJ, ZMNIEJSZENIE EMISJI
CO₂ ORAZ ZWIĘKSZENIE UDZIAŁU ENERGII POCHODZĄCEJ Z ODNAWIALNYCH
ŹRÓDEŁ ENERGII W BILANSIE ENERGETYCZNYM GMINY MIEJSKIEJ NOWE MIASTO
LUBAWSKIE W STOSUNKU DO ROKU BAZOWEGO 2005**

Do realizacji celów strategicznych, wyznaczono cele szczegółowe, takie jak:

- CEL 1 – Redukcja do 2020 roku emisji gazów cieplarnianych, w szczególności CO₂ o 25,74 % w stosunku do roku bazowego 2005,
- CEL 2 – Redukcja do 2020 roku zużycia energii finalnej o 23,18 % do 2020 roku w stosunku do roku bazowego 2005,
- CEL 3 – Zwiększenie do roku 2020 udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie do 3,35 %,
- CEL 4 – Poprawa jakości powietrza poprzez przyłączanie nieruchomości do miejskiej sieci ciepłowniczej i gazowej odnośnie redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza: benzo(a)pirenu i pyłów, dla których odnotowano przekroczenia jakości poziomów dopuszczalnych stężeń w powietrzu i realizowane są programy (naprawcze) ochrony powietrza (POP) oraz plany działań krótkoterminowych (PDK).

Kierunkiem działań w zakresie realizacji CELU 1 będzie zmniejszenie wielkości emisji poprzez rozwój niskoemisyjnych technologii i tym samym poprawa jakości powietrza, poprzez m.in.:

- ograniczenie niskiej emisji ze źródeł komunalnych, w tym stopniowe eliminowanie węgla jako paliwa w lokalnych kotłowniach i gospodarstwach domowych i zastępowanie go innymi, bardziej ekologicznymi,
- zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej ich wpływu na lokalną gospodarkę energetyczną oraz jakość powietrza.

Kierunkiem działań w zakresie realizacji CELU 2 będzie zmniejszenie zapotrzebowania na energię finalną, poprzez m.in.:

- promocję i wdrażanie idei energooszczędnych oraz proekologicznych zachowań konsumenckich,
- termomodernizację istniejących budynków oraz promocję energooszczędności w budownictwie,
- montaż/instalacje efektywnego energetycznie oświetlenia,
- wzrost efektywności produkcji i przesyłu energii.

Kierunkiem działań w zakresie realizacji CELU 3 będzie zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii, poprzez m.in.:

- wspieranie energii i ciepła pochodzącego ze źródeł odnawialnych (kolektory słoneczne, pompy ciepła, panele fotowoltaiczne, inne formy OZE).

Kierunkiem działań w zakresie realizacji CELU 4 będzie poprawa jakości powietrza, poprzez m.in.:

- przyłączanie do miejskiej sieci ciepłowniczej i gazowej budynków i obiektów należących do lokalnej społeczności, instytucji i podmiotów gospodarczych Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Kierunkiem działań w zakresie realizacji powyższego celu będzie również poprawa jakości powietrza, określona w Planie Działań Krótkoterminowych dla Strefy Warmińsko – Mazurskiej ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10, poprzez m.in.:

- zakaz palenia innych odpadów zielonych (liści, gałęzi, trawy),
- ograniczenie palenia w kominkach,
- ogrzewanie mieszkań lepszym jakościowo paliwem,
- zakaz spalania odpadów w paleniskach domowych,
- zakaz używania kotłów węglowych/ na drewno jeżeli pozwolenie na użytkowanie lub miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wskazują inny sposób ogrzewania pomieszczeń.

3.3. Powiązania projektowanego dokumentu z innymi dokumentami

W związku z opracowanym projektem dokumentu pt. „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” należy wskazać, że planowane kierunki rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie oraz inwestycje planowane do realizacji w ramach dokumentu, wynikają z obowiązujących aktów prawnych, programów wyższego rzędu oraz dokumentów planistycznych uwzględniających tę problematykę.

Wyznaczone cele w ramach PGN dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie są powiązane i spójne z celami, priorytetami i działaniami następujących dokumentów strategicznych:

1. Poziom wspólnotowy:

- „Pakiet klimatyczno – energetyczny”,
- „Strategia zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego Unii Europa 2020”,
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady odnośnie stawianych celów w zakresie gospodarki niskoemisyjnej,
- „Plan działania w celu poprawy efektywności energetycznej we Wspólnocie Europejskiej”,
- „Europejski Program Zapobiegający Zmianie Klimatu”,
- „Zielona Księga Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa Energetycznego”;

2. Poziom krajowy:

- „Założenia Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej”,
- „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030”,
- „Strategia Rozwoju Kraju 2020”,
- „Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa 2020 r.”,
- „Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku”,
- „Polityka Energetyczna Polski do 2050 roku” (projekt),
- „Krajowy plan działań dotyczący efektywności energetycznej”,
- „Krajowy plan działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych”,
- Ustawy rządowe odnośnie stawianych celów w zakresie gospodarki niskoemisyjnej;

3. Poziom regionalny:

- „Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego województwa warmińsko – mazurskiego do roku 2025”
- „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego”
- „Program ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011–2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015–2018”
- „Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko–mazurskiej”
- „Ponadlokalny program rewitalizacji sieci miast Cittaslow”
- „Strategia Rozwoju Powiatu Nowomiejskiego na lata 2015-2022”
- „Program ochrony środowiska dla powiatu nowomiejskiego na lata 2010–2013 z perspektywą na lata 2014–2017”

4. Poziom lokalny:

- „ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowe Miasto Lubawskie (projekt)”
- „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2023”
- „Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na lata 2012–2030”
- „Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2015 – 2035”
- „Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasto Lubawskie”

Powiązania „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” z dokumentami strategicznymi na poziomie wspólnotowym

Pakiet klimatyczno – energetyczny

„Pakiet klimatyczno – energetyczny” jest próbą zintegrowania polityki klimatycznej i energetycznej całej Unii Europejskiej. W skład pakietu wchodzi szereg aktów prawnych i założeń dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia efektywności energetycznej, promocji energii ze źródeł odnawialnych, jak m.in.: Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r., zmieniona dyrektywą 2009/29/WE.

Podstawowe cele „Pakietu klimatyczno – energetycznego” to:

- redukcja emisji CO₂ o 20% w roku 2020 w porównaniu do 1990 r.,
- wzrost zużycia energii ze źródeł odnawialnych w UE z obecnych 8,5 do 20% w 2020 r., dla Polski ustalono wzrost z 7% do 15%,
- zwiększenie efektywności energetycznej w roku 2020 o 20%.

„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” jest dokumentem strategicznym, opisującym kierunki działań zmierzających do osiągnięcia celów pakietu klimatyczno–energetycznego, tj. redukcji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, zwiększenia efektywności energetycznej, poprawy jakości powietrza oraz zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii.

Strategia zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego Unii Europa 2020

Strategia „Europa 2020” przyjęta 3 marca 2010 roku jest dziesięcioletnią strategią Unii Europejskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, zapoczątkowaną w 2010 r. Ma ona na celu nie tylko rozwiązanie problemów wynikających z kryzysu, z którego obecnie kraje UE

stopniowo wychodzą. Strategia ta ma również pomóc skorygować niedociągnięcia europejskiego modelu wzrostu gospodarczego i stworzyć warunki, dzięki którym będzie on bardziej służył zrównoważonemu i sprzyjającemu włączeniu społecznemu wzrostowi.

Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji,
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej,
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Wyznaczone cele w ramach „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” są powiązane ze wszystkimi priorytetami *Strategii Europa 2020*, jednak najmocniej za pomocą priorytetu drugiego: *rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej*.

Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady odnośnie stawianych celów w zakresie gospodarki niskoemisyjnej

Założenia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” są zgodne z kierunkami wsparcia rozwoju polityki regionalnej w Unii Europejskiej w obszarze gospodarki niskoemisyjnej.

Zapisy *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej* są spójne z katalogiem działań, które znajdują odzwierciedlenie w takich dyrektywach jak m.in.:

- Dyrektywa 2003/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej,
- Dyrektywa 2004/8/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie wspierania kogeneracji w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe na rynku wewnętrznym energii,
- Dyrektywa 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 10 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej

Plan działania w celu poprawy efektywności energetycznej we Wspólnocie Europejskiej

W „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” znajdują się zapisy w zakresie prowadzenia kampanii informacyjnych i promocyjnych w zakresie efektywności energetycznej i OZE. Zapisy te są tożsame z „Planem działania w celu poprawy efektywności energetycznej we Wspólnocie Europejskiej” gdyż dokument ten wzywa do bardziej aktywnego i skutecznego niż dotychczas promowania efektywności energetycznej, jako podstawowej możliwości realizacji zobowiązań UE do redukcji emisji gazów cieplarnianych, przyjętych podczas konferencji w Kioto. Dokument ten ponadto zawiera oszacowania potencjału ekonomicznego efektywności energetycznej w krajach UE poprzez eliminację istniejących barier rynkowych hamujących upowszechnianie technologii efektywnych energetycznie.

W dokumencie zaprezentowano zasady i środki, które pomogą usunąć istniejące bariery wzrostu efektywności energetycznej podzielone na 3 grupy: wspomagające zwiększenie roli zagadnień efektywności energetycznej w politykach i programach nie energetycznych (np. polityka rozwoju obszarów miejskich, polityka podatkowa, polityka transportowa); środki dla sprawniejszego wdrożenia istniejących mechanizmów efektywności energetycznej; nowe wspólne mechanizmy skoordynowane na poziomie europejskim.

Europejski Program Zapobiegający Zmianie Klimatu

Program został zainicjowany w czerwcu 2000 r., a jego celem jest określenie najbardziej ekonomicznych i środowiskowo efektywnych środków, które pozwolą zrealizować cele zawarte w Protokole z Kioto. W ramach Programu wdrażane są następujące grupy przedsięwzięć: redukcja emisji CO₂ poprzez realizację nowych uregulowań prawnych UE; promocja ciepła wytwarzanego z odnawialnych źródeł energii; dobrowolne umowy w przemyśle; zachęty podatkowe dla użytkowników samochodów oraz doskonalenie technologii paliw i pojazdów.

Do wejścia w życie porozumień wynikających z ramowej konwencji ONZ oraz Protokołu z Kioto konieczne będzie m.in. prowadzenie systematycznych i dokładnych pomiarów stężeń gazów cieplarnianych (głównie dwutlenku węgla i metanu) na tzw. obszarach czystych, pozbawionych silnych lokalnych źródeł tych gazów. Ocena emisji gazów cieplarnianych przez przemysł powinna być uzupełniana bezpośrednimi pomiarami stężeń tych gazów w atmosferze. Pomiary składu izotopowego CO₂ i CH₄ dostarczają dodatkowych informacji o charakterze źródeł tych gazów (np. antropogeniczne czy biogeniczne).

W „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” jako cel strategiczny przyjęto redukcję emisji CO₂, zmniejszenie zużycia energii oraz zwiększenie udziału OZE w bilansie energetycznym Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie. Z tego tytułu zapisy te jak najbardziej wpisują się w „Europejski Program Zapobiegający Zmianie Klimatu”.

Zielona Księga Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa Energetycznego

Jest to dokument, którego celem jest przedstawienie złożonej problematyki sektora energetycznego w Unii Europejskiej, w tym przede wszystkim bezpieczeństwa energetycznego w krajach członkowskich. Pokazuje również prognozę energetyczną po rozszerzeniu Unii Europejskiej do 30 krajów.

Przedstawione w Zielonej Księdze (Green Paper Towards a European Strategy for Energy Supply Security) zagadnienia koncentrują się na trzech głównych obszarach:

- bezpieczeństwie energetycznym, rozumianym jako obniżenie ryzyka związanego z zależnością od zewnętrznych źródeł zasilania w paliwa i energię (stopie samowystarczalności, dywersyfikacja źródeł zaopatrzenia),
- polityce kontroli wielkości zapotrzebowania na paliwa i energię,
- ochronie środowiska, w szczególności na walce z globalnym ociepleniem – obniżeniem emisji gazów cieplarnianych.

W dokumencie tym naszkicowano ramy długofalowej strategii energetycznej Wspólnoty oraz określono priorytety w zakresie poprawy stanu bezpieczeństwa energetycznego, odnoszące się do dwóch grup działań:

- po stronie popytu, przez wzrost efektywności energetycznej gospodarki,
- po stronie podaży, przez wzrost udziału energii z odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym krajów unijnych.

„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” powiązany jest z „Zieloną Księgą Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa Energetycznego” głównie za pomocą trzeciego obszaru jaki jest ochrona środowiska, związana z obniżeniem emisji gazów cieplarnianych.

Powiązania „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym

Założenia Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej

W przyjętym 16 sierpnia 2011 roku przez Radę Ministrów *Założeniach Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej*, określono cele szczegółowe sprzyjające osiągnięciu wskazanego celu głównego, a są to:

- rozwój niskoemisyjnych źródeł energii,
- poprawa efektywności energetycznej,
- poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami,
- rozwój i wykorzystanie technologii niskoemisyjnych,
- zapobieganie powstawaniu oraz poprawa efektywności gospodarowania odpadami,
- promocja nowych wzorców konsumpcji.

W perspektywie krajowej, odpowiedzią na wyzwania w dziedzinie ochrony klimatu, jest opracowanie Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej. Istotą programu jest podjęcie działań zmierzających do przestawienia gospodarki na gospodarkę niskoemisyjną. Program ma umożliwić Polsce odegranie czynnej roli w wyznaczaniu europejskich i światowych celów redukcji emisji gazów cieplarnianych, ma też uzasadnienie w realizacji międzynarodowych zobowiązań Polski i realizacji pakietu klimatyczno–energetycznego UE.

Dlatego też bardzo ważne jest ukształtowanie postaw ukierunkowanych na rzecz budowania gospodarki niskoemisyjnej oraz patrzenia „niskoemisyjnego” na zasoby i walory gminy wśród władz samorządowych, radnych, grup eksperckich.

Z założeń programowych Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej wynikają również szczegółowe zadania Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, takie jak:

- redukcja zużycia energii i ciepła,
- wzrost efektywności energetycznej,
- stosowanie niskoemisyjnych źródeł energii,
- wykorzystanie technologii niskoemisyjnych,
- rozwój odnawialnych źródeł ciepła.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030

Strategia opracowana 11 stycznia 2013 r. przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat.

Celem głównym dokumentu jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce.

Ważnym z punktu widzenia bezpieczeństwa Polski, ale także udziału w światowych procesach, jest obszar bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrony środowiska. Polska ma ogromne potrzeby energetyczne. Należy je zabezpieczyć w perspektywie nie tylko długookresowej – do 2030 r., ale także w średniookresowej do 2020 – 2022 roku. Ważnym z punktu widzenia

uczestnictwa w UE jest modyfikacja i coraz szersze wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (tak, aby ich udział w gospodarce stawał się coraz większy), ograniczenie wykorzystania węgla oraz dbałość o stan środowiska w Polsce. Te działania wiążą się także z potrzebą zapewnienia obywatelom bezpieczeństwa w przypadku nagłych zjawisk przyrodniczych czy zmian klimatycznych.

„Plan Gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” jest spójny z celami przyjętymi w „Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju – Polska 2030”. Dowodem na to, jest założenie (w projekcie dokumentu) zwiększenia do roku 2020 udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie do 3,35 %.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Dokument przyjęty 25 września 2012 r. przez Radę Ministrów wyznacza trzy obszary strategiczne: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjna gospodarka, spójność społeczna i terytorialna, w których koncentrować się będą główne działania oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

Strategia średniookresowa wskazuje działania polegające na usuwaniu barier rozwojowych, w tym słabości polskiej gospodarki ujawnionych przez kryzys gospodarczy, jednocześnie jednak koncentrując się na potencjałach społeczno-gospodarczych i przestrzennych, które odpowiednio wzmocnione i wykorzystane będą stymulowały rozwój.

Celem głównym Strategii staje się więc wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.

Strategia stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych, które powinny przyczyniać się do realizacji założonych w niej celów, a zaprojektowane w nich działania rozwijać i uszczegóławiać reformy w niej wskazane. Jest skierowana nie tylko do administracji publicznej. Integruje wokół celów strategicznych wszystkie podmioty publiczne, a także środowiska społeczne i gospodarcze, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym.

Wyznaczone cele w ramach „Planu Gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” są tożsame z zamierzeniami inwestycyjnymi wynikającymi ze Strategii Rozwoju Kraju 2020, polegającymi na usuwaniu barier rozwojowych, jednocześnie koncentrując się na potencjałach społeczno-gospodarczych i przestrzennych, które odpowiednio wzmocnione i wykorzystane będą stymulowały m.in. rozwój Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa 2020 r.

W dniu 15 kwietnia 2014 r. Rada Ministrów przyjęła dokument o nazwie: „Strategia Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko – perspektywa do 2020 r.” (w skrócie BEiŚ). Podstawowym zadaniem strategii jest zintegrowanie polityki środowiskowej z polityką energetyczną w tych obszarach, gdzie aspekty te przenikają się wzajemnie. Ponadto dokument wskazuje kierunki rozwoju branży energetycznej oraz priorytety w dziedzinie ochrony środowiska. Strategia BEiŚ zajmuje ważne miejsce w hierarchii dokumentów strategicznych, będąc jedną z dziewięciu zintegrowanych strategii rozwoju. Przede wszystkim strategia ta uszczegóławia zapisy Średniookresowej strategii rozwoju kraju w dziedzinie energetyki i środowiska. Stanowi także wytyczną dla Polityki energetycznej Polski i Polityki ekologicznej Państwa, które to dokumenty będą stanowiły elementy systemu realizacji BEiŚ. Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko formułuje działania w zakresie ochrony środowiska i energetyki w perspektywie do roku 2020, uwzględniając zarówno cele unijne, jak i priorytety krajowe w tym zakresie.

Głównym celem strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko jest: Zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną energetycznie gospodarkę. Cel ten realizowany będzie poprzez trzy cele rozwojowe i przyporządkowane im kierunki interwencji.

Z punktu widzenia niniejszego Programu znaczenie mają następujące cele i kierunki:

Cel 1: Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska, realizowany poprzez:

- racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin,
- gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
- zachowanie różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna,
- uporządkowanie zarządzania przestrzenią.

Cel 2: Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię uwzględniający m.in.:

- wzrost znaczenia odnawialnej energetyki rozproszonej.

Cel 3: Poprawa stanu środowiska, uwzględniający m.in.:

- poprawę jakości powietrza,
- zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
- racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne,
- ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko,
- wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych,
- promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

Wyznaczone cele strategiczne w ramach projektowanego dokumentu są powiązane ze „Strategią Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa 2020 r.” w obszarze Celu 3 odnośnie poprawy stanu powietrza na obszarze Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, głównie w zakresie wspierania technologii energetycznych i środowiskowych, oraz promowania zachowań ekologicznych.

Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku

Polityka energetyczna Polski przedstawia strategię państwa, mającą na celu odpowiedzenie na najważniejsze wyzwania stojące przed polską energetyką, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i w perspektywie do 2030 roku. Polska, jako kraj członkowski Unii Europejskiej, czynnie uczestniczy w tworzeniu wspólnotowej polityki energetycznej, a także dokonuje implementacji jej głównych celów w specyficznych warunkach krajowych, biorąc pod uwagę ochronę interesów odbiorców, posiadane zasoby energetyczne oraz uwarunkowania technologiczne wytwarzania i przesyłu energii.

Podstawowymi kierunkami polskiej polityki energetycznej są:

- Poprawa efektywności energetycznej,
- Wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii,
- Dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej,
- Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw,
- Rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii,
- Ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

Przyjęte kierunki polityki energetycznej są w znacznym stopniu współzależne. Poprawa efektywności energetycznej ogranicza wzrost zapotrzebowania na paliwa i energię, przyczyniając się do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego, na skutek zmniejszenia uzależnienia od importu, a także działa na rzecz ograniczenia wpływu energetyki na środowisko poprzez redukcję emisji. Podobne efekty przynosi rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym zastosowanie biopaliw, wykorzystanie czystych technologii węglowych oraz wprowadzenie energetyki jądrowej. Realizując działania zgodnie z tymi kierunkami, polityka energetyczna będzie dążyła do wzrostu bezpieczeństwa energetycznego kraju, zachowując zasady zrównoważonego rozwoju.

Zapisy „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, a w szczególności cele i działania, przyczynią się do realizacji priorytetów dotyczących poprawy stanu infrastruktury technicznej, zawartych w „Polityce Energetycznej Polski do 2030 roku”. Przyjęte w projekcie dokumentu kierunki rozwoju gospodarki niskoemisyjnej na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, takie jak: poprawa efektywności energetycznej, wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii, rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko, wpisują się wprost w przyjęte kierunki krajowej polityki energetycznej.

Polityka Energetyczna Polski do 2050 roku (projekt)

W Ministerstwie Gospodarki trwają prace nad projektem nowej polityki energetycznej państwa, który ma określić główne kierunki rozwoju polskiej energetyki do 2050 r. W projekcie założono realizację scenariusza, według którego stopniowo maleć będzie dominacja węgla, nastąpi umiarkowany wzrost znaczenia gazu, zwiększenie udziału OZE do co najmniej 10 proc. w transporcie i 15 proc. w bilansie energii pierwotnej oraz ok. 15 procentowy wkład energetyki jądrowej.

Scenariusz ten przewiduje, że węgiel będzie nadal podstawą bezpieczeństwa energetycznego i głównym paliwem dla elektroenergetyki i ciepłownictwa, choć jego udział będzie się zmniejszał. Spadek ten może oznaczać ograniczenie produkcji węgla i potrzebę dalszej restrukturyzacji sektora wydobywczego. Udział każdego innego niż węgiel źródła energii w bilansie ma wynosić 15-20 proc., a taka struktura zagwarantuje, że energii nie zabraknie. Głównymi celami Polityki Energetycznej Polski ma być zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego przy utrzymaniu konkurencyjności gospodarki oraz zapewnieniu ochrony środowiska. Projekt „Polityki Energetyczna Polski do 2050 roku” zakłada, że odnawialne źródła energii będą otrzymywać preferencyjne wsparcie do roku 2030. OZE mają wówczas osiągnąć rynkową dojrzałość. Przyjęcie dokumentu planowane jest na koniec 2015 r.

Wychodząc naprzeciw zapisom dokumentu rządowego pt. „Polityka Energetyczna Polski do 2050 roku” w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, na podstawie sporządzonych bilansów zapotrzebowania na energię i ciepło w perspektywie do 2020 r., w scenariuszu niskoemisyjnym, założono stopniowy spadek węgla, wzrost gazu ziemnego, zwiększenie OZE. Przyjęty w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” scenariusz „gaz + OZE” może przyczynić się do wzrostu konkurencyjności gospodarki, a docelowo także do obniżenia cen energii.

Krajowy plan działań dotyczący efektywności energetycznej

Dokument ten zawiera opis środków poprawy efektywności energetycznej w podziale na sektory końcowego wykorzystania energii oraz obliczenia dotyczące oszczędności energii finalnej uzyskanych w latach 2008 –2012 i planowanych do uzyskania w 2016 r., zgodnie z wymaganiami

dyrektywy 2006/32/WE w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych oraz uchylającej dyrektywę Rady 93/76/EWG (Dz. Urz. UE L 114 z 27.04.2006).

Zaproponowane w ramach Krajowego Planu Działań środki i działania mają za zadanie osiągnięcie celu indykatorywnego oszczędności energii na poziomie:

9% w 2016 r. (dyrektywa 2006/32/WE),

20% w 2020 r. (3x20% Rada Europejska z dn. 9.03.2007):

- obniżenie emisji gazów cieplarnianych o 20%,
- poprawa efektywności energetycznej o 20%,
- podniesienie udziału energii odnawialnych o 20%.

Pierwszy *krajowy plan działań dotyczący efektywności energetycznej* został przygotowany i przekazany Komisji Europejskiej w 2007 r. W dokumencie tym przedstawiono wyliczenie krajowego celu w zakresie oszczędnego gospodarowania energią na 2016 r. Cel ten wyznacza uzyskanie do 2016 r. oszczędności energii finalnej w ilości nie mniejszej niż 9% średniego krajowego zużycia tej energii w ciągu roku (tj. 4,59 Mtoe oszczędności energii finalnej do 2016 roku). Drugi *krajowy plan działań dotyczący efektywności energetycznej dla Polski 2011* przedstawia informacje o postępie w realizacji krajowego celu w zakresie oszczędnego gospodarowania energią i podjętych działaniach mających na celu usunięcie przeszkód w realizacji tego celu. Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w kwietniu 2012 r., a następnie został przekazany Komisji Europejskiej. Trzeci *krajowy plan działań dotyczący efektywności energetycznej dla Polski 2014* (projekt z września 2014 r.) jest pierwszym planem porządnym na podstawie dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej (Dz. Urz. L 315 z 14.11.2012). W celu kontynuacji działań podejmowanych zgodnie z dyrektywą 2006/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych oraz uchylającej dyrektywę Rady 93/76/EWG (Dz. Urz. UE L 114 z 27.04.2006).

Zapisy „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, są spójne z zapisami „Krajowego Planu Działań dotyczący efektywności energetycznej” gdyż w obu dokumentach przewiduje się planowane środki służące poprawie efektywności energetycznej w sektorze mieszkalnictwa, usług, przemysłu, oraz transportu. Środki służące poprawie efektywności energetycznej określają przy tym jakie działania powinny być prowadzone w celu poprawy efektywności energetycznej u odbiorcy końcowego. Projektowany dokument zakłada m.in. prowadzenie przedsięwzięć termomodernizacyjnych, oszczędne gospodarowanie energią w sektorze publicznym, rozwój odnawialnych źródeł energii, kampanie informacyjne na rzecz efektywności energetycznej, co znajduje odzwierciedlenie w „Krajowym Planie Działań dotyczącym efektywności energetycznej”.

Krajowy plan działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych

Krajowy plan działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych opracowany przez Ministerstwo Gospodarki określa krajowe cele w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych zużyte w sektorze transportowym, sektorze energii elektrycznej, sektorze ogrzewania i chłodzenia w 2020 r., uwzględniając wpływ innych środków polityki efektywności energetycznej na końcowe zużycie energii oraz odpowiednie środki, które należy podjąć dla osiągnięcia krajowych celów ogólnych w zakresie udziału OZE w wykorzystaniu energii finalnej. Dokument określa ponadto współpracę między organami władzy lokalnej, regionalnej i krajowej, szacowaną nadwyżkę energii ze źródeł odnawialnych, która mogłaby zostać przekazana innym państwom członkowskim, strategię ukierunkowaną na rozwój istniejących zasobów biomasy i zmobilizowanie nowych zasobów biomasy do różnych zastosowań, a także środki, które należy podjąć w celu wypełnienia stosownych zobowiązań wynikających z dyrektywy 2009/28/WE.

„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” jest spójny z „Krajowym planem działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych” w zakresie celu 3 – *Zwiększenie do roku 2020 udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie do 3,35 %.*

Ustawy rządowe odnośnie stawianych celów w zakresie gospodarki niskoemisyjnej

Założenia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” są zgodne z wytycznymi, kierunkami, celami, określonymi w ustawach rządowych w obszarze gospodarki niskoemisyjnej.

Zapisy *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej* są spójne z wytycznymi, kierunkami, celami katalogiem działań, które znajdują odzwierciedlenie w takich ustawach jak m.in.:

- Ustawa Prawo Energetyczne (Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 z późn. zm.),
- Ustawa o Odnawialnych Źródłach Energii (Dz.U. 2015 poz. 478 z późn. zm.),
- Ustawa o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz.U. 2014, poz.712 z późn.zm.),
- Ustawa o efektywności energetycznej (Dz. U. 2011 r., Nr 94, poz. 551 z późn. zm.),
- Ustawa o charakterystyce energetycznej budynków (Dz.U. 2014 poz.1200 z późn. zm.),
- Ustawa Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2013, poz. 1232 z późn.zm.)

Zapisy „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” przyjmują zapisy ww. dokumentów rządowych w zakresie zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego i ochrony środowiska, a także racjonalnego wykorzystywania odnawialnych źródeł energii. Zawierają m.in. działania z zakresu termomodernizacji mającej na celu zmniejszenie kosztów ponoszonych na ogrzewanie budynków mieszkaniowych i obiektów usługowych i przemysłowych, rozwiązania promujące tzw. energetykę prosumencką (rozwój OZE), zastosowania oświetlenia energooszczędnego.

Zapisy „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” odzwierciedlają nałożone w ww. ustawach, obowiązki na jednostki sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej, zużycia energii końcowej, zmniejszenia emisji CO₂ oraz zwiększenia udziału energii pochodzącej z OZE.

Powiązania „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” z dokumentami strategicznymi na poziomie regionalnym

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025” została przyjęta w dniu 25 czerwca 2013 r. Uchwałą Nr XXVIII/553/13 Sejmiku Województwa Warmińsko – Mazurskiego. Aspiracje władz samorządowych i mieszkańców województwa sięgające 2025 r. zawierają się w krótkim, lecz wiele znaczącym haśle (wizji): ... „*Warmia i Mazury regionem, w którym warto żyć*”...

Cel główny Strategii województwa brzmi: Spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy. W ramach dokumentu określono trzy priorytety strategiczne: konkurencyjna gospodarka, otwarte społeczeństwo, nowoczesne sieci oraz odpowiadające im cele strategiczne. Cele strategiczne wynikają z przyjętych trzech priorytetów i uwzględniają fakt występowania zależności między nimi. W strategii sformułowano 4 cele strategiczne:

- wzrost konkurencyjności gospodarki,
- wzrost aktywności społecznej,
- wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych,
- nowoczesna infrastruktura rozwoju.

Każdy z celów strategicznych będzie realizowany przez przyporządkowane mu cele operacyjne.

7.1. Cel strategiczny 1. Wzrost konkurencyjności gospodarki:

- 7.1.1. Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój inteligentnych specjalizacji,
- 7.1.2. Wzrost innowacyjności firm,
- 7.1.3. Wzrost liczby miejsc pracy.

7.2. Cel strategiczny 2. Wzrost aktywności społecznej:

- 7.2.1. Rozwój kapitału społecznego,
- 7.2.2. Wzrost dostępności i jakości usług publicznych.

7.3. Cel strategiczny 3. Wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych:

- 7.3.1. Doskonalenie administracji,
- 7.3.2. Intensyfikacja współpracy międzyregionalnej.

7.4. Cel strategiczny 4. Nowoczesna infrastruktura rozwoju:

- 7.4.1. Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności,
- 7.4.2. Dostosowana do potrzeb sieć nośników energii,
- 7.4.3. Poprawa jakości i ochrona środowiska.

„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” najbardziej jest spójny w zakresie celu 7.4.3. *Poprawa jakości i ochrona środowiska*, poprzez podjęcie takich działań, jak: redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza, w szczególności z niskich źródeł emisji oraz poprzez stosowanie transportu (np. rowerowego) i ogrzewania przyjaznego środowisku.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Dokument został przyjęty uchwałą Nr VII/164/15 Sejmiku Województwa Warmińsko – Mazurskiego z dnia 27 maja 2015 r.

Celem planu województwa jest ochrona i kształtowanie ładu przestrzennego, który ma zasadnicze znaczenie dla prowadzenia rozwoju w sposób zrównoważony. W praktyce oznacza to:

- określenie przestrzennych uwarunkowań rozwoju (społecznych, gospodarczych i środowiskowych), w tym zróżnicowanych cech przestrzeni regionu, aby mogły one służyć realizacji programów i projektów rozwojowych na wszystkich poziomach planowania: krajowym, wojewódzkim i lokalnym,
- rozmieszczenie w przestrzeni celów i działań ustalonych w „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025”,
- wskazanie zasadniczych ram dla rozwoju przestrzennego gmin w kontekście krajowym, regionalnym oraz międzygminnym.

Zadania Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego:

- w systemie regionalnego planowania strategicznego realizuje przełożenie ustaleń „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025” na przestrzeń regionu,
- w programowaniu działań rozwojowych: wyznacza możliwości udostępnienia przestrzeni regionu do planowania rozwoju na poziomie operacyjnym,
- w systemie planowania przestrzennego, oprócz narzędzia prowadzenia polityki przestrzennej województwa, pełni rolę koordynacyjną pomiędzy planowaniem krajowym a planowaniem miejscowym,
- w planowaniu realizacji inwestycji stanowi narzędzie koordynacji rozwoju przestrzennego gmin w odniesieniu do nadrzędnego interesu publicznego, poprzez procedury opiniowania

i uzgadniania studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin.

Zapisy „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” odnoszą się do polityki przestrzennej województwa, a konkretnie do takiego kierunku polityki przestrzennej jak:

- Infrastruktura techniczna,
- Odnawialne źródła energii,
- Systemy transportowe.

Zadania umieszczone w „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” wpisują się w kierunki polityki przestrzennej w ramach których stwierdzono, że na obszarze Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie niezbędne są działania w kierunku rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej, wzrostu odnawialnych źródeł energii oraz systemów transportowych.

Ponadlokalny program rewitalizacji sieci miast Cittaslow

Integralną i naturalną częścią rozwoju miast jest ciągły proces przemian miejskich, łączący postęp przedsięwzięć infrastrukturalnych z ograniczaniem niekorzystnych zjawisk społecznych oraz podejmowaniem działań w zakresie zabezpieczania dóbr kultury oraz poprawy stanu środowiska tak aby docelowo podnosić jakość życia mieszkańców.

Rewitalizacja obejmuje kompleksowe działania podejmowane na terenie miasta, przede wszystkim w starych dzielnicach, zaniedbanych pod względem przestrzennym, gospodarczym, estetycznym, infrastrukturalnym, komunikacyjnym i funkcjonalnym, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Rewitalizacja stanowi istotny instrument rozwoju społeczno-gospodarczego regionów, prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności.

Organizacją wdrażającą *Ponadlokalny program rewitalizacji sieci miast Cittaslow*, opracowany w 2015 r. jest Stowarzyszenie „Polskie Miasta Cittaslow”. Do Stowarzyszenia przynależy także Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie. Nadrzędnym celem działań rewitalizacyjnych jest: *wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, lepsza jakość życia społeczności zamieszkującej obszary problemowe.*

Zapisy „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” są spójne przede wszystkim z określonymi celami szczegółowymi, takimi jak:

- Poprawa jakości środowiska naturalnego, w tym poprawa efektywności energetycznej budynków,
- Ponadlokalny program rewitalizacji sieci miast Cittaslow, w tym poprawa świadomości ekologicznej i proekologicznych postaw mieszkańców oraz promowanie ekologicznych środków komunikacji.
- Rewitalizacja i modernizacja przestrzeni publicznej, w tym modernizacja infrastruktury technicznej.

Program ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018

Dokument został przyjęty przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego Uchwałą Nr 54/1016/10/III z dnia 2 listopada 2010 r. Program Ochrony Środowiska jest narzędziem realizacji polityki ekologicznej Państwa w województwie warmińsko-mazurskim, określającym zadania służące poprawie stanu środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego jego mieszkańców.

Celem Programu Ochrony Środowiska jest:
„Ochrona zasobów naturalnych, poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego”.

Priorytety i kierunki działań:

- I. Doskonalenie działań systemowych
- II. Zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych
- III. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

Zapisy „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” znajdują odzwierciedlenie w następujących priorytetach i kierunkach działań:

II.6. Ochrona klimatu, a konkretniej:

- promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii w celu zapewnienia wzrostu udziału OZE w bilansie energii pierwotnej,
- aktualizacja i realizacja wojewódzkiego programu ekoenergetycznego,
- zwiększanie efektywności energetycznej gospodarki i ograniczanie zapotrzebowania na energię,

II.7. Doskonalenie gospodarowania zasobami energetycznymi, a konkretniej:

- nadzór nad sporządzaniem przez poszczególne gminy projektów założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz opiniowanie tych planów przez samorząd województwa.

III.2. Poprawa jakości powietrza:

III.2.1. Redukcja emisji SO_2 , NO_x i pyłu drobnego z procesów wytwarzania energii poprzez:

- likwidację lokalnych kotłowni o dużej emisji i rozbudowę sieci ciepłowniczej,
- zamianę kotłowni węglowych na obiekty niskoemisyjne,
- instalowanie wysokosprawnych urządzeń ciepłowniczych i budowę nowoczesnych sieci ciepłowniczych,
- instalowanie i modernizacja urządzeń ochrony powietrza,
- prowadzenie kontroli prawidłowości eksploatacji urządzeń energetycznych,
- rozbudowę sieci gazowej (przesyłowej i rozdzielczej) województwa,
- zmniejszanie zapotrzebowania na energię: stosowanie energooszczędnych technologii w gospodarce, dokonywanie termomodernizacji budynków, wprowadzanie nowoczesnych systemów grzewczych w domach jednorodzinnych, zmniejszanie strat energii w systemach przesyłowych (elektroenergetycznych i ciepłych);

III.2.3. Opracowanie gminnych planów zaopatrzenia w ciepło, z uwzględnieniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

III.2.4. Opracowanie i wdrożenie programów ochrony powietrza dla stref, dla których nastąpiło przekroczenie standardów jakości powietrza.

III.2.5. Prowadzenie monitoringu powietrza atmosferycznego.

Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz.1232 z późn. zm.) przygotowanie i zrealizowanie *Programu ochrony powietrza* wymagane jest dla stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych, powiększonych w stosownych przypadkach o margines tolerancji, choćby jednej substancji spośród określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomu niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031 z późn. zm.).

Oceny jakości powietrza w danej strefie dokonuje, zgodnie z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska, Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w oparciu o prowadzony monitoring stanu powietrza. Stanowi ona podstawę do klasyfikacji stref.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 914) strefa warmińsko-mazurska obejmuje całe województwo warmińsko-mazurskie z wyłączeniem obszaru miast: Olsztyna i Elbląga.

Obszar Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie objęty został „*Programem ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10*”.

Głównym celem sporządzenia i wdrożenia Programu Ochrony Powietrza jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w strefie.

Zapisy „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” znajdują odzwierciedlenie w działaniach naprawczych zmierzających do ograniczenia zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM10 oraz benzo(a)pirenem. Wśród nich są takie działania, jak:

- obniżenie emisji z ogrzewania indywidualnego,
- modernizacja i remonty dróg,
- rozwój systemu ścieżek rowerowych i infrastruktury rowerowej,
- edukacja ekologiczna,
- zwiększanie udziału zieleni w przestrzeni miast i gmin,
- wzrost efektywności energetycznej gmin,
- podłączenie do sieci ciepłowniczej,
- rozbudowa centralnych systemów zaopatrywania w energię ciepłą.

Strategia Rozwoju Powiatu Nowomiejskiego na lata 2015-2020

Misja powiatu jest hasło przewodnie: „*Powiat Nowomiejski – miejsce przyjazne oraz bezpieczne do życia i wypoczynku*”.

Działania ujęte w „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” są spójne z celami Strategii Rozwoju Powiatu Nowomiejskiego, głównie w zakresie *celu strategicznego Rozwój infrastruktury powiatu tak, aby zabezpieczyła ona potrzeby mieszkańców powiatu i turystów.*

Celami operacyjnymi są, m.in.:

- poprawa jakości dróg i komunikacji,
- rozbudowa i dostosowanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców powiatu i turystów (w tym infrastruktura sportowa, turystyczna, obiekty użyteczności publicznej itp.),
- wypracowanie spójnej koncepcji rozwoju OZE,
- zadowalający poziom świadomości ekologicznej mieszkańców,
- wzrost świadomości mieszkańców na temat zagrożeń.

Projektami strategicznymi ww. celów będą, m.in.:

- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej,
- budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego,
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej z poprawą jakości usług komunalnych,
- modernizacja systemów grzewczych, systemów wentylacji i klimatyzacji,
- instalacja kotłów niskoemisyjnych,
- zastosowanie rozwiązań korzystających z OZE.

Program ochrony środowiska dla powiatu nowomiejskiego na lata 2010 – 2013 z perspektywą na lata 2014-2017

Powiatowy Program Ochrony Środowiska określa w szczególności: cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, poziomy celów długoterminowych, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe.

Głównym celem Programu ochrony środowiska dla powiatu nowomiejskiego jest określenie polityki zrównoważonego rozwoju powiatu nowomiejskiego, która ma być realizacją Polityki Ekologicznej Państwa oraz Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na obszarze powiatu. Dokument w pełni odzwierciedla tendencje europejskiej polityki ekologicznej. Misją Programu jest dobry stan środowiska umożliwiający zrównoważony rozwój.

Zapisy „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” znajdują odzwierciedlenie w głównych zamierzeniach z zakresu ochrony środowiska, takich jak:

- rozbudowa kanalizacji sanitarnej,
- modernizacja oczyszczalni ścieków,
- modernizacja wodociągów,
- modernizacja – zmniejszenie uciążliwości kotłowni, niejednokrotnie przy zastosowaniu energii odnawialnej wraz z termomodernizacją budynków,
- modernizacja systemów ciepłowniczych,
- budowa sieci gazowniczej,
- rozwój systemów selektywnej zbiórki odpadów,
- rozwój systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych.

Powiązania „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” z dokumentami strategicznymi na poziomie regionalnym

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowe Miasto Lubawskie (projekt)

Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie w dniu 10 lutego 2015 r., na mocy podjętej Uchwały Nr IV/20/2015 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim, przystąpiła do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowe Miasto Lubawskie". Polityka przestrzenna ujęta w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, oprócz lokalnych uwarunkowań, wyznacza także kierunki działań w zakresie rozwoju społeczno – gospodarczego Nowego Miasta Lubawskiego.

Jednym z obszarów polityki, który jest spójny z zapisami „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” jest *Polityka ochrony środowiska atmosferycznego i ochrony przed hałasem*.

W celu poprawy warunków aerosanitarnych w mieście zaleca się: wprowadzanie ciągów zieleni izolacyjnej wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych oraz przeniesienie ruchu tranzytowego poza tereny o zwartej zabudowie; zmianę systemu ogrzewania przy użyciu tradycyjnego paliwa na ekologiczne, zmniejszenie lokalnych źródeł niskiej emisji w mieście, w tym szersze wprowadzenie odnawialnych źródeł energii. W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną sukcesywnie podejmowane będą działania zmierzające do poprawy istniejącego stanu zaopatrzenia w energię elektryczną odbiorców na terenie gminy.

Zakłada się kierunki rozwoju w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, jak:

- zapewnienie niezawodności dostawy energii elektrycznej,
- zapewnienie właściwych parametrów jakościowych dostarczanej energii,
- rozbudowa i modernizacja istniejących linii średniego i niskiego napięcia oraz urządzeń elektroenergetycznych,
- budowa nowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV,
- wskazane zastępowanie linii napowietrznych liniami kablowymi.

Ponadto dopuszcza się pozyskiwanie energii z indywidualnych odnawialnych źródeł energii, w tym m.in energii słonecznej przy użyciu ogniw fotowoltaicznych.

W zakresie zaopatrzenia w paliwa gazowe, mając na uwadze wysokie walory gazu ziemnego jako czynnika energetycznego umożliwiającego realizację polityki proekologicznej i podnoszenia standardu życia ludności należy dążyć do gazyfikacji przewodowej Nowego Miasta Lubawskiego.

W zakresie zaspokojenia potrzeb ciepłowniczych w budynkach jednorodzinnych wykorzystywane są głównie indywidualne systemy ogrzewania ze znaczną przewagą paliwa stałego. Na terenie miasta funkcjonuje sieć ciepłownicza zasilana z kotłowni centralnej przy ul. Żwirki i Wigury. Sieć jest w trakcie ciągłej rozbudowy. Ponadto funkcjonują lokalne systemy grzewcze z kotłowni które zaopatrują w ciepło obiekty użyteczności publicznej, budynki wielorodzinne i obiekty przemysłowo – usługowe.

Zapisy „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” są zbieżne z zapisami „ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowe Miasto Lubawskie”, które zakłada podjęcie takich działań jak:

- przyłączanie nieruchomości do miejskiej sieci ciepłowniczej i gazowej,
- przebudowa kotłowni opalanych paliwem stałym na kotłownie wykorzystujące paliwa gazowe, energię elektryczną, olej opałowy lub inne niskoemisyjne paliwa lub podłączenie do sieci ciepłowniczej,
- modernizacja poszczególnych systemów zaopatrzenia w ciepło poprzez zastosowanie nowoczesnych urządzeń pozwalających na poprawę komfortu użytkowania,
- redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego poprzez wdrażanie nowych technologii w zakresie spalania paliw oraz stosowania paliw ekologicznych,
- podjęcie przedsięwzięć racjonalizujących zużycie ciepła przez odbiorców.

Głównym obszarem działań ochronnych powinny być przedsięwzięcia podejmowane w sektorze podmiotów gospodarczych, gospodarce komunalnej i komunikacji, mających największy wpływ na stan powietrza.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2023

Niniejsze opracowanie z 2015 r. prezentuje szeroko rozumianą problematykę ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie. Jest to aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie uchwalonego uchwałą Nr XXV/218/04 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 8 listopada 2004 roku. Celem aktualizacji Programu jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie. Zawarte w nim rozwiązania organizacyjne oraz logistyczno – techniczne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi.

Zapisy „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” są spójne z zapisami „ Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto

Lubawskie na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2023’’ w zakresie takich priorytetów i celów ekologicznych, jak:

6.4. Priorytet ochrona zasobów powietrza *Cel ekologiczny: utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów, gazów i odorów:*

- Wprowadzanie energii odnawialnej na terenie miasta (promocja kolektorów słonecznych, fotowoltaiki).
- Modernizacja źródeł ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej, komunalnych oraz będących własnością osób fizycznych.
- Bieżące utrzymanie, modernizacja oraz przebudowa dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych znajdujących się na terenie miasta,
- Rozbudowa systemu gazowego na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.
- Zmniejszenie niskiej emisji poprzez zapisy w mpzp o konieczności stosowania źródeł ciepła wykluczających niską emisję.

6.7. Priorytet racjonalne wykorzystanie zasobów *Cel ekologiczny: racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych:*

- Bieżąca konserwacja i utrzymanie sieci elektroenergetycznej na terenie miasta.
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.
- Termomodernizacja budynków mieszkalnych.
- Wprowadzanie energii odnawialnej na terenie miasta (promocja kolektorów słonecznych, fotowoltaiki, pomp ciepła).

6.8. Priorytet wzrost znaczenia edukacji ekologicznej *Cel ekologiczny: upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej (korzystającej z dorobku i wiedzy różnych dziedzin):*

- Realizacja szkoleń obejmujących zagadnienia środowiskowe dla pracowników Urzędu Miejskiego i mieszkańców (w zakresie: gospodarki wodnej, ściekowej, gospodarki odpadami, energooszczędności, unieszkodliwiania azbestu itp.).
- Edukacja turystów oraz przedsiębiorców działających na terenie gminy
- Informowanie mieszkańców o prowadzonych postępowaniach, wydawanych decyzjach, prowadzonych inwestycjach, opracowywanych planach i programach oraz jakości środowiska na terenie Gminy (BIP, tablica ogłoszeń, lokalna prasa itd.).

Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na lata 2012-2030

Zakres „Aktualizacji założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na lata 2012 – 2030’’ zgodny z ustawą „Prawo energetyczne’’ (Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 z późn. zm.) znajduje odzwierciedlenie w zapisach „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie’’ we wszystkich jego zagadnieniach.

Zakres opracowania obejmuje m. in:

- ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych,
- możliwości stosowania środków poprawy efektywności energetycznej,
- możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii, energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w odnawialnych źródłach energii,
- zakres współpracy z innymi gminami.

Cele „Aktualizacji założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na lata 2012 – 2030’’ są zgodne z celami „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie’’ i mają za zadanie m.in.:

- umożliwienie podejmowania decyzji w celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie,
- obniżenie kosztów rozwoju społeczno-gospodarczego gminy poprzez wskazanie optymalnych sposobów realizacji potrzeb energetycznych,
- ułatwienie podejmowania decyzji o lokalizacji inwestycji przemysłowych, usługowych i mieszkaniowych,
- wskazanie kierunków rozwoju zaopatrzenia w energię, które mogą być wspierane ze środków publicznych,
- umożliwienie maksymalnego wykorzystania energii odnawialnej,
- zwiększenie efektywności energetycznej.

Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2015-2035

Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2015 – 2035, została przyjęta uchwałą Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim Nr XI/69/2015 w dniu 22 września 2015 r. Prognoza finansowana została opracowana na podstawie obowiązujących przepisów tj. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych* (tj. Dz. U. 2013 r., poz. 885 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.). Stanowi ona analizę sytuacji finansowej gminy w całym okresie objętym prognozą z punktu widzenia zabezpieczenia finansowania przedsięwzięć bieżących i inwestycyjnych. Obrazuje potencjał inwestycyjny i zdolność kredytową gminy w całym okresie prognozowania.

Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2014 – 2035 ujmuje m.in. zadania w zakresie: budowy drogi rowerowej na trasie dawnej linii kolejowej, budowy łącznika drogowego między ul. Grunwaldzką a Kolejową, modernizacji lokali przy ulicy Grunwaldzkiej 10, budowy infrastruktury sportowo–rekreacyjnej na terenie Zespołu Szkolno–Przedszkolnego w Nowym Mieście Lubawskim, budowy ul. Kamionki na odcinku od ul. Narutowicza do ul. Rolnej w Nowym Mieście Lubawskim, przebudowy ulic na terenie Nowego Miasta Lubawskiego, modernizacji stolarki okiennej i elewacji sali gimnastycznej Gimnazjum w Nowym Mieście Lubawskim, co pokrywa się z zaproponowanymi działaniami ujętymi w „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” odnośnie realizacji gospodarki niskoemisyjnej.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasto Lubawskie

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie stanowi lokalne prawo, w którym m.in. ustala się ogólne zasady w obszarze związanym z ochroną powietrza. W dniu 18 marca 2014 r. Uchwałą Nr XLIII/253/2014 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim uchwalono zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasto Lubawskie. Przyjęte w dokumencie planistycznym zasady, zgodne z zapisami „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, wpływają na ochronę zasobów naturalnych, jakość środowiska, racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych i bezpieczeństwo ekologiczne.

W ten sposób potencjalne działania planowane do realizacji a ujęte w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” mogą przyczynić się do zmniejszenia emisji CO₂, a tym samym do poprawy stanu środowiska na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

4. Usytuowanie, wielkość i ogólna charakterystyka przedmiotowego obszaru

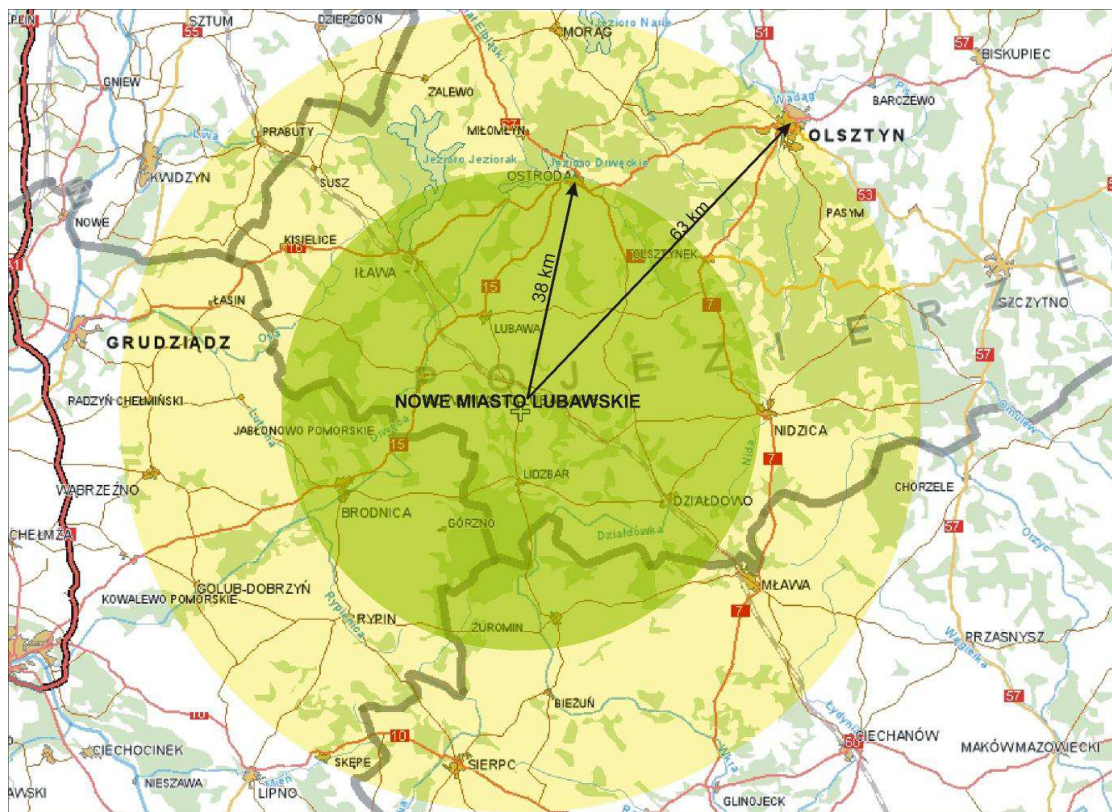
Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie leży w powiecie nowomiejskim, w południowo – zachodniej części województwa warmińsko – mazurskiego.

Sąsiaduje od południa i zachodu z gminą Kurzętnik, a od północy i wschodu z gminą wiejską Nowe Miasto Lubawskie. Nowe Miasto Lubawskie położone jest na obu brzegach rzeki Drwęcy.

Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie (stan na koniec 2014 r.) zajmowała powierzchnię około 1 137 ha, co stanowi 1,63% powierzchni powiatu nowomiejskiego. Obszary przeznaczone na użytki rolne zajmują ok. 60% powierzchni miasta Nowe Miasto Lubawskie, natomiast 30% to grunty zabudowane. Miasto posiada niski wskaźnik zalesienia – ok. 5%. Pozostałe grunty stanowią ok. 5%.

Gminę Miejską Nowe Miasto Lubawskie na koniec 2014 r., zamieszkiwało 11 180 osób. Z tego mężczyzn było 5316, a kobiet – 5864. Gęstość zaludnienia (ludność na 1 km²) w 2014 r. wyniosła 983 ludności na 1 km². Przyrost naturalny na 1000 ludności na koniec 2014 r. był ujemny. W latach 2010 – 2014 nastąpił spadek liczby urodzeń, z liczby 12,1 na 1000 ludności w roku 2010 do liczby 7,6 w roku 2014 r. Na koniec 2014 r. ok. 19,2% ludności gminy było w wieku przedprodukcyjnym, ok. 62,5 % ludności było w wieku produkcyjnym a ok. 18,2 % ludności gminy było w wieku poprodukcyjnym. Zasoby mieszkaniowe ogółem Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na koniec 2014 r. stanowiło: 3 900 mieszkań, 15 409 izb, 283 155 m² powierzchni użytkowej.

Na koniec 2014 r. na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie było 1027 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON. Sektor publiczny stanowił 46 jednostek a sektor prywatny objął 981 jednostek, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (796), spółki handlowe (35), spółdzielnie (5), fundacje (4), stowarzyszenia i organizacje społeczne (33).

Rys.1. Położenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na tle regionu

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowe Miasto Lubawskie

5. Elementy infrastruktury technicznej przedmiotowego obszaru

Poniżej przedstawiono elementy infrastruktury technicznej występujące na obszarze Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w zakresie systemu zaopatrzenia w wodę, systemu odprowadzania ścieków, systemu elektroenergetycznego, ciepłowniczego, gazowniczego, systemu gospodarki odpadami oraz systemu transportowego.

System zaopatrzenia w wodę

Eksploracją infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie miasta zajmuje się Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Nowym Mieście Lubawskim. Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie jest w pełni zwodociągowana. Stopień zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy jest wysoki i wynosi 99,0% (wg danych Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. za 2014 r.). W 2014 r. zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca wyniosło ok. 26,6 m³.

Miasto zaopatrywane jest w wodę z dwóch ujęć komunalnych:

- ujęcie podstawowe: ul. Wodna (3 studnie),
- ujęcie rezerwowe: ul. Grunwaldzka (1 studnia).

Ujęcie wody przy zbiegu ulic Piastowskiej i Wodnej składa się z trzech studni o głębokości: 53 m, 90 m i 60 m. Pobór wody odbywa się z czwartorzędowej plejstoceno – holocenijskiej warstwy wodonośnej za pomocą dwóch studni głębinowych nr 1 oraz nr 3. Od eksploatowanych studni woda surowa prowadzona jest przewodem tłoczonym 150 z rur żeliwnych oraz PCV 225 ciśnieniowych kielichowych do przejścia rur pod rzeką Drwęcą w kierunku stacji uzdatniania wody przy ul. Wodnej. Zgodnie z aktualnym pozwoleniem wodno – prawnym maksymalny pobór wody wynosi 300 m³/h. Ujęcie składa się z zespołu obiektów technologicznych tj. studni głębinowych, stacji uzdatniania wody, stacji pomp, zbiorników wody uzdatnionej, chlorowni oraz innych obiektów towarzyszących. W przypadku awarii urządzeń wodnych na ul. Wodnej, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. posiada awaryjne ujęcie na ul. Grunwaldzkiej. Pobór wody odbywa się z czwartorzędowej plejstocenijskiej warstwy wodonośnej za pomocą studni głębinowej nr 2a o głębokości 22,0 m i wydajności eksploatacyjnej 18 m³/h.

Zgodnie z pozwoleniem wodno – prawnym OŚ.6341.48.2013.TG ważnym do dnia 07.02.2024 roku, maksymalny pobór wody wynosi 26 m³/h. Ujęcie składa się z zespołu obiektów technologicznych m.in. studni głębinowej, stacji uzdatniania wody oraz chlorowni.

System odprowadzania ścieków

Dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wyznaczono aglomerację Nowe Miasto Lubawskie, obejmującą swym zasięgiem gminę miejską Nowe Miasto Lubawskie oraz gminę wiejską: Nowe Miasto Lubawskie: Mszanowo, Bratian oraz Pacółtowo. Aglomeracja w obecnym kształcie została wyznaczona uchwałą nr XV/285/12 Sejmiku Województwa Warmińsko – Mazurskiego z dnia 27 marca 2012 r.

Stopień skanalizowania Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie jest wysoki i wynosi 98,0% (wg danych Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. za 2014 r.). Według danych Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej za 2014 r. łączna długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej na terenie miasta wynosi 46,7 km. Ilość przyłączy do sieci kanalizacyjnej od budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosi 1 476 szt. Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej wyniosła 10 064 osób.

Według danych GUS ilość ścieków komunalnych w 2014 roku powstałych na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie kształtuje się na poziomie ok. 337 tys. m³, w tym 33,7 tys. m³ pochodzi z zakładów przemysłowych.

Na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie funkcjonuje mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest przy ul. Szkolnej 8a. Ścieki dowożone wozami asenizacyjnymi odbierane są przez bezobsługową stację zlewczą wyposażoną w sito z prasą do skratek. Stacja umożliwia określenie ilości dowożonych ścieków oraz identyfikację dostawcy.

Wielkość oczyszczalni według projektu wynosi 3 450 m³/dobę. Równoważna liczba mieszkańców (RLM) oczyszczalni wynosi 21 183. W 2014 r. do obiektu dopłynęło 417 tys. m³ ścieków, w tym bez ścieków dowożonych, infiltracyjnych i opadowych było ich 337 tys. m³. W 2014 r. na oczyszczalni powstało 158 Mg suchej masy osadów. Wytworzone osady są wykorzystywane metodzie odzysku R3.

Na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie funkcjonują także systemy indywidualne gospodarki ściekowej w postaci:

- zbiorników bezodpływowych (szamba) - instalacja i urządzenie przeznaczone do gromadzenia nieczystości ciekłych w miejscu ich powstawania, które są okresowo opróżniane poprzez pojazdy asenizacyjne,
- przydomowe oczyszczalnie ścieków – niewielkich przepustowości oczyszczalnie lokalne na potrzeby jednego lub kilku gospodarstw, oparte o różne dopuszczalne prawem technologie.

System elektroenergetyczny

Przez teren Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie przebiega dystrybucyjna sieć elektroenergetyczna wysokiego, średniego oraz niskiego napięcia (linie 110 kV, SN, nN, stacje transformatorowe 15/0,4 kV), będącą w zarządzie firmy ENERGA OPERATOR S.A., Oddział w Toruniu. W zakresie sieci wysokiego napięcia przebiega jednotorowa napowietrzna linia elektroenergetyczna 110 kV relacji: Brodnica Podgórz – Nowe Miasto Lubawskie o przekroju przewodów roboczych 240 mm² oraz jednotorowa napowietrzna linia elektroenergetyczna 110 kV relacji: Iława – Nowe Miasto Lubawskie o przekroju przewodów roboczych 240 i 120 mm².

Na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie zlokalizowana jest stacja WN/SN, tzn. stacja GPZ 110/15 kV Nowe Miasto, która zasila miejskich odbiorców w energię elektryczną.

Zapotrzebowanie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na energię elektryczną w 2014 r. kształtowało się na poziomie 29 103,98 MWh, przy maksymalnym zapotrzebowaniu na moc – ok. 7,90 MW.

Długość sieci średniego napięcia 15 kV na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wynosi 37,25 km, w tym sieć napowietrzna stanowi ok. 18,0 km (25 mm² – 1,4 km, 35 mm² – 6,0 km, 50 mm² – 0,5 km, 70 mm² – 10,1 km), a sieć kablowa stanowi ok. 19,25 km (50 mm² – 1,0 km, 70 mm² – 0,05 km, 120 mm² – 18,2 km). Stan techniczny linii 15 kV jest dobry.

Na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie znajdują się 54 stacje transformatorowe 15/0,4 kV o łącznej mocy zainstalowanych transformatorów na poziomie ok. 10 640 kVA, 45 stacji pozostaje w zarządzie firmy ENERGA OPERATOR S.A., 9 stacji abonenckich stanowi własność prywatnych odbiorców. Wyeksploatowane transformatory 15/0,4 kV wymieniane są na bieżąco. Średnie sumaryczne obciążenie wszystkich transformatorów wynosi ok. 2744 kVA (ok. 68 %), co oznacza, iż w stacjach 15/0,4 kV tkwią rezerwy do wykorzystania dla potencjalnych odbiorców na poziomie ok. 3 405 kVA (ok. 32 %).

Długość sieci niskiego napięcia 0,4 kV (nN) na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wynosi 148,467 km, w tym sieć napowietrzna stanowi ok. 82,152 km (10 mm² – 0,002 km, 16 mm² – 14,0 km, 25 mm² – 30,3 km, 35 mm² – 7,05 km, 50 mm² – 13,7 km, 70 mm² – 17,1 km), a sieć kablowa stanowi ok. 66,315 km (10 mm² – 0,085 km, 16 mm² – 0,8 km, 25 mm² – 1,6 km, 35 mm² – 15,4 km, 50 mm² – 0,4 km, 70 mm² – 6,8 km, 95 mm² – 0,23 km, 120 mm² – 30,9 km, 150 mm² – 1,0 km, 240 mm² – 9,1 km). Stan techniczny linii 0,4 kV jest dobry.

Na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie zlokalizowanych jest 960 punktów świetlnych, z czego 917 opraw oświetleniowych pozostaje w utrzymaniu firmy ENERGA – OŚWIETLENIE Sp. z o.o., natomiast 43 oprawy oświetleniowe są na majątku samorządu lokalnego. Łączna moc opraw wynosi ok. 0,14MW. Zużycie energii elektrycznej na oświetlenie ulic na koniec 2014 r. wyniosło 640,03 MWh.

Odnawialne Źródła Energii

Ze względu na korzystne położenie cały obszar Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie charakteryzuje się bardzo dobrymi warunkami solarnymi.

Innym kierunkiem rozwoju OZE na terenie gminy może być większe niż dotychczas wykorzystanie biomasy, a także geotermii niskotemperaturowej (płytkiej).

Można spodziewać się, że gdy pojawią się skuteczne systemy wsparcia, nastąpi znaczące przyspieszenie w instalowaniu systemów OZE, w tym również na obszarze Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Ze względu na uwarunkowania lokalne Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w zakresie swojego położenia w otoczeniu chronionych form przyrody (Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy, rezerwat „ Rzeką Drwęca”, obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy) nie preferuje się rozwoju energetyki wiatrowej.

System ciepłowniczy

Potrzeby ciepłe Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie zaspokajane są przez:

- miejski system ciepłowniczy, zasilający odbiorców miejskich w ciepło systemowe,
- lokalne kotłownie, zasilające odbiorców instytucjonalnych oraz przemysłowych i usługowych
- indywidualne źródła, zasilające odbiorców gospodarstw domowych.

Zapotrzebowanie na ciepło Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w ok.92% pokrywane jest poprzez źródła indywidualne oraz kotłownie lokalne, natomiast ok.8% zapotrzebowania pokrywa miejski system ciepłowniczy.

Miejski system ciepłowniczy Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie funkcjonuje w oparciu o centralną ciepłownię zlokalizowaną na terenie miasta przy ul. Żwirki i Wigury o zainstalowanej mocy rzędu 10 MW. Ciepłownia centralna wraz z siecią ciepłowniczą na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, eksploatowana przez Lubawską Spółkę Komunalną Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Kopernika w Lubawie, posiada koncesję na wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucję ciepła wydaną przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Całkowita moc zamówiona (grudzień 2014 r.) z miejskiego systemu ciepłowniczego wynosiła 10,0 MW, z czego 9,4 MW na cele c.o. (w tym cele technologiczne, a 0,6 MW na cele przygotowania ciepłej wody użytkowej). Liczba odbiorców energii cieplnej podłączonych do miejskiej sieci ciepłowniczej wyniosła: w 2013 r. – 41 odbiorców, w 2014 r. – 53 odbiorców. Źródło ciepła miejskiego systemu ciepłowniczego opalane jest miałem węglowym, typ MIIA o wartości opałowej 23 MJ/kg. Roczne zużycie paliwa wynosi ok. 1,284 tys. ton. Produkcja ciepła w ostatnich latach wyniosła: w 2013 r. – 23867 GJ, w 2014 r. – 34 196 GJ. Ciepłownia centralna wyposażona jest w 4 kotły typu WWcT 2500, na potrzeby odbiorców z terenu Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie pracują dwa kotły o mocy (obciążone na poziomie 50 %). W ciepłowni tkwią rezerwy mocy rzędu ok. 7,5 MW.

W najbliższym czasie planowane są podłączenia nowych odbiorców do istniejącej już miejskiej sieci cieplnej, która posiada niezbędne rezerwy zasilania dla planowanych nowych odbiorów ciepła sieciowego.

Potrzeby ciepłe Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie zaspokajane są także w oparciu o lokalne kotłownie oraz indywidualnych źródeł energii, zarówno tych już istniejących obiektów i budynków jak i nowo budowanych. Źródła indywidualne to najczęściej piece domowe, często

o bardzo niskiej sprawności, praktycznie nie posiadające urządzeń ochrony powietrza. Najczęściej paliwem do wytworzonej energii cieplnej jest węgiel kamienny, drewno opałowe, olej opałowy, energia elektryczna i gaz ciekły propan – butan. Największym emitentem emisji zanieczyszczeń do środowiska (w tym dwutlenku węgla) na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie są instalacje indywidualne oraz lokalne kotłownie oparte na wysokoemisyjnych paliwach stałych.

System gazowniczy

Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie jak dotychczas nie była zaopatrywana w gaz ziemny, jednakże na jej terenie znajduje się już sieć gazownicza średniego ciśnienia, będąca w zarządzie Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Gdańsku. W chwili obecnej (stan na grudzień 2015 r.) na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie trwają odbiory instalacji sieci gazowej.

Sieć dystrybucyjna gazu ziemnego została doprowadzona na teren Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie zgodnie z wdrożonym planem inwestycyjnym na lata 2015 – 2018 Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Gdańsku, który zakładał:

- budowę gazociągu średniego ciśnienia, PE DN 225/180/125/90/63 o łącznej długości ok. L= 14,253 m,
- budowę gazociągu średniego ciśnienia, DN 150 o łącznej długości ok. L= 98,0 m,
- budowę przyłączy gazu, PE DN 63/50/40/32/25 o łącznej długości ok. L= 1525 m, 129 szt.

Sieć gazowa, która znajduje się na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie stanowi fragment planowanego gazociągu *w/c Brodnica – Nowe Miasto Lubawskie – Itawa DN 300*. Sieć gazowa, która znajduje się na terenie miasta, będzie zasilana ze stacji gazowej wysokiego ciśnienia znajdującej się na terenie gminy Kurzętnik w okolicy miejscowości Kacze Błoto o przepustowości $Q = 4\ 000\ \text{Nm}^3/\text{h}$.

System gospodarki odpadami

Zagadnienia związane z gospodarką odpadami zostały przekazane przez miasto Związkowi Gmin Regionu Ostródzko – Itawskiego „Czyste Środowisko” z siedzibą w Ostródzie.

W 2013 r. bezpośrednio od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie miasta odebrano 2 497,14 Mg odpadów komunalnych (GUS), w tym z gospodarstw domowych odebrano 1 775,48 Mg, co stanowi ponad 71 %. Na 1 mieszkańca Gminy w roku 2013 przypadało 222,4 kg odpadów. Zdecydowanie największy udział w łącznej ilości odebranych odpadów komunalnych posiadały zmieszane odpady komunalne. W prawidłowo rozwijającej się gminnej gospodarce odpadami komunalnymi, udział zmieszanych odpadów komunalnych powinien stopniowo maleć na rzecz frakcji zbieranych selektywnie. Zbiórką odpadów komunalnych zajmuje się aktualnie (stan na sierpień 2015 r.) Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Nowym Mieście Lubawskim.

Na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie nie ma zlokalizowanego składowiska odpadów. Odpady z terenu miasta transportowane są do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych RUDNO sp. z o.o. Obiekt obejmuje powierzchnię całkowitą 19,35 ha, w tym 1,89 ha to powierzchnia eksploatacyjna. Łączna pojemność składowiska wynosi 80 000 m³.

System transportowy

Układ drogowy Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie tworzy sieć dróg w układzie funkcjonalnym podzielona na kategorie: krajową, wojewódzką, powiatową oraz gminną. Przez Gminę Miejską Nowe Miasto Lubawskie przebiega droga krajowa Nr 15 relacji Trzebnica –

Ostróda, która stanowi połączenie z województwem kujawsko – pomorskim i warmińsko–mazurskim. Długość tej trasy na terenie miasta wynosi 4,053 km. Stan drogi, pozostającej w zarządzie GDDKiA Oddział w Olsztynie w 72,1 % jako dobry, 27,9 % drogi oceniono jako stan zadowalający.

Na drodze krajowej Nr 15 planowana jest budowa obwodnicy Brzozia Lubawskiego, Kurzętnika, Nowego Miasta Lubawskiego i Bratiana. Projektowana droga należy do klasy GP (droga główna ruchu przyspieszonego).

Ważną rolę transportową pełni również droga wojewódzka Nr 538 relacji Radzyń Chełmiński – Łasin – Nowe Miasto Lubawskie – Uzdowo – Rozdroże. Długość odcinka na terenie miasta wynosi 3,778 km.

Poza tym połączenia drogowe Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie utrzymywane są przez drogi powiatowe i gminne. Do dróg powiatowych (o dł. 4,141 km) przebiegających przez teren miasta należą:

- Nr 5500N ulica Mszanowska (dł. na terenie miasta 0,680 km),
- Nr 1319N Nowe Miasto Lubawskie – Kaługa (dł. na terenie miasta 1,973 km),
- Nr 1246N dr.woj.538 – Skarlin – Lekarty – Nowe Miasto Lubawskie (dł. na terenie miasta 1,26 km),
- Nr 1333N Iława – Radomno – Nowe Miasto (dł. na terenie miasta 0,228 km).

Ponadto na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie znajdują się drogi gminne o znaczeniu publicznym (77 dróg, długość dróg o twardej nawierzchni na terenie miasta wynosi 20,9 km, i 11 km dróg o nawierzchni gruntowej).

W 1988 roku zlikwidowano linię kolejową Nowe Miasto Lubawskie – Zajęczkowo Lubawskie, a w 2000 roku odbył się ostatni kurs pociągu na trasie Iława – Tama Brodzka. Ze względu na likwidację połączenia kolejowego relacji: Nowe Miasto Lubawskie – Zajęczkowo oraz Iława – Tama Brodzka, mieszkańcy Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie chcąc skorzystać z pasażerskiego transportu kolejowego muszą dojechać do stacji znajdujących się w bezpośrednim otoczeniu miasta (Jamielnik, Biskupiec Pomorski, Iława, Rakowice). Przez obszar miasta nie kursują również składy towarowe.

Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie łączy się z innymi większymi ośrodkami komunikacją Kujawsko – Pomorskiego Transportu Samochodowego S.A. oddział w Brodnicy. Liniami spółki można bezpośrednio dojechać do Iławy, Brodnicy, Olsztyna, Torunia, Bydgoszczy, Elbląga, Płocka, Gdańska, Warszawy.

6. Istniejący stan środowiska ze szczególnym uwzględnieniem stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Geomorfologia

Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie pod względem geologicznym leży w obrębie Prekambryjskiej Platformy Wschodnioeuropejskiej, a ściślej na Wyniesieniu Mazurskim.

Strop podłoża prekambryjskiego znajduje się na głębokości ok. 4 km. To krystaliczne podłoże stanowią granitoidy. Osady ery paleozoicznej – o miąższości ok. 1,4 km, leżą prawie poziomo i są zbudowane z piasków kwarcytowych (Kambr), osadów wapiennych (ordowik), łupków ilastych bezwapiennych (sylur) i mułowców (perm).

Era mezozoiczna – o miąższości ok. 1,9 – 2,2 km, jest zbudowana z mułowców i iłowców (trias), utworów piaszczysto – ilastych (jura) i kredy węglanowej (kreda). Erę kenozoiczną tworzą osady trzeciorzędu i czwartorzędu o miąższości ponad 500 m. Trzeciorząd na miąższość ok 300 m i zbudowany jest z piasków glaukonitowych oraz mułków piaszczystych i iłów. Miąższość

utworów czwartorzędowych waha się w granicach 150 – 300 m. Stanowią je utwory jak: glina zwałowa, piaski i żwiry, utwory mułkowo – ilaste, a z utworów najmłodszych (holoceńskich): mady, piaski rzeczne i kreda jeziorna (gytia)

Rzeźba terenu

Nowe Miasto Lubawskie zlokalizowane jest na obszarze, dla którego charakterystyczny jest krajobraz młodoglacjalny. Rzeźba miasta jest zróżnicowana, co jest wynikiem akumulacyjnej działalności lądolodu i erozyjno-akumulacyjnej działalności wód roztopowych, a także rzeki Drwęcy w okresie późniejszym. Zachodnia część miasta, a także obszar przy jego północno-wschodniej granicy, znajdują się na falistej wysoczyźnie morenowej. Jest ona porozcinana dolinkami denudacyjnymi i erozyjnymi. Pozostała część miasta, na osi północ-południe, ale także jego wschodnia część, ukształtowana została poprzez erozyjną działalność wód roztopowych i posiada równinny charakter.

Dolinie rzeki Drwęcy towarzyszą natomiast tarasy akumulacyjne (zalewowy oraz nadzalewowe). Powierzchnia wysoczyzny osiąga tu wysokości od 110 do 160 m n. p. m., natomiast dno doliny Drwęcy usytuowane jest na ok. 80 m n. p. m. W obszarze miasta obecne są liczne strome zbocza oraz skarpy o spadkach od 10% do powyżej 30%.

Zasoby wodne

Wody powierzchniowe

Południkowo ukierunkowana rzeka Drwęca, prawobrzeżny dopływ Wisły, stanowi oś hydrograficzną miasta. Jej głównym dopływem jest rzeka Wel, zasilająca Drwęcę poza granicami Nowego Miasta Lubawskiego. Natomiast w samym mieście główny dopływ Drwęcy stanowi mniejsza rzeka o nazwie Grobnica, wpływająca do niej od strony wschodniej. Posiada ona również inne bezimienne dopływy. W dolinie Drwęcy obecne są starorzecza podlegające stopniowemu zarastaniu, a sama rzeka posiada liczne meandry.

Wody podziemne

W dolinie Drwęcy i Groblicy wody gruntowe tworzą jednolity poziom, którego wahania są wynikiem zmian stanów wód w rzekach. Wody gruntowe zalegają najpłycej w pobliżu koryta, a ich głębokość wzrasta na wyższych tarasach do 2–3 m p. p. t. Z kolei na wysoczyźnie nie na jednolitego poziomu wód gruntowych. Woda obecna jest zazwyczaj w piaszczystych przewarstwieniach glin, a jej ilość wzrasta po opadach atmosferycznych. Zależność tą można zaobserwować zwłaszcza na krawędziach wysoczyzny, w dolinkach bocznych zasilających dolinę Drwęcy. Swobodne zwierciadło wód gruntowych w dolinie Drwęcy należy do stropowej części holoceno-plejstocenońskiego, użytkowego poziomu wodonośnego. Pierwszy poziom wodonośny nie posiada jednak dużych zasobów ani naturalnej izolacji przed zanieczyszczeniami. Drugi, plejstocenoński poziom wodonośny jest dostępny od głębokości 20–40 m p. p. t. i jest izolowany warstwą glin zwałowych od poziomu pierwszego. Jest on zasilany wodami z wysoczyzny i cechuje go artezyjski wypływ wód. Wszystkie studnie zlokalizowane na terenie Nowego Miasta Lubawskiego ujmują wody poziomu czwartorzędowego. Wody te wymagają uzdatniania, przeważnie poprzez usunięcie nadmiaru żelaza i manganu.

Jednostka położona jest na obszarze jednolitej części wód podziemnych nr 39. Obszar JCWPd 39 obejmuje zlewnie Drwęcy i Osy. Z uwagi na rozległość JCWPd obejmuje ona różne jednostki morfologiczne i hydrogeologiczne. W związku z tym występowanie wód podziemnych i warunki hydrogeologiczne są także zróżnicowane. System wodonośny jest wielopiętrowy, obok poziomów międzymorenowych obecne są również warstwy wodonośne miocenu, oligocenu

i paleocenu. Główne obszary zasilania systemu wodonośnego znajdują się w północnej i wschodniej części JCWPd.

Gleby

Gleby na terenie miasta charakteryzują się średnią lub niską jakością i składają się z różnych typów. Pokrywą glebową gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie tworzą przede wszystkim kompleksy gleb bielcowych (płowych) i brunatnych, które zostały wytworzone na bazie piasków, piasków słabo gliniastych i gliniastych. Najbardziej przydatne dla rolnictwa gleby to gleby powstałe z glin. Gleby mineralne – powstałe z piasków, ze względu na słabą przydatność są przeznaczone pod zalesienie. W dolinie Drwęcy występują gleby torfowe i bielcowo – murszowe. Na wysoczyźnie morenowej dominują gleby brunatne (wyspowo) i płowe.

Według bonitacji użytków rolnych na terenie miasta dominują grunty klasy V – VI z oraz IV a – IV b. Użytki rolne zajmują 679 ha miasta. Wśród nich zdecydowanie dominują grunty orne, których powierzchnia wynosi 541 ha. Spośród pozostałych gruntów największą powierzchnię zajmują pastwiska trwałe – 62 ha, zaś lasy stanowią około 48 ha.

Mapa kompleksów glebowo – rolniczych wskazuje, że omawiany obszar cechuje się przewagą kompleksu żytniego bardzo – dobrego i dobrego (R. Bednarek, Z. Prusinkiewicz 1984). Jedynie na południowy – zachód od miasta znajduje się niewielki teren z przewagą kompleksu żytniego słabego i żytnio – łubinowego, a na południe wąski pas kompleksu pszennego dobrego (H. Rochnowski 1992). Pod względem klasyfikacji gleboznawczej na tym obszarze przeważają gleby klasy IV – VI. Zakwaszenie gleb wynosi 38% i charakteryzuje się mniejszym współczynnikiem niż średnia dla województwa gdzie wynosi 46 %. Gleby kwaśne i bardzo kwaśne narażone są w dużym stopniu na erozję wietrzną, nadmierne przesuszanie wierzchnich warstw i zanieczyszczenia, związane z nieuporządkowaną gospodarką wodno – ściekową na znacznych jeszcze obszarach.

Surowce naturalne

Na obszarze miasta wyznaczone zostało złożo kruszywa naturalnego (piasku ze żwirem) o nazwie *Nowe Miasto Lubawskie I – Pole A i Pole C* o powierzchni 12218 ha i zasobach 61 119 tys. ton. Znajduje się ono na działkach nr 11/7 (Pole A) oraz nr 11/10 (Pole C). Zgodnie z dokumentacją geologiczną eksploatacja może być prowadzona do głębokości 14,7m p. p. t., średnio 9,3m p. p. t. Koncesja na wydobywanie piasku ze żwirem jest ważna do 15 lipca 2018 r. Oba pola posiadają wyznaczone granice obszarów i terenów górniczych.

Po eksploatacji tych zasobów zostanie zastosowany rolny kierunek rekultywacji, który wraz z zagospodarowaniem porekultywacyjnym powinien się zakończyć do 15 lipca 2023 r. Złożo iltów w zachodniej części miasta zostało wyeksploatowane, a wyrobiska zrekultywowane. Obecne są ponadto lokalne odkrywki piasków ze żwirem, eksploatowane okresowo.

Klimat

Nowe Miasto Lubawskie znajduje się w strefie przejściowej między ostródzką krainą klimatu pojeziernego, a warszawską w obrębie krainy „Wielkich Dolin” (wg regionalizacji klimatycznej Romera). Najbliższe stacje meteorologiczne znajdują się w Ostródzie i Brodnicy. Na ich podstawie uzyskano charakterystykę meteorologiczną parametrów:

- średnia temperatura roczna: 7,0–7,5°C,
- najcieplejszy miesiąc: lipiec (ok. 17,5°C), najzimniejszy: luty (ok. – 4,1°C),
- suma opadów rocznych: 584–598 mm,
- średnia prędkość wiatru: 3,4 m/s,

- dni w roku z pokrywą śnieżną: 42–134 dni,
- długość okresu wegetacyjnego: 165–205 dni.

Wiatry wieją przeważnie z kierunku południowo-zachodniego (23%), i zachodniego (21%), najrzadziej z kierunków: północno-wschodniego (6%) i północnego (7%). Miasto leży w dość korzystnej strefie (III) zasobności energii wiatru, charakteryzującej się energią wiatru na poziomie 500–750 kWh(m²/rok) na wysokości 10m n. p. t. oraz 750–1000 kWh (m²/rok) na wysokości 30m n. p. t. Znaczne zróżnicowania geomorfologiczne warunkują odmienne warunki topoklimatyczne. Inwersja termiczna występuje w dolinie Drwęcy i jej dolinkach bocznych, w postaci niskich dobowych temperatur minimalnych, częstszych przymrozków przygruntowych i wysokich wahań temperatury. Największa wilgotność względna powietrza występuje w dolinach i obniżeniach terenu, a także obszarach z płytkimi wodami w gruncie.

Powietrze atmosferyczne

Stan czystości powietrza atmosferycznego

Stan czystości powietrza jest jednym ze zmiennych stanów środowiska i zależy głównie od emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz lokalnych warunków rozprzestrzeniania się tych zanieczyszczeń. Oceny i obserwacji zmian dokonuje Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Podstawę klasyfikacji stref zgodnie z art. 89 ww. ustawy stanowiły dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu oraz poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji z dozwolonymi przypadkami przekroczeń, poziomy docelowe oraz poziomy celów długoterminowych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin, określone w *rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012, poz. 1031)*.

Wydział Monitoringu Środowiska WIOŚ w Olsztynie opracował raport w zakresie „*Oceny rocznej jakości powietrza w województwie warmińsko – mazurskim za rok 2014*”. Zgodnie z jego zapisami, na terenie województwa warmińsko–mazurskiego wydzielono 3 strefy dla których dokonuje się oceny jakości powietrza: miasto Olsztyn, miasto Elbląg, strefa warmińsko–mazurska.

W każdej strefie przeprowadzono ocenę jakości powietrza uwzględniając wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 w *sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2012, poz. 1031)*. Ocenę przeprowadzono oddzielnie dla każdego zanieczyszczenia z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów:

1. ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla substancji: benzen, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, ozon, tlenek węgla, pył PM10, pył PM2.5 oraz kadm, nikiel, ołów, arsen i benzo(a)piren w pyle zawieszonym PM10.
2. ze względu na ochronę roślin dla substancji: dwutlenek siarki, tlenki azotu, ozon.

Klasyfikację stref za rok 2014 wykonano w oparciu o następujące założenia:

- klasa **A** – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych,
- klasa **B** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji (tylko w przypadku oceny jakości powietrza pod kątem pyłu zawieszzonego PM2,5),
- klasa **C** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe,
- klasa **D1** – jeżeli stężenie zanieczyszczenia ozonem na terenie strefy nie przekracza poziomu celu długoterminowego,

- klasa **D2** – jeżeli stężenia zanieczyszczenia ozonem na terenie strefy przekracza poziom celu długoterminowego.

W poniższych tabelach przedstawiono klasyfikację strefy warmińsko – mazurskiej, do której należy Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie ze względu na ochronę zdrowia oraz ze względu na ochronę roślin.

Tab.1. Klasy stref poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia. Stan na 31.XII 2014 r.

Symbol klasy strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń													
SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃ ¹⁾	O ₃ ²⁾	PM ₁₀	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5} ³⁾	PM _{2,5} ¹⁾
A	A	A	A	C	D2	C	A	A	A	A	C	C	C2

Źródło: Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Olsztynie

Tab.2. Klasy stref poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin. Stan na 31.XII 2014 r.

Symbol klasy strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń			
SO ₂	NO ₂	O ₃ ¹⁾	O ₃ ²⁾
A	A	C	D2

Źródło: Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Olsztynie

Na podstawie „Oceny rocznej jakości powietrza w województwie warmińsko – mazurskim za rok 2014” obszar Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w ramach warmińsko – mazurskiej został zakwalifikowany: wg kryterium ochrony zdrowia do klasy A ze względu na poziom SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, O₃¹⁾, Pb, As, Cd, Ni, B(a)P, PM_{2,5}³⁾, PM_{2,5}¹⁾; do klasy C z powodu przekroczeń dopuszczalnych poziomów substancji PM₁₀, do klasy D2 z powodu przekroczeń dopuszczalnych poziomów substancji O₃²⁾. Natomiast wg kryterium ochrony roślin obszar Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w ramach warmińsko – mazurskiej został zakwalifikowany: do klasy A ze względu na poziom SO₂, NO₂, O₃¹⁾; oraz do klasy D2 z powodu przekroczeń dopuszczalnych poziomów substancji O₃²⁾.

Dla strefy warmińsko – mazurskiej opracowano Program Ochrony Powietrza (POP) ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀ i poziomu docelowego benzo(α)pirenu zawartego w pyłe PM₁₀ wraz z planem działań krótkoterminowych ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM₁₀.

Źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego

Emisja niska

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie są zanieczyszczenia pyłowe pochodzące z procesów energetycznego spalania paliw stałych. Dotyczy to przede wszystkim indywidualnych systemów grzewczych, a zwłaszcza

palenisk domowych w czasie zimy. Obiekty te powodują okresowy wzrost stężeń pyłu zawieszonego i dwutlenku siarki, pochodzących ze spalania paliw, głównie węgla.

Emisja komunikacyjna

Zanieczyszczenia komunikacyjne należą do czynników najbardziej obciążających powietrze atmosferyczne. Szczególnie uciążliwe są zanieczyszczenia gazowe powstające w trakcie spalania paliw przez pojazdy mechaniczne. Drugą grupę emisji komunikacyjnych stanowią pyły, powstające w wyniku tarcia i zużywania się elementów pojazdów. Przy ocenie jakości powietrza atmosferycznego, należy jak najbardziej uwzględnić ilość zanieczyszczeń pochodzących z ruchu samochodowego, odbywającego się na jego obszarze.

Hałas

Na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie występuje hałas komunikacyjny drogowy oraz przemysłowy.

Hałas komunikacyjny drogowy

Hałas drogowy jest najpowszechniejszym i najbardziej uciążliwym źródłem hałasu. Koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych tak, więc ma charakter liniowy. Na poziom tego hałasu wpływ ma przede wszystkim natężenie ruchu, złożoność układu drogowego, a także stan nawierzchni dróg. Przez teren gminy przebiegają będące źródłami największego hałasu drogowego: droga krajowa Nr 15 relacji Trzebnica – Ostróda oraz droga wojewódzka Nr 538 relacji Radzyń Chełmiński – Łasin – Nowe Miasto Lubawskie – Uzdowo – Rozdroże.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy generowany jest przez zakłady produkcyjne i usługowe. Obejmuje dźwięki emitowane przez maszyny i urządzenia, procesy technologiczne, a także instalacje i wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do tego rodzaju hałasu zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych np.: wentylatory i urządzenia klimatyzacyjne. Hałas ten ma charakter lokalny i występuje głównie na terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi. Poziom hałasu jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od wykorzystywanych maszyn i urządzeń, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych oraz prowadzonych procesów technologicznych. Pomiar hałasu przemysłowego nie jest prowadzony systematycznie ani regularnie, zazwyczaj jest przeprowadzany w skutek interwencji. Wytypowanie zakładów niekorzystnie oddziałujących na klimat akustyczny należy do zadań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (WIOŚ). Zakres planowanych kontroli oraz wyniki przeprowadzonych kontroli są zawarte w raportach WIOŚ. Na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie nie ma zakładów, które posiadają decyzje ustalające dopuszczalną emisję hałasu.

Zasoby przyrody

Fauna

Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie należy do zoogeograficznej krainy południowo – bałtyckiej. Otwarte przestrzenie, brak zasadniczych przeszkód terenowych sprawiają, że obszar ten posiada dogodne warunki do swobodnego przenikania różnych elementów faunistycznych, co tym samym nie sprzyja wyodrębnianiu się lokalnej, specyficznej fauny. Można stwierdzić, że jest to typowa fauna Niżu Polskiego.

Większość zwierząt pospolitych występujących w Polsce, reprezentowanych jest również na tym terenie. Drwęża jako rzeka o stosunkowo czystej wodzie i szybkim biegu, stwarza warunki do

występowania ryb łososiowatych: pstrąga potokowego i troci wędrowniej, a także gatunku krytycznie zagrożonego, wg Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt – łososia.

Flora

Wskaźnik lesistości w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie ze względu na miejski charakter obszaru wynosi 4,7% i jest najniższy w całym powiecie nowomiejskim. Łączna powierzchnia gruntów leśnych w roku 2014 wyniosła 55 ha.

Lasy na terenie miasta spełniają rolę glebochronną i wodochronną oraz zapewniają bioróżnorodność biologiczną i krajobrazową – czynnik uznawany za najważniejszy w zakresie bezpieczeństwa ekologicznego terenu. Lasy Nowego Miasta Lubawskiego służą mieszkańcom do celów rekreacyjnych, stąd nie prowadzi się tu typowej gospodarki leśnej. Szczególne walory przyrodnicze posiadają lasy położone wzdłuż rzeki Drwęcy.

Ze struktury własnościowej lasów wynika, że przeważają lasy prywatne. Stan tych lasów jest gorszy niż lasów państwowych. Sytuacja taka występuje w większości gmin powiatu i województwa. Wynika to zarówno z dużego rozdrobnienia powierzchni lasów jak i braku środków finansowych ich właścicieli. Stąd w pierwszej kolejności należy dążyć do scalania tych lasów. Następne działania powinny polegać na zintensyfikowaniu nadzoru nad prawidłowością prowadzonych upraw leśnych. Podstawowymi dokumentami do prowadzenia gospodarki leśnej w lasach prywatnych są uproszczone plany urządzenia lasu.

Ochrona przyrody

W granicach Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie znajdują się prawne formy ochrony przyrody, takie jak: Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy (PLH 280001), rezerwat przyrody „Rzeka Drwęca”, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy, pomnik przyrody.

Nowe Miasto Lubawskie znajduje się ponadto w granicach obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski”.

Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy (PLH 280001)

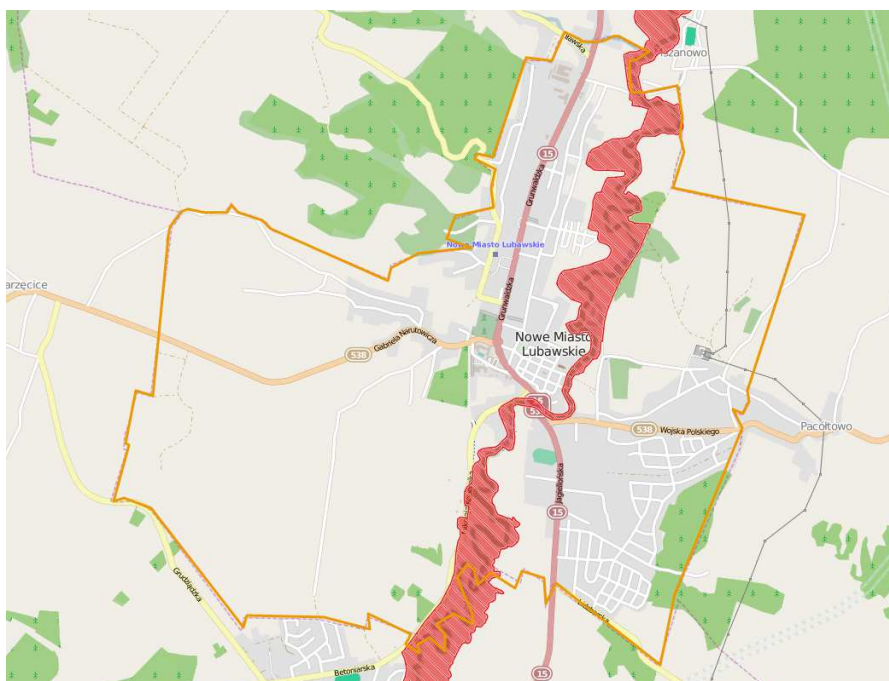
Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy (PLH 280001) znajdują się w województwie warmińsko-mazurskim i kujawsko-pomorskim. W jego zasięgu znajduje się rzeka Drwęca wraz z dopływami. Jest to kontynentalny obszar biogeograficzny o powierzchni 12561,5 ha, zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej. Obszar Natura 2000 „Dolina Drwęcy” reprezentowany jest przez różnorodne siedliska, a także jeziora i starorzecza, torfowiska wysokie i przejściowe, lasy bukowe, grądy, łągi i bory bagienne, łąki ekstensywnie użytkowane w dolinie rzeki, niżowe nadrzeczne zbiorowiska okrajkowe. Obecna jest tutaj urozmaicona rzeźba polodowcowa w postaci ciągów moren czołowych, falistych moren dennych, równin sandrowych oraz polodowcowych rynien. W zagłębieniach obecne są często jeziora lub torfowiska.

Obszar ten jest ważny dla ochrony bogatej ichtiofauny i mozaiki siedlisk związanych z doliną rzeczną. Rzeka Drwęca wraz z dopływami stanowi korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym. Kształt tego obszaru jest korzystny dla ochrony tras migracji i rozprzestrzeniania się wielu gatunków fauny i flory.

Stanowi on korytarz ekologiczny między Doliną Wisły a Pojezierzem Mazurskim. Ochrona dorzecza Drwęcy jest istotna również ze względu na obecność powierzchniowego ujęcia wody w Lubiczu, wykorzystywanego dla potrzeb ludności Torunia. Rzeka Drwęca i jej dorzecze objęte jest krajowym programem restytucji ryb wędrownych, zaś rzeka Wel jest wymieniana jako jeden z głównych cieków dorzecza Drwęcy o walorach kwalifikujących ją jako podstawowe tarlisko anadromicznych ryb wędrownych i siedlisko ryb prądolubnych, które są istotne dla Unii Europejskiej. Obszar stanowi cenny zasób zróżnicowanych siedlisk dla gatunków zwierząt rzadkich i poddanych ochronie związanych ze środowiskiem wodnym - występuje tu 27 gatunków

z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, w tym 8 gatunków ryb. Spośród podanych 27 gatunków zwierząt 11 to ptaki objęte artykułem 4 Dyrektywy 79/409/EWG oraz wymienione w Załączniku II Dyrektywy 92/43/EWG - ich liczba jest niepełna i podana w oparciu o obserwacje poczynione podczas innych badań terenowych. Stwierdzono tu także występowanie 22 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Do najważniejszych zagrożeń tego Obszaru należą: zanieczyszczenia wód, zmiany stosunków wodnych, zaniechanie użytkowania rolniczego terenu, niekontrolowana turystyka i kłusownictwo. Na terenie obszaru Natura 2000 obowiązują regulacje zawarte w przepisach odrębnych.

Rys.2. Mapa lokalizacji obszaru Natura 2000 - „Dolina Drwęcy”
Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie
na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019-2023

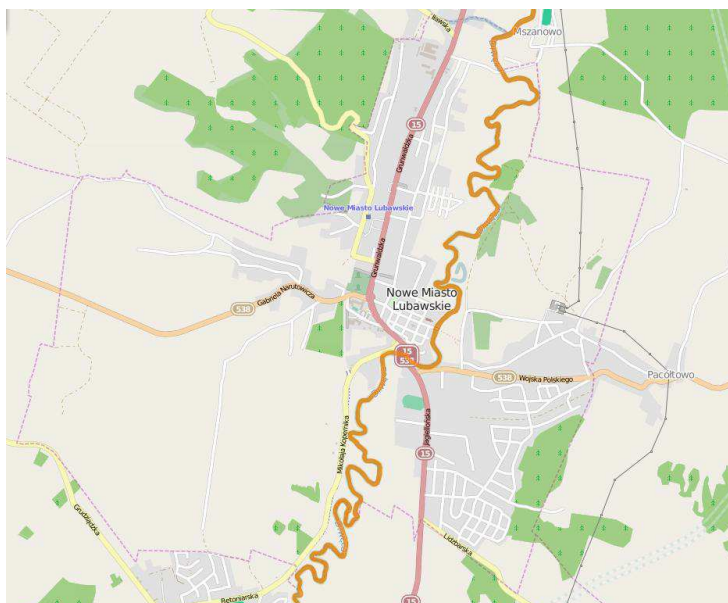
Rezerwat przyrody „Rzeka Drwęca”

Rezerwat przyrody „Rzeka Drwęca” został ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 27 lipca 1961r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody.

Za rezerwat przyrody pod nazwą „Rzeka Drwęca” uznano oprócz Drwęcy także jej dopływy, m.in.: rzekę Wel, która zasila wody Drwęcy na północ od granic miasta.

Rezerwat został utworzony w celu ochrony środowiska wodnego i ryb w nim bytujących, a w szczególności w celu ochrony środowiska pstrąga, łososia, troci i certy. Jest to jedyny ichtiologiczny rezerwat na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, i najdłuższy rezerwat ichtiologiczny w Polsce.

Na terenie rezerwatu obowiązują ustalenia zgodnie z przepisami odrębnymi.

Rys.3. Mapa lokalizacji rezerwatu przyrody „Rzeka Drwęca”
Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie
na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019-2023

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy

W myśl ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015 r. poz. 774) ważnym elementem jest ochrona krajobrazu w tym Obszary Chronionego Krajobrazu. Są to tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

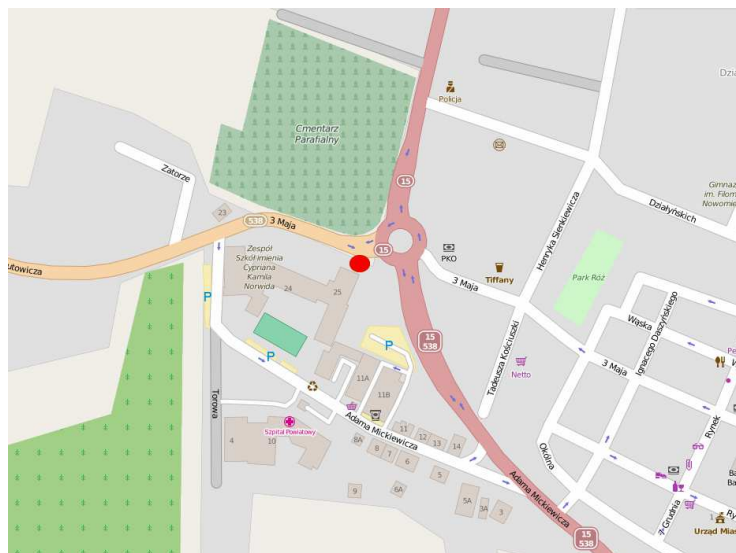

Rys.4. Mapa lokalizacji obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy
Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie
na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019-2023

Regulacje prawne dotyczące obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy określa Uchwała Nr VIII/205/15 Sejmiku Województwa Warmińsko – Mazurskiego z dnia 24 czerwca 2015 r. Rezerwat położony jest częściowo w gminie Kurzętnik, Nowe Miasto Lubawskie oraz na terenie miasta Nowe Miasto Lubawskie i zajmuje powierzchnię 17 472,4 ha. Jest to klasyczna forma pradolina, z rozwiniętym systemem powierzchni terasowych i silnym urzeźbieniem stref zboczowych. Na wielu odcinkach rzeka Drwęca przepływa przez rozszerzenia pradoliny, szerokości kilku kilometrów, bardzo malowniczo meandrując. Na skutek dużej różnicy poziomów system rzeczny Drwęcy ma charakter wartkiej rzeki podgórskiej.

Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze oraz grupowe twory przyrody żywej i nieożywionej o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej. Wyróżniają się one indywidualnymi cechami, odznaczającymi je wśród innych tworów, np. wiek lub wielkie rozmiary dla drzew i krzewów czy niezwykłość formy lub pochodzenia dla pomników przyrody nieożywionej. Do pomników przyrody ożywionej należą: pojedyncze krzewy, drzewa i grupy drzew odznaczające się sędziwym wiekiem, wielkością, niezwykłymi kształtami lub innymi cechami, a także zabytkowe aleje drzew. Natomiast do pomników przyrody nieożywionej należą: największe głazy narzutowe, tzw. eratyki oraz interesujące formy powierzchni ziemi np. źródła, wodospady, jary, skałki, wywierzyska, przełomy rzeczne, jaskinie, odkrywki itp. Na terenie miasta znajduje się jeden pomnik przyrody ożywionej. Zgodnie z uchwałą Nr VIII/44/07 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 23 kwietnia 2007 r. uznano za pomnik przyrody Buk pospolity (*Fagus sylvatica* L.) o obwodzie pnia 280 cm i wysokości 19 m.

Rys.5. Mapa lokalizacji pomnika przyrody „Buk pospolity”

*Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie
na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019-2023*

Sieć ECONET – Polska

Obszar Nowego Miasta Lubawskiego znajduje się w sieci ECONET – Polska, która stanowi wieloprzestrzenny system obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnych dla różnych regionów przyrodniczych kraju, wzajemnie ze

sobą powiązanych korytarzami ekologicznymi, które zapewniają ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie tego systemu. Cały obszar miasta znajduje się w brzeżnej części korytarza ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym (6 M) o nazwie Pojezierze Iławskie. Łączy on Zachodniomazurski (13 M) obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym, znajdujący się na północ od miasta, z krajowym obszarem węzłowym – Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie (8 M), na południowym–zachodzie. Z uwagi na obecny stan zagospodarowania miasta, migracja gatunków jest utrudniona. W mieście rolę korytarza ekologicznego pełni przede wszystkim dolina rzeki Drwęcy oraz jej dopływy.

Obszar funkcjonalny „Zielone Płuca Polski”

Idea tego obszaru została przedstawiona w 1983r. przez Krzysztofa Wolframa, a jej celem było zachowanie zasobów przyrodniczych i kulturowych o dużej wartości w Polsce północno-wschodniej, a także rozwijanie tego regionu zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Obszar ZPP to wyznaczony region funkcjonalny, z uwagi na duże walory zarówno ilościowe jak i jakościowe znajdujących się w jego obrębie zasobów przyrodniczych. ZPP to również regionalny system dbałości o tożsamość przyrodniczą i kulturową północno-wschodniej Polski, zapewniający bezpieczeństwo ekologiczne żywym zasobom przyrody oraz stabilny rozwój społeczeństwa w oparciu o mało przekształcone walory naturalne – wodne i leśne oraz przestrzeń rolniczą. Początkowo ZPP obejmowały tereny byłego województwa białostockiego, suwalskiego, łomżyńskiego, ostrołęckiego i olsztyńskiego, które w maju 1988 roku zawarły I Porozumienie tworzące ZPP.

Dziś do Porozumienia Zielone Płuca Polski należy 5 województw według nowego podziału administracyjnego z 1.01.1999 r., obejmujących swym zasięgiem 362 gminy i 58 powiatów. Dnia 14.09.1994 r. Sejm RP przyjął Deklarację w sprawie obszaru ZPP, uznając go regionem, gdzie będzie konsekwentnie przestrzegana idea ekorozwoju. Zielone Płuca Polski obejmują około 63 tys. km², co stanowi około 20% powierzchni Polski.

Dziedzictwo kulturowe

Potencjał Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie opiera się na bardzo wysokich walorach historyczno – kulturowych tego obszaru.

Do najcenniejszych elementów dziedzictwa kulturowego objętych ochroną prawną należy założenie urbanistyczne starego miasta, a także pozostałe elementy zabytkowe, takie jak: fragmenty murów miejskich z XIV w, baszta brodnicka (Kurzędnicka) i baszta lubawska pochodzące z II połowy XIV wieku zbudowane w stylu gotyckim oraz liczne zabytkowe kamienice na terenie miasta.

Na uwagę zasługuje również Bazylika św. Tomasza Apostoła. Jest to kościół gotycki pochodzący z XIII–XV wieku o wysokości nawy głównej 17,7 m, naw bocznych – 7,7 m. Kościół liczy 54 m długości i 19 m szerokości. Gruntowną restaurację całego kościoła przeprowadzono w latach 1882-1892. Ponowne odnowienie świątyni odbyło się w latach pięćdziesiątych XX w. W roku 2007 odnowiono ołtarz św. Tomasza Apostoła. Od 1971 kościół posiada status bazyliki mniejszej. W dniu 25 marca 2012 roku erygowano przy bazylice Nowomiejską Kapitułę Kolegiacką – tym samym kościół otrzymał godność kolegiaty. Ponadto bazylika znajduje się na Polskim Szlaku Drogi św. Jakuba.

Pośród układów i obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, 33 z nich jest objętych ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków miasta.

Wśród obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, poza obiektami objętymi ochroną (wpis do rejestru), około 150 obiektów ujętych jest w Gminnej Ewidencji Zabytków.

7. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” to dokument, którego zasadniczym celem jest określenie kierunków rozwojowych Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności.

Rolą sporządzonego projektu dokumentu jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego na obszarze Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie. Cele zapisane w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dają podstawę do występowania z wnioskami o dofinansowanie inwestycji proekologicznych.

Główne kierunki rozwoju Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w zakresie gospodarki niskoemisyjnej zawierają także takie dokumenty, jak: „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowe Miasto Lubawskie”, „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2023”, „Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na lata 2012-2030”.

Z tego powodu brak realizacji projektowanego dokumentu nie będzie oznaczał całkowitego braku strategii działań w tej dziedzinie na obszarze Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” jest poświęcony zagadnieniom dotyczącym zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło, paliwa gazowe i paliwa transportowe lokalnej społeczności, zagadnieniom związanym z redukcją końcowego zużycia energii i redukcją emisji CO₂ do atmosfery, zagadnieniom mającym na celu zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Projektowany dokument stanowi w tym zakresie rozwinięcie, jak również uzupełnienie (rozszerzenie) propozycji zawartych w „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowe Miasto Lubawskie”, „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2023”, a przede wszystkim „Aktualizacji założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na lata 2012-2030”, opierając się w swoich ustaleniach i zaleceniach na odpowiednio pogłębionej analizie uwarunkowań i lokalnych możliwości.

Wynikiem tego jest prezentacja realnych rozwiązań i propozycji działań, zgodnych z aktualnymi wymogami w dziedzinie elektroenergetyki, ciepłownictwa, gazownictwa, odnawialnych źródeł energii, transportu, rozwijanych przy pełnym uwzględnieniu zasad zrównoważonego rozwoju i akceptacji uwarunkowań środowiskowych.

Brak realizacji „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” może więc w praktyce skutkować zawężeniem spektrum działań wdrażanych rozwiązań, co w przypadku analizowanych dziedzin życia może bezpośrednio wpłynąć na aktywność gospodarczą Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Zaniechanie działań związanych z infrastrukturą może w konsekwencji doprowadzić do dalszego pogarszania się stanu technicznego przeznaczonych do przebudowy lub remontu obiektów, co może skutkować np. wzrostem negatywnego wpływu na stan powietrza atmosferycznego lub klimat akustyczny.

Niepodjęcie działań związanych z termomodernizacją i rewitalizacją budynków (zdegradowanej substancji mieszkaniowej) a także obiektów zabytkowych, może stać się przyczyną utraty szansy obniżenia ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza

z systemów ciepłowniczych (brak termomodernizacji przyczyni się do wzrostu zapotrzebowania na ciepło). Istotny jest tu również czynnik ekonomiczny, gdyż poza osiągnięciem efektu ekologicznego związanego ze zmniejszeniem strat ciepła, ograniczone zostaną również koszty związane z utrzymaniem tych budynków.

Brak realizacji tych zadań jest więc niekorzystny zarówno ze względu na stan środowiska jak również z uwagi na racjonalną gospodarkę finansami publicznymi. Zaniechanie remontu zabytkowych obiektów będzie skutkowało sukcesywnym pogarszaniem ich stanu technicznego a w konsekwencji bezpowrotnym zniszczeniem ważnych historycznie obiektów znajdujących się na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Niepodjęcie działań związanych z budową, rozbudową i modernizacją sieci infrastrukturalnych, w tym: sieci elektroenergetycznej, ciepłowniczej, gazowniczej spowoduje pogarszanie się stanu infrastruktury sieciowej.

Reasumując, zaniechanie podejmowania działań zawartych w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” wpłynie niekorzystnie na wizerunek Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Zrównoważony rozwój społeczno – gospodarczy Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie gwarantuje jego mieszkańcom poprawę warunków życia, odpowiednią promocję walorów środowiskowych i zasobów oraz szersze możliwości jego wykorzystania.

Taki zrównoważony rozwój będzie możliwy przy realizacji zadań zakładanych w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, natomiast zaniechanie realizacji planu spowoduje jego zachwianie.

8. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie

Analiza stanu środowiska na obszarze Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie pozwala wskazać na istotne zagrożenia dla jakości powietrza związane z koniecznością godzenia rozwoju społeczno – gospodarczego gminy z ochroną obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

Poniżej omówiono problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Niezadawalający stan jakości powietrza

Emisja zanieczyszczeń do atmosfery pochodzi z dwóch źródeł zanieczyszczeń: stacjonarnych i mobilnych. Do źródeł stacjonarnych zaliczają się m. in. kotłownie lokalne, zakłady produkcyjne, instytucje, które opalane są paliwem stałym, gazowym lub płynnym. Powodują one tzw. emisję niską. Źródła mobilne to środki transportu emitujące do atmosfery takie zanieczyszczenia jak: tlenki węgla, azotu i siarki, sadza oraz węglowodory. Powodują one także zapylenie wtórne poprzez ścieranie się nawierzchni dróg i opon pojazdów.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie są:

1. źródła komunalno – bytowe: kotłownie lokalne, indywidualne paleniska domowe, emitory z obiektów użyteczności publicznej. Mają one znaczący wpływ na lokalny stan zanieczyszczenia powietrza, gdyż są głównym powodem tzw. niskiej emisji. Emitują najczęściej zanieczyszczenia pyłowe i gazowe,

2. źródła transportowe, w których emisja zanieczyszczeń następuje na niskiej wysokości, tworząc niską emisję. Główne zanieczyszczenia to: węglowodory, tlenki azotu, tlenek węgla, pyły, związki ołowiu, tlenki siarki,
3. pylenie wtórne z odsłoniętej powierzchni terenu,
4. zanieczyszczenia allochtoniczne, napływające spoza terenu gminy, zgodnie z dominującym kierunkiem wiatru.

Emisja ze źródeł komunalno – bytowych

Jednym z największych źródeł zanieczyszczenia powietrza na terenie analizowanego obszaru jest tzw. „niska emisja”, czyli emisja pochodząca ze źródeł o wysokości nieprzekraczającej kilkunastu metrów wysokości. Zjawisko to jest obserwowalne na terenach zwartej zabudowy, charakteryzującej się brakiem możliwości przewietrzania. Elementem składowym „niskiej emisji” są zanieczyszczenia emitowane podczas ogrzewania budynków mieszkalnych. Niestety w budownictwie jednorodzinnym na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w dalszym ciągu wśród paliw używanych do ogrzewania pomieszczeń stosuje się paliwa, które mają istotny wpływ na jakość powietrza. Dodatkowym problemem jest nagminne spalanie w domowych piecach paliw niskiej jakości, a także odpadów, w tym tworzyw sztucznych, gumy i tekstyliów. W związku z tym do atmosfery przedostają się duże ilości sadzy, węglowodorów aromatycznych, merkaptanów i innych szkodliwych dla zdrowia ludzi związków chemicznych. To niekorzystne zjawisko nasila się szczególnie w okresie grzewczym, co może powodować wyraźne okresowe pogorszenie stanu sanitarnego powietrza na terenach zasiedlonych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Ta sytuacja jest szczególnie uciążliwa także dla mieszkańców terenów o słabych warunkach przewietrzania.

Za ocenę jakości powietrza w regionie odpowiada Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Olsztynie, który prowadzi pomiary jakości powietrza na terenie województwa warmińsko – mazurskiego. Zgodnie z przeprowadzoną „Oceną rocznej jakości powietrza w województwie warmińsko – mazurskiego za rok 2014” przez WIOŚ w Olsztynie, dla strefy warmińsko – mazurskiej (w tym Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie), rośnie zagrożenie dla jakości powietrza związane z emisją pyłu PM₁₀ i benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM₁₀. W związku z powyższym wymagane są wdrażania naprawcze programów ochrony powietrza POP, z uwagi na występowanie na terenie strefy obszarów, na których odnotowano przekroczenia średniodobowej wartości dopuszczalnej z ponadnormatywną częstością, oraz przekroczenia średniorocznej wartości dopuszczalnej.

Benzo(a)piren należy do wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), które są związkami powstającymi podczas pirolizy (rozkładu termicznego) materiałów organicznych. Występują jako zanieczyszczenia powietrza, wody i gleby. Źródłem WWA mogą być silniki spalinowe, spalarnie odpadów, liczne procesy przemysłowe (np. produkcja koksu), pożary lasów, dym tytoniowy, a także wszelkie procesy rozkładu termicznego związków organicznych przebiegające przy niewystarczającej ilości tlenu. Benzo(a)piren jest jednym z najbardziej rakotwórczych WWA. Występuje w smole węglowej (0,65 % wag.), surowej ropie, olejach silnikowych. Benzopireny są częstym składnikiem zanieczyszczeń występujących w powietrzu, powstającym w wyniku tzw. emisji niskiej (tzn. z kotłowni małych i średnich), głównie wskutek spalania paliw kopalnych, oraz odpadów (w tym tworzyw sztucznych).

W związku z powyższym, dla strefy warmińsko – mazurskiej opracowano Program Ochrony Powietrza (POP) ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀ i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM₁₀ wraz z planem działań krótkoterminowych ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszony PM₁₀.

Na obszarze Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie potrzeby cieplne zaspakajane są w oparciu o miejski system ciepłowniczy, kotłownie lokalne oraz indywidualne źródła energii.

Na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w 2014 r. wystąpiło zapotrzebowanie ogółem na moc cieplną na poziomie około 50,21 MW oraz zapotrzebowanie na energię cieplną na poziomie około 361,65 TJ. Zapotrzebowanie na moc cieplną związane z budownictwem mieszkaniowym oszacowano na poziomie ok. 31,14 MW a na energię cieplną na poziomie około 224,26 TJ. Zapotrzebowanie na moc cieplną budynków użyteczności publicznej wyniosło ok. 3,00 MW, a zapotrzebowanie na energię cieplną ok. 21,61 TJ. Zapotrzebowanie na moc cieplną obiektów przemysłowych i usługowych wyniosło ok. 16,07 MW, a na energię cieplną ok. 115,78 TJ.

„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” w części analizującej stan istniejący wskazuje, że dominującym paliwem w strukturze wykorzystania paliw jest węgiel kamienny, a więc jedno z głównych źródeł powodujących obserwowany w województwie problem niskiej jakości powietrza (co dotyczy nie tylko emisji benzo(a)pirenu, ale także pozostałych substancji zanieczyszczających powietrze atmosferyczne w wyniku jego spalania, jak tlenek i dwutlenek węgla, dwutlenek siarki, tlenki azotu, pyły).

Dodatковым, bardzo niekorzystnym czynnikiem w skali gminy jest zbyt mała ilość indywidualnych odbiorców podłączonych do miejskiej sieci ciepłowniczej.

Na koniec 2014 r. węgiel kamienny pokrył ok. 68 % potrzeb cieplnych, tj. ok. 34,11 MW (245,94 TJ), drewno opałowe pokryło 20,0 % potrzeb cieplnych, tj. ok. 10,04 MW (72,33 TJ), olej opałowy pokrył ok. 8% potrzeb cieplnych, tj. ok. 4,01 MW (28,93 TJ), energia elektryczna pokryła ok. 2,5% potrzeb cieplnych, tj. ok. 1,30 MW (9,04 TJ), gaz ciekły pokrył ok. 1% potrzeb cieplnych, tj. ok. 0,50 MW (3,61 TJ), a odnawialne źródła energii (biomasa, solary, pompy ciepłe pelety) pokryły ok. 0,5 % potrzeb cieplnych, tj. ok. 0,50 MW (3,61 TJ).

„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” przewiduje przyłączanie się nowych odbiorców ciepła do miejskiej sieci ciepłowniczej i gazowej. Ponadto w kotłowniach lokalnych podjęte zostaną działania modernizacyjne, w wyniku czego nastąpi optymalizacja zapotrzebowania na moc i energię cieplną. Planowane zadania obejmą m.in. wymianę oraz modernizację kotłów na jednostki o większej sprawności. W zakresie indywidualnych źródeł energii przewiduje się modernizację tych źródeł ciepła, które charakteryzują się niską sprawnością i nie posiadają urządzeń regulujących wydajność.

Działania modernizacyjne przyczynią się do mniejszego zużycia paliwa oraz ograniczenia emisji zanieczyszczeń do środowiska. Ograniczając straty energii zwiększy się efektywność energetyczna w zaopatrzeniu w energię cieplną.

Wobec narastającego problemu związanego z jakością powietrza, racjonalną alternatywą, obok proponowanych działań modernizacyjnych obejmujących infrastrukturę istniejącą, w projektowanym dokumencie przewidziano sukcesywną gazyfikację gminy oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Jednakże możliwości i kierunki zmian w gospodarce gazowej na obszarze gminy zależą będą od wielkości potencjalnego rynku gazu, który kształtowany będzie przez ilość zainteresowanych odbiorców, a także sam charakter użytkowania gazu (przygotowanie posiłków, ciepłej wody użytkowej, ogrzewanie, cele produkcyjne).

Innym rodzajem alternatywnego rozwiązania problemu niezadawalającego stanu jakości powietrza jest zwiększenie udziału wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE).

„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” bardzo obszernie opisuje to zagadnienie, wskazując konkretne zasoby, których wykorzystanie na terenie gminy jest realne.

Oprócz niewątpliwych korzyści wykorzystania OZE, występują również zagrożenia dla środowiska naturalnego, związane z:

- emisją zanieczyszczeń pyłowych i gazowych podczas spalania biomasy,

- ograniczeniem bioróżnorodności oraz wyjaławianiem gleb podczas upraw wieloletnich upraw energetycznych.

„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” nie wskazuje ani potencjalnych lokalizacji farm wiatrowych ani potencjalnych lokalizacji plantacji roślin energetycznych. W przyszłości, w przypadku planowania takich inwestycji, każdorazowo powinna zostać przeprowadzona inwentaryzacja przyrodnicza, a na jej podstawie powinien zostać sporządzony Raport oddziaływania na środowisko.

Emisja ze źródeł transportowych

Z przeprowadzonych na zlecenie GDDKiA Oddział w Olsztynie oraz ZDW w Olsztynie, pomiarów potoków ruchu kołowego na drogach przebiegających przez obszar Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, wynika, że w zakresie ruchu tranzytowego stale rośnie ilość pojazdów poruszających się po drogach, a co za tym idzie zwiększa się emisja dwutlenku węgla do atmosfery. Dodając emisję CO₂ z kołowego, ruchu otrzymujemy dość znaczącą emisję wypadkową CO₂, co stanowi istotny problem do rozwiązania w najbliższym horyzoncie czasowym.

Planowana budowa drogowa obwodnicy Nowego Miasta Lubawskiego wydaje się po części rozwiązać ten problem, jednak emisja dwutlenku węgla nie zostanie zredukowana a jedynie przesunięta na sąsiednie tereny graniczące z Gminą Miejską Nowe Miasto Lubawskie.

Zanieczyszczenia gleb

Na stan gleb na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wywiera wpływ szereg czynników, które można zaklasyfikować do dwóch grup:

- czynniki naturalne, do których należą erozja gleb,
- działalność człowieka do których należy m.in. wydobywanie kopalin ze złóż, których eksploatacja może prowadzić do nieodwracalnych zmian w naturalnym krajobrazie; nadmierne nawożenie, które może prowadzić do zatrucia metalami ciężkimi i substancjami toksycznymi, prowadzenie działalności produkcyjno – usługowych, w wyniku której do gleb mogą przedostawać się szkodliwe substancje.

Jakość gleb ma wpływ na rozmieszczenie upraw rolniczych, ale zależy ona również od odpowiedniej wilgotności, nawożenia mineralno – organicznego, warunków termicznych oraz opadów atmosferycznych.

Dla gleb na terenie miasta problemem są przede wszystkim zanieczyszczenia pyłowe, których źródłem jest głównie rozwijający się transport drogowy. Z komunikacją samochodową związane są takie zanieczyszczenia jak: substancje ropopochodne, metale ciężkie, związki azotu, węglowodory i inne, takie jak sól stosowana w czasie zimy, detergenty, itp.

Realizacja działań i celów zawartych w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” będzie miała bezpośredni wpływ na powierzchnię ziemi, w tym na gleby w następującym zakresie:

- zmiany zagospodarowania terenu np. poprzez zajęcie powierzchni na nowe obiekty infrastrukturalne punktowe i przesyłowe, składowiska odpadów paleniskowych itp.,
- przekształcenia powierzchni ziemi (erozje i niwelacje gruntu) w czasie robót inwestycyjnych,
- zmiana fizyczno-chemicznych właściwości gleby.

W celu uniknięcia lub ograniczenia negatywnych skutków na obecny stan gleb na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie należy przestrzegać następujących elementów:

- stosowanie sprawnych technicznie maszyn i środków transportu,

- stosowanie odpowiedniej organizacji placu budowy, dążącej do ograniczenia do niezbędnego minimum zajmowanego terenu pod budowę,
- stosowanie efektywnego nadzoru nad wykonawcami robót i ich pracownikami.

Ponadto, po okresie budowy, tj. na etapie eksploatacji i poeksploatacyjnym należy dążyć do maksymalnego wykorzystania odpadów paleniskowych np. jako surowiec do produkcji materiałów budowlanych, betonów komórkowych, w robotach ziemnych, do higienizacji osadów ścieków w oczyszczalniach ścieków oraz do rekultywacji nieczynnych wyrobisk poeksploatacyjnych.

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych

Dużym obciążeniem dla środowiska wodnego, na terenie miasta są zanieczyszczenia pyłowe, których źródłem jest głównie rozwijający się transport drogowy. Z komunikacją samochodową związane są takie zanieczyszczenia jak: substancje ropopochodne, metale ciężkie, związki azotu, węglowodory i inne, takie jak sól stosowana w czasie zimy, detergenty, itp. Zanieczyszczenia te występują w pasach przyległych do dróg powodując lokalne zanieczyszczenia gruntu, a w przypadku gruntów podatnych na infiltrację, również środowiska wodnego.

Zanieczyszczenia mogą spływać z powierzchni dróg do rowów i dalej do rzek. przede wszystkim zanieczyszczenia pyłowe, których źródłem jest głównie rozwijający się transport drogowy.

Z komunikacją samochodową związane są takie zanieczyszczenia jak: substancje ropopochodne, metale ciężkie, związki azotu, węglowodory i inne, takie jak sól stosowana w czasie zimy, detergenty, itp. Zanieczyszczenia te występują w pasach przyległych do dróg powodując lokalne zanieczyszczenia gruntu, a w przypadku gruntów podatnych na infiltrację, również środowiska wodnego. Zanieczyszczenia mogą spływać z powierzchni dróg do rowów i dalej do rzek.

Promieniowanie niejonizujące

Promieniowanie niejonizujące związane jest z występowaniem pól elektromagnetycznych. Do głównych źródeł powstawania pól elektromagnetycznych należą:

- linie elektroenergetyczne i stacje transformatorowe,
- obiekty radiokomunikacyjne, w tym: stacje nadawcze, radiowe i telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowej,
- stacje radiolokacyjne.

W otoczeniu linii elektroenergetycznych występują pola elektryczne i magnetyczne. Istotny wpływ na środowisko mają linie i stacje elektroenergetyczne o napięciach znamionowych równych co najmniej 110 kV i wyższych.

Przez teren gminy przebiegają linie wysokiego napięcia 110 kV relacji: Brodnica Podgórz – Nowe Miasto Lubawskie oraz Iława – Nowe Miasto Lubawskie.

Dla linii 110 kV obowiązuje strefa ochronna o szerokości 2 x 20 m licząc od osi linii w obie strony na której nie należy lokalizować obiektów przeznaczonych na pobyt stały ludzi.

Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie zaopatrywana jest w energię elektryczną za pomocą GPZ-u Nowe Miasto 110/15 kV, który zlokalizowany jest na terenie miasta. Stacja transformatorowa Nowe Miasto 110/15 kV, wyposażona jest w dwa transformatory najwyższych napięć o mocy: TR1 – 16 MVA, TR2 – 16 MVA. Znajomość problematyki oddziaływania linii elektroenergetycznych na środowisko ma istotne znaczenie przy ustalaniu zapisów prawa lokalnego w postaci miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp). Ograniczenia lub sposoby korzystania z obszarów położonych bezpośrednio pod liniami elektroenergetycznymi

oraz w ich sąsiedztwie powinny zostać uwzględnione w prawie miejscowym (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, mpzp).

Na obszarze należącym do gminy obiektami radiokomunikacyjnymi, które mogą mieć wpływ na środowisko są także stacje bazowe telefonii komórkowej. Pola elektromagnetyczne, które są emitowane przy antenach telefonii komórkowej, mocowanych na kratownicowych masztach, oddziałują na przestrzeni kilkunastu metrów, przede wszystkim na poziomie zawieszenia anteny. Normy techniczne i przepisy aktualnie stosowane w Polsce, dotyczące umieszczania anten stacji, zabezpieczają wymagane odległości z dala od miejsc przebywania ludzi.

Gospodarowanie odpadami

Gospodarka odpadami wywiera ogromny wpływ na stan środowiska naturalnego, bezpośrednio wpływając na jego wszystkie elementy (m.in. powietrze atmosferyczne, wody, powierzchnia ziemi, fauna flora), w związku z czym należy nie tylko zapobiegać powstawaniu odpadów, ale również stosować ich późniejszy odzysk i unieszkodliwianie.

Odpady z energetyki takie, jak popioły i żużle oraz pyły z odsiarczania spalin w latach poprzednich były gromadzone na składowiskach odpadów. Obecnie w związku z rozwojem nowoczesnych technologii istnieje możliwość ich wykorzystywania, choćby w zakresie infrastruktury drogowej. Odpady z elektrowni i energetycznego spalania paliw stanowią jedną z większych grup odpadów odzyskiwanych.

Ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych

Na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie znajduje się kilka ważnych obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych (wymieniono je w *Rozdz. 6. Prognozy*), powołanych w celu zachowania szczególnie cennych zasobów przyrodniczych i krajobrazowo-kulturowych. Ze względu na zajmowaną powierzchnię stanowią one ważny czynnik wpływający na rozwój społeczno – gospodarczy gminy, ponieważ w ich granicach obowiązują określone ograniczenia i zakazy. Mają one swoje konsekwencje również dla niektórych działań z zakresu zaopatrzenia w ciepło i energię.

Celem działań ochronnych jest kształtowanie harmonijnego krajobrazu leśnego i rolniczego, co oznacza istnienie znaczących ograniczeń np. w zakresie pozyskiwania drewna (biomasa) na terenie gminy oraz może wiązać się z pewnymi ograniczeniami w zakresie przeznaczania gruntów rolnych na inne cele (np. duże farmy fotowoltaiczne).

Jednym z kluczowych zakazów dotyczących działań inwestycyjnych na obszarach o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie jest zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, o ile nie zostaną pozytywnie uzgodnione z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska.

Znaczący udział terenów podlegających ochronie obszarowej na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie może być czynnikiem ograniczającym możliwości wdrożenia niektórych rozwiązań, np. w zakresie wzrostu udziału energii odnawialnej opartej na energetyce wiatrowej.

Z tego tytułu w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” nie przewiduje się tego typu zadań do realizacji. Wykazana jest tu spójność projektowanego dokumentu z innymi strategicznymi dokumentami gminy, jak choćby z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, który zabrania lokalizowania na terenie miasta instalacji wiatrowych.

Linie systemów energetycznych mają negatywny wpływ na krajobraz Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, jednak infrastruktura ta jest niezbędna dla funkcjonowania opisywanej

jednostki samorządu terytorialnego. Największym negatywnym oddziaływaniem infrastruktury energetycznej może być defragmentacja obszarów, a co za tym idzie zaburzenie ich spójności.

W związku z powyższym, przy realizacji poszczególnych inwestycji należy przestrzegać zasad ochrony krajobrazu biorąc pod uwagę zarówno wartości przyrodnicze, jak i dziedzictwa kulturowego. Dotyczy to propagowania architektury budynków i instalacji wkomponowanych w krajobraz, tak aby były jak najmniej widoczne oraz niezmnieszenia powierzchni korytarzy ekologicznych. Można to uzyskać prowadząc linie elektroenergetyczne, ciepłownicze i gazociągi w zagłębieniach terenu, a nie szczytami.

Realizacja planowanych celów zawartych w projektowanym w dokumencie może wywrzeć negatywny wpływ na zwierzęta poprzez płoszenie ich z siedlisk i miejsc lęgowych, zajęcie siedlisk na potrzeby budowy obiektów infrastruktury i linii przesyłowych, utrudnianie rozprzestrzeniania poprzez budowane bariery oraz kolizje z sieciami elektroenergetycznymi.

W związku z powyższym, przy ustalaniu lokalizacji inwestycji należy zwrócić szczególną uwagę na omijanie korytarzy migracyjnych oraz miejsc lęgowych gatunków chronionych oraz terenów prawnie chronionych. Ponadto dla poprawy bezpieczeństwa zwierząt powinno się znakować wszelkie bariery infrastrukturalne np. linie elektroenergetyczne, ekrany akustyczne, itp. Natomiast w celu kompensacji przyrodniczej należy prowadzić odtwarzanie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych.

Ze względu na wysokie koszty procesu inwestycyjnego, w tym związane z procedurą postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (np. roczny monitoring przedrealizacyjny fauny latającej), ważne jest wskazanie możliwości inwestycyjnych w tym zakresie już w dokumentach strategicznych (pomocne byłyby w tym względzie konkretne ustalenia w *Studium*, przy maksymalnym wykorzystaniu założeń tworzonych w Warmińsko – Mazurskim Urzędzie Marszałkowskim).

Należy jednak nadmienić, że w opracowywanym projekcie zawarto informację o braku planów dotyczących instalacji turbin wiatrowych na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie,

Wobec braku przewidywanych zmian w tym zakresie na terenie gminy w perspektywie najbliższych lat, zespół autorski opracowywanego projektu kieruje uwagę na inne możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

W uwarunkowaniach lokalnych Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie największe szanse do praktycznego zastosowania wskazuje się dla: fotowoltaiki, kolektorów słonecznych i płytkiej energetyki geotermalnej (pompy ciepła), przy jednoczesnym szerszym zastosowaniu kotłów na biomasę (rozumianą nie tylko jako drewno opałowe).

W przypadku tych rozwiązań barierą są niejednokrotnie wysokie koszty inwestycyjne, co oznacza, że ich upowszechnienie wymaga wsparcia systemowego.

Stąd „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” zawiera rozdział dedykowany wsparciu finansowego na działania związane z systemem energetycznym oraz OZE z poszanowaniem środowiska. Czynnikiem określającym możliwość pozyskania finansowania na określony projekt jest wartość tego projektu. Im większy jest projekt inwestycyjny tym większe jest ryzyko, że niepowodzenie tego projektu będzie miało istotne negatywne skutki dla inwestora zarówno osoby prawnej jak i fizycznej. Z kolei im większy jest inwestor w stosunku do planowanego projektu, tym mniejsza jest skala ryzyka związana z tym projektem.

Termomodernizacja obiektów

W aspekcie planowanych działań termomodernizacyjnych budynków, w tym także obiektów zabytkowych, konieczne jest zwrócenie uwagi na ochronę gatunków ptaków, np. jerzyka (*Apus*,

apus) i wróbla (*Passer domesticus*), które podlegają ochronie gatunkowej ścisłej na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. Nr 237, poz.1419).

Prace modernizacyjne mogą być powodem zniszczenia ich naturalnych siedlisk, którym są szczeliny i stropodachy budynków mieszkalnych. Powyższe prace (zwłaszcza że często niezgodne z wymogami prawa) wykonywane w okresie lęgowym są zagrożeniem dla gatunków ptaków (np. wróbel, domowy, kawka, pustułka) jak również niektórych gatunków nietoperzy. Wszelkie działania związane z wykonywaniem inwestycji modernizacyjnych powinny odbywać się w zgodzie z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska.

Niska lesistość gminy

Jednym z sygnalizowanych w analizie stanu istniejącego zagadnień jest stosunkowo niska lesistość Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, która wynosi ok. 4,7% powierzchni gminy, wobec średniej w Polsce wynoszącej 29,2% oraz średniej w województwie warmińsko – mazurskim wynoszącej 30,6%.Wskaźnik lesistości w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie jest najniższy w całym powiecie nowomiejskim. Łączna powierzchnia gruntów leśnych w roku 2014 roku wyniosła 55 ha.

Informacja ta jest istotna w świetle opracowywanego projektu, zgodnie z którym drewno opałowe oprócz węgla jest dominującym pod względem wielkości zużycia paliwem wykorzystywanym w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Brak jest danych wskazujących udział w ogólnym zużyciu drewna (m.in. wióry, trociny, pelet, brykiet) jednak przeprowadzona analiza wskazuje na konieczność ograniczenia wykorzystania drewna do celów opałowych. W opisywanym kontekście należy również dodać, że oprócz sygnalizowanego problemu związanego z niskim stanem zalesienia terenu gminy oraz ochroną znacznej części drzewostanu w granicach terenów chronionej przyrody, czynnikiem ograniczającym zużycie drewna do celów opałowych powinna być jego emisyjność.

W celu ograniczenia emisji niskiej zaleca się więc popieranie przedsięwzięć polegających na zasilaniu odbiorców z miejskiej sieci ciepłowniczej, gazowej lub kogeneracji, nie wykluczając przy tym stosowania odnawialnych źródeł energii. Efektywne spalanie drewna wymaga specjalnych technik i kotłów, zapewniających warunki dynamiczno – termiczne, niezbędne dla zupełnego spalania lotnych produktów termolizy biomasy. Nieodpowiednie rozwiązania aparaturowe i technologiczne skutkują bowiem zwiększoną, często poważnie emisją szkodliwych substancji do atmosfery (tlenek węgla, związki organiczne, w tym rakotwórcze), która może zniweczyć korzystny efekt ekologiczny, wynikający z charakteru zadań przewidzianych do realizacji w ramach „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”.

Wzrost ilości pojazdów samochodowych

Pomimo dobrej oferty przewoźników drogowych, zapewniających dogodne połączenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie z regionem, wciąż rośnie ilość zarejestrowanych pojazdów w Starostwie Nowomiejskim. Bardzo wiele osób wybiera transport indywidualny zamiast transportu zbiorowego.

Na koniec 2014 r. na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie zarejestrowanych było 6556 pojazdów. Najwięcej zarejestrowano: samochodów osobowych (3829), samochodów ciężarowych (1031), motocykli (412) oraz ciągników rolniczych (287).

Wzrosła znacząco liczba samochodów poruszających się w ruchu tranzytowym. Przyczyną tego stanu rzeczy są m.in. przebiegająca przez miasto droga krajowa Nr 15 relacji Trzebnica –Ostróda

oraz droga wojewódzka Nr 538 relacji Radzyń Chełmiński – Łasin – Nowe Miasto Lubawskie – Uzdrawo – Rozdroże a także drogi powiatowe i gminne.

Niewielkie wykorzystanie OZE

Obecnie, procent wykorzystania odnawialnych źródeł energii w ogólnym bilansie energetycznym Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie jest niewielki. Nie przyczynia się to do realizacji celów wyznaczonych w pakiecie klimatyczno – energetycznym do roku 2020, czyli tzw. 3x20.

„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” zakłada podjęcie działań w zakresie wzrostu OZE w bilansie energetycznym gminy, m.in. poprzez montaż instalacji OZE (kolektory słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne, pompy ciepła).

Niedostateczna świadomość ekologiczna społeczeństwa

Niedostateczna świadomość ekologiczna społeczeństwa jest problemem ogólnym w skali zarówno Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie jak i całego kraju.

Jest to pewnego rodzaju przeszkoda przy wprowadzaniu różnego rodzaju programów środowiskowych np. związanych z wymianą pieców wysokoemisyjnych na niskoemisyjne (np. węglowych na gazowe dla indywidualnych odbiorców). W tym konkretnym przypadku barierą często jest czynnik ekonomiczny, który wiąże się z niechęcią do większych kosztów ogrzewania nawet jeżeli mają one swoje przełożenie na większy komfort. Czynniki takie jak zwiększona efektywność energetyczna czy mniejsze emisje substancji zanieczyszczających do powietrza często nie są brane pod uwagę.

Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie jest przykładem samorządu, który przykładą dużą wagę do edukacji ekologicznej, szczególnie w tematach związanych z problematyką niskiej emisji, jednak wciąż należy dążyć do dalszego podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców.

9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby ich uwzględnienia podczas opracowania projektowanego dokumentu

W opracowywanym projekcie uwzględniono cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym oraz krajowym.

Dokumenty o znaczeniu międzynarodowym

Praktycznie wszystkie dokumenty dotyczące problematyki środowiska przyrodniczego na szczeblu wspólnotowym i krajowym wywodzą się z kilku dokumentów międzynarodowych. Początek dała konferencja Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro w 1992 r., na której zdefiniowano założenia zrównoważonego rozwoju.

Kolejnym dokumentem o charakterze międzynarodowym jest Agenda XXI – Globalny Program Działania na XXI wiek, która powstała w wyniku dyskusji na gremiach ONZ, którą prowadzono nad podstawowymi wyzwaniem współczesnego świata. Najistotniejszą częścią dokumentu odnoszącą się do problematyki ochrony środowiska jest część II pt. „Ochrona i zarządzanie zasobami przyrody”, w której to części jest 14 rozdziałów dotyczących potrzeby badań

środowiska, zapobieganiu zagrożeniom, zwalczaniu negatywnych zjawisk w środowisku, ochronie zasobów środowiska, bezpiecznym gospodarcom itd.

Wśród dokumentów o zasięgu światowym lub europejskim, które dotyczą problematyki ochrony środowiska lub jej elementów, a do których przystąpiła Polska, można wymienić:

- Konwencją Ramsarską (1971 r.) o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego,
- Konwencją Waszyngtońską (1973 r.) o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem,
- Konwencję o zakazie używania technicznych środków oddziaływania na środowisko w celach militarnych lub jakichkolwiek innych celach wrogich, sporządzoną w Genewie 18.05.1977 r.,
- Konwencją Bońską (1979 r.) o ochronie wędrownych i dziko żyjących gatunków zwierząt,
- Konwencją Berneńską (1979 r.) o ochronie przyrody europejskiej i siedlisk naturalnych,
- Konwencję w sprawie transgranicznego przemieszczania zanieczyszczeń na dalekie odległości, sporządzoną w Genewie 13 listopada 1979 r.,
- Protokół do Konwencji z 1979 r. w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości, dotyczący monitoringu i oceny przenoszenia zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości w Europie (EMEP),
- Konwencję Wiedeńską o ochronie warstwy ozonowej, sporządzoną w Wiedniu 22.03.1985 r.,
- Protokół Montrealski w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową, sporządzony w Montrealu 16 września 1987 r.,
- Konwencję o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzoną w Espo 25 lutego 1991 r.,
- Ramową konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu sporządzoną w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r.,
- Konwencję o różnorodności biologicznej (1992 r.) Rio de Janeiro,
- Konwencję w sprawie zmian klimatu wraz z protokołem sporządzonym w Kyoto w dniach 1-10 grudnia 1997 r., zobowiązującą państwa-Strony do redukcji emisji tzw. gazów cieplarnianych,
- Konwencję o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących ochrony środowiska sporządzoną w Aarhus 25 czerwca 1998 r.,
- Konwencją o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego (Konwencja Helsińska) - 1999 r.,
- Europejską Konwencją Krajobrazową (2004 r.).

W przypadku konwencji międzynarodowych trudno mówić o możliwości wykorzystania czy odnoszenia się do tych dokumentów w treści „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, gdyż charakter konwencji nie pozwala na bezpośrednie odnoszenie się do nich w formie konkretnych celów lub tym bardziej zadań.

Jednak zapisy konwencji zostały ujęte w dokumentach unijnych, w tym dyrektywach, a te rzutowały na treści polskich ustaw, stąd można przyjąć, że jeżeli konsekwencje realizacji projektów dla środowiska zawarte w projekcie przedmiotowego dokumentu są zgodne z duchem polskich ustaw to nie są sprzeczne z treściami konwencji.

Polityka wspólnotowa

Podstawowym dokumentem określającym cele ochrony środowiska na szczeblu Unii Europejskiej jest „VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego”.

W ramach tego programu wyznaczono 4 podstawowe obszary priorytetowe dla polityki Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska. Są to:

- zmiany klimatu,
- przyroda i różnorodność biologiczna,
- środowisko i zdrowie,
- zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i odpadami.

W *Programie* ustalono, że działania w zakresie wyznaczonych 4 priorytetów powinny być realizowane przy zastosowaniu następujących instrumentów ochrony środowiska:

- poprawę stosowania istniejących przepisów prawnych,
- zintegrowanie problematyki ochrony środowiska z politykami w innych zakresach,
- lepsze powiązanie ochrony środowiska z instrumentami gospodarki rynkowej,
- wspieranie społeczeństwa w zmianie podejścia do ochrony środowiska,
- uwzględnianie ochrony środowiska w gospodarce gruntami i decyzjach menadżerskich.

System prawny Unii Europejskiej w całej rozciągłości uwzględnia wyznaczone priorytety polityki Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska, które w większości dotyczą bezpośrednio lub pośrednio projektowanego dokumentu. Największy wpływ na ochronę środowiska, funkcjonowanie podmiotów gospodarczych, samorządów będzie miała implementacja zapisów dyrektyw UE odnoszących się do:

- standardów emisji SO₂, NO_x, pyłów zawieszonych i dopuszczalnych emisji tych substancji
- przez instalacje przemysłowe, energetyczne (w tym spalarnie odpadów) oraz transport,
- zanieczyszczeń emitowanych przez silniki (samochodów, pociągów, samolotów),
- jakości wody pitnej,
- redukcji zanieczyszczeń wód powierzchniowych przez nawozy i pestycydy,
- ochrony zasobów wodnych i ekosystemów od wody zależnych,
- oczyszczania i odprowadzania ścieków,
- instalacji do przerobu lub utylizacji odpadów,
- użytkowania i składowania odpadów niebezpiecznych i toksycznych,
- ograniczania różnych rodzajów hałasu,
- zintegrowanego zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń oraz zarządzania ryzykiem ekologicznym,
- ochrony przyrody, w tym powstrzymania utraty różnorodności biologicznej, m. in. utworzenia europejskiej sieci obszarów Natura 2000.

Obecnie na poziomie UE i poziomie krajowym prowadzone są już prace nad nowym okresem programowania na lata 2014-2020. Nadrzędnym dokumentem strategicznym jest „Europa 2020”, gdzie jednym z priorytetów jest rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej.

„Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – konieczne przedsięwzięcia na poziomie unijnym, krajowym i regionalnym na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej.

Zapisy „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” uwzględniają cele ochrony środowiska na szczeblu Unii Europejskiej określone w VI Wspólnotowym Programie Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego oraz są zgodne z następującymi dyrektywami UE:

- Dyrektywą Wodną (Dz. U. UE. L z 2000 r. Nr 327, poz. 1.) - Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej,
- Dyrektywą 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim. Dyrektywa weszła w życie 26 listopada 2007 r., a jej głównym celem jest ustanowienie ram dla oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, w celu ograniczenia negatywnych konsekwencji dla zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, związanych z powodzią na terytorium Wspólnoty,
- Dyrektywa Rady 2006/88/WE z 24 października 2006 r. w sprawie wymogów w zakresie zdrowia zwierząt akwakultury oraz zapobiegania niektórym chorobom zwierząt wodnych i zwalczania tych chorób,
- Dyrektywa Rady 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków,
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/35/CE z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za zapobieganie i naprawę szkód w środowisku.

Ponadto zapisy „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” są zgodne z:

- Dyrektywą Rady 90/313/EWG z dnia 7 czerwca 1990 r. w sprawie swobodnego dostępu do informacji o środowisku,
- Dyrektywą 96/62/EU z dnia 27 września 1996 r. w sprawie jakości powietrza,
- Dyrektywą 96/61/EC z 24 września 1996 r. w sprawie zintegrowanego zapobiegania i ograniczania zanieczyszczeń,
- Dyrektywą Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów,
- Dyrektywą Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne,
- Dyrektywą 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej,
- Dyrektywą 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
- Rozporządzeniem Rady 3254/91/EWG z dnia 19 grudnia 1991 r. w sprawie działań Wspólnoty w zakresie ochrony przyrody,
- Rozporządzeniem Rady 1210/90/EWG z dnia 7 maja 1990 r. w sprawie utworzenia Europejskiej Agencji Ochrony Środowiska oraz sieci informacji i obserwacji środowiska,
- Rozporządzeniem Rady 1836/93/EWG z dnia 29 czerwca 1993 r. w sprawie dobrowolnego uczestnictwa firm przemysłowych w systemie zarządzania ochroną środowiska i przeglądów ekologicznych.

Z chwilą przystąpienia Polski do Unii Europejskiej wszystkie akty prawa unijnego spowodowały konieczność dostosowania prawa polskiego do prawa unijnego. Proces ten jeszcze trwa, chociaż w większości prawo polskie zostało dostosowane do prawa wspólnotowego.

Oceniając zapisy zawarte w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” poprzez pryzmat celów oraz sposobów ochrony środowiska można stwierdzić, iż w odniesieniu do prawa krajowego, zostanie spełniony warunek oceny w odniesieniu do szczebla międzynarodowego, którego dokumenty ze swojej istoty są bardzo ogólne oraz do prawa wspólnotowego, które znalazło swoje odpowiedniki w prawie polskim.

Dokumenty krajowe

Cele i działania w dokumentach krajowych dotyczące ochrony środowiska, uwzględniają cele polityki Unii Europejskiej w tej dziedzinie oraz zawartych międzynarodowych konwencji. Wymóg ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej został uwzględniony w akcie prawnym najwyższej rangi, jakim jest Konstytucja RP przyjęta w 1997 r. przez Zgromadzenie Narodowe. Artykuł 5 ustawy zasadniczej wskazuje, iż Rzeczpospolita Polska (...) zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Zobowiązanie to zostało rozwinięte w dokumencie p.t. „II Polityka Ekologiczna Państwa”, który został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 13 czerwca 2000 r., a następnie przez Sejm w sierpniu 2001 r. W dokumencie tym stwierdzono, że ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej jest istotna dla zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego państwa, a zatem do zadań władz państwowych należy tworzenie warunków sprzyjających tej ochronie.

Za najważniejsze cele podejmowanych w tym zakresie działań uznano:

- poprawę stanu środowiska poprzez usunięcie lub ograniczenie zagrożeń dla zachowania,
- różnorodności biologicznej i krajobrazowej,
- zachowanie, odtworzenie i wzbogacanie zasobów przyrody,
- osiągnięcie powszechnej akceptacji dla zachowania całości spuścizny przyrodniczej i kulturowej Polski.

Najważniejsze cele średniookresowe (do roku 2016 r.) zawarte w Polityce Ekologicznej Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016 to:

- zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną,
- racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie samofinansowania gospodarki wodnej,
- rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego,
- przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogeniczne,
- racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją,
- poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska,
- dążenie do spełnienia przez RP zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz z dwóch dyrektyw unijnych (Dyrektywy LCP i Dyrektywę CAFE),
- utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków.

Ponadto cele ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” ustanowione na szczeblu krajowym, zostały przedstawione w *Rozdz. 3.3. Prognozy*.

Najbardziej szczegółowe z nich, zawarte są w takich dokumentach jak: „Założenia Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej”, „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030”, „Strategia Rozwoju Kraju 2020”, „Strategia Bezpieczeństwo

Energetyczne i Środowisko perspektywa 2020 r.’’, „Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku’’, „Polityka Energetyczna Polski do 2050 roku’’ (projekt), „Krajowy plan działań dotyczący efektywności energetycznej’’, „Krajowy plan działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych’’.

Niezależnie od planów, programów i strategii krajowych dokumentami obowiązującymi dla całego terytorium kraju są ustawy i rozporządzenia. Wśród całej ilości ustaw dotyczących problemów ochrony środowiska jako całości i jej elementów jak wody, powietrza, gleb, flory, fauny itd. należy wymienić następujące:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne,
- Ustawa dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- Ustawa dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach,
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze,
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest,
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Oprócz grupy wymienionych powyżej ustaw istnieje ogromna ilość rozporządzeń dotyczących bezpośrednio lub pośrednio ochrony środowiska.

Po przeanalizowaniu ww. dokumentów strategicznych oraz przepisów prawa określono w projektowanym dokumencie najważniejsze horyzontalne wymogi ochrony środowiska, jak.:

- racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- ochronę bioróżnorodności,
- zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii,
- rozwój energetyki bez nadmiernej eksploatacji zasobów.

Na obszarze Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie stwierdza się występowanie elementów środowiska naturalnego, które stanowi cel ochrony na szczeblu wspólnotowym, rozumianych jako obszary NATURA 2000 w postaci takiej formy jak: Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy (PLH 280001).

Na poziomie krajowym a zarazem międzynarodowym, jako istotny z punktu widzenia ochrony środowiska należy wskazać wieloprzestrzenny system sieci ekologicznej Econet-Polska, który obejmuje swoim zasięgiem najlepiej zachowane pod względem przyrodniczym obszary węzłowe.

Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie włączona została do obszaru węzłowego o nazwie Pojezierze Iławskie (6M) o znaczeniu międzynarodowym.

Ponadto celem ochrony elementów środowiska naturalnego, występujących na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie są m.in.: rezerwat przyrody „Rzeka Drwęca”, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy, użytki ekologiczne oraz pomnik przyrody.

W wyniku analizy „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie’’, należy stwierdzić, że poszczególne zagadnienia wchodzące w skład tego dokumentu, uwzględniają cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

10. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko w wyniku realizacji projektowanego dokumentu

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.), przewidywane znaczące oddziaływania wynikające z realizacji projektowanego dokumentu należy identyfikować w odniesieniu do takich elementów środowiska, jak: różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, powierzchnia ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne.

Wśród przewidywanych oddziaływań, które będą miały miejsce na analizowanym terenie wskutek realizacji „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” wskazano oddziaływania w podziale na dwie zasadnicze grupy:

- nieznaczące, wynikające z niewielkiej skali powodowanych zmian,
- potencjalnie znaczące.

Należy zwrócić uwagę, że konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o konkretne dane techniczne określające skalę przedsięwzięć i lokalizacyjne na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych inwestycji. Na obecnym etapie projektu „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, takich danych nie można przedstawić, ponieważ jest to dokument zbyt ogólny i strategiczny, zawierający w zdecydowanej większości ogólne wytyczne dla gminy, określający ogólne ramy zadań planowanych do realizacji na tym terenie w ramach gospodarki niskoemisyjnej.

Bez względu na stopień szczegółowości treści zawartych w projekcie dokumentu, oceniając jego wpływ na środowisko w aspekcie oddziaływań zarówno pozytywnych, jak i możliwych negatywnych, należy pamiętać, że działanie na jeden komponent środowiska nie powoduje zmian tylko w tym komponencie. Środowisko należy traktować jako system wzajemnie ze sobą powiązanych elementów, w którym zmiana jednej części wpływa na inną lub na całość systemu.

Mimo występujących uogólnień, treść projektu tego dokumentu należy ocenić pozytywnie – z punktu widzenia zarówno jego zawartości, jak i spodziewanej realizacji – w aspekcie potrzeb wynikających z obecnego i oczekiwanego stanu środowiska gminy oraz jego otoczenia.

Realizacja „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” nie spowoduje długotrwałych i nieodwracalnych negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogłyby być uznane jako oddziaływania znaczące, a tym samym jako pogarszające stan środowiska. Wdrażanie dokumentu umożliwi natomiast dalszą likwidację i minimalizację ujemnych zmian w środowisku, wywołanych na tym obszarze wieloletnią, intensywną antropopresją.

Realizacja ustaleń „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” będzie wypadkową dotychczasowej presji na środowisko oraz ustaleń zawartych w projekcie dokumentu, jak i stopnia realizacji tych ustaleń w trakcie obowiązywania dokumentu. Można je ograniczyć lub wyeliminować poprzez podjęcie odpowiednich działań, zgodnie z zapisami projektu dokumentu i ustaleniami niniejszej prognozy. Oczywisty jest fakt, że wprowadzanie nowego, bądź zmiana użytkowania terenu lub budowa nowych sieci i obiektów doprowadzi do przeobrażenia aktualnie występujących układów ekologicznych, co jest związane z prowadzeniem każdej działalności w środowisku.

Przewiduje się możliwość oddziaływania na środowisko przez poszczególne inwestycje prowadzone na przedmiotowym obszarze związane z modernizacją lub budową nowej infrastruktury technicznej czy nowych obiektów budowlanych będących w zasięgu wskazanych

terenów, ponieważ każdy nowy obiekt oddziałuje na otoczenie, w stopniu niewielkim, bądź znaczącym. Nie wszystkie jednak oddziaływania mają charakter negatywny dla środowiska. Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom, a więc zagrożeniom środowiska polega na zapobieganiu lub ograniczaniu wprowadzania do środowiska substancji lub energii.

Każda inwestycja będzie podlegać procedurze oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Przedsięwzięcia oraz inwestycje zapisane w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” stanowią pewien plan władz gminy co do rozwoju funkcjonalnego obszaru w oparciu o gospodarkę niskoemisyjną. Wszelkie szczegółowe oceny oddziaływania w stopniu szczegółowym dotyczące inwestycji, będą odbywać się na etapie sporządzania raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, odpowiednio do skali danego zadania. Ponadto raport oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko będzie musiał analizować oddziaływania skumulowane planowanych i funkcjonujących inwestycji, mając na uwadze ich skumulowany wpływ na środowisko, w tym także na człowieka.

Elementy środowiska podlegające nieznaczącemu oddziaływaniu wskutek realizacji projektowanego dokumentu

Obszary chronione

Na przedmiotowym terenie ze względu na występowanie obszarów chronionych, takich jak: rezerwat przyrody „Rzeka Drwęca”, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy, Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy (PLH 280001), pomnik przyrody, należy przewidzieć i określić możliwe znaczące oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji zapisów „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”.

Ogólne zapisy ujęte w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” wpłyną pozytywnie na obiekty prawnie chronione na tym terenie. Projekt dokumentu nie zawiera propozycji działań, które byłyby sprzeczne lub zagrażające tym obszarom oraz ich integralności.

Wszystkie działania proponowane w harmonogramie realizacyjnym „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” mają na celu służyć ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwałe przekształcenie jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody.

Działania inwestycyjne prowadzone na terenach objętych formami ochrony przyrody muszą być tak prowadzone, aby nie naruszać przedmiotu ich ochrony (jakości wód rzeki Drwęcy oraz jej doliny będącej siedliskiej gatunków flory i fauny) oraz nie wpływać znacząco negatywnie na integralność tego obszaru.

Różnorodność biologiczna (fauna i flora)

Na terenach objętych prawną ochroną przyrody i krajobrazu ochrona bioróżnorodności jest obowiązkiem ustawowym. W pozostałych przypadkach należy przyjąć, że realizacja przedsięwzięć nie wymagających wdrożenia postępowania w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach będzie oznaczała niewielką skalę potencjalnych zmian wprowadzonych do środowiska oraz skutków użytkowania (np. stosowanie kolektorów słonecznych w budownictwie indywidualnym, budowa przydomowych pomp ciepła).

Planowana rozbudowa terenów czynnych biologicznie wzmocni ekologiczną stabilność siedlisk, co będzie przeciwdziałać ich fragmentacji. Konieczne jest jednak każdorazowe dostosowanie gatunków roślinności do siedliska oraz klasy gleb, aby nie zubażać zasobów przyrodniczych gminy, ani nie wprowadzać gatunków obcych florze rodzimej, mogących wypierać rodzime gatunki.

W projekcie dokumentu wskazuje się wytyczne do rozwoju infrastruktury energetyki odnawialnej, tak więc zwraca się uwagę na to, aby w przypadku tego typu inwestycji przeprowadzić szczegółową analizę ornitologiczną i z zakresu chiropterofauny, co jest zgodne z wymaganiami oceny oddziaływania inwestycji na środowisko (na etapie raportu). W celu dokładnego rozpoznania liczebności chronionych gatunków należy przeprowadzić inwentaryzację terenową.

Ocenę dotyczącą ptaków wykonać należy również w przypadku stwierdzenia siedliska tych zwierząt w budynkach przy okazji przeprowadzania termomodernizacji, czy instalacji kolektorów słonecznych. Wszelkie prace należy dostosowywać do terminów lęgowych i migracyjnych zwierząt i ptaków, aby każda inwestycja czy prace budowlane nie powodowały negatywnego oddziaływania na faunę, na siedliska rozrodcze. Otwory wentylacyjne i szczeliny budynków mogą stanowić siedlisko chronionych gatunków. Należy pamiętać, że wszelkie prace ograniczające dostęp ptaków objętych ochroną gatunkową do miejsc ich regularnego przebywania i rozrodu należy traktować jako niszczenie ich siedlisk. W stosunku do dziko występujących zwierząt obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi. Jak podaje Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą, stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków w danym obiekcie budowlanym”. Ekspertyzę może wykonać osoba fizyczna, merytorycznie związana z ornitologią i chiropterologią, np. członkowie organizacji pozarządowych, których statutowym celem jest ochrona chronionych gatunków zwierząt lub też pracownik naukowy placówki zajmującej się ochroną gatunkową zwierząt.

Dla obszarów najbardziej cennych pod względem bioróżnorodności konieczne jest opracowanie, tam gdzie obszar zabudowy antropogenicznej nie został jeszcze nim pokryty, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które w szczególności będą określać wymogi zagospodarowania terenu względem wymogów ochrony środowiska.

Wody

Wody powierzchniowe

Eksploatacja urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej, gazowniczej i ciepłowniczej zazwyczaj nie jest związana z występowaniem istotnych bezpośrednich i negatywnych oddziaływań na wody powierzchniowe. Wyjątek stanowić może budowa małych elektrowni wodnych (MEW), jednak zgodnie z przytoczonymi w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” informacjami nie wskazuje się imiennie budowy takich obiektów tego rodzaju na ciekach płynących przez obszar Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”.

W przypadku sygnalizowanej budowy MEW, procedura w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, rozszerzona o postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, powinna być skutecznym narzędziem ograniczenia ewentualnych znaczących i negatywnych oddziaływań na ten element środowiska.

Zagrożeniem dla jakości wód powierzchniowych mogłaby być także, w zależności od uwarunkowań lokalizacyjnych, nieprawidłowa eksploatacja instalacji do spalania odpadów, czy wytwarzania biogazu, ale „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto

Lubawskie'' nie uwzględnia rozwiązań tego rodzaju. Wtórna depozycja (sucha, bądź mokra) substancji emitowanych do atmosfery z instalacji do spalania paliw (emisja niska) w kontekście ich wielkości (mocy grzewczej) nie stanowi istotnego zagrożenia dla wód powierzchniowych.

Wody podziemne

Realizacja „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie'' nie będzie miała negatywnego wpływu na zasoby i jakość wód podziemnych, ze względu na brak planów dotyczących wdrożenia geotermii wysokotemperaturowej, bazującej na zasobach wód wglębnych. Geotermalne instalacje niskotemperaturowe funkcjonujące jako systemy zamknięte, oddziałują na środowisko poprzez obniżenie temperatury ośrodka, z którego czerpane jest ciepło. W przypadku najszerzej stosowanych pionowych wymienników ciepła, wokół otworu tworzy się charakterystyczny lej temperaturowy. Jest on symetryczny względem osi otworu w utworach niezawodnionych, ale jeśli (pionowy) wymiennik zainstalowany jest w utworach wodonośnych, to lej temperaturowy nie wykazuje symetrii i jest rozwinięty w dół strumienia wód podziemnych. Jeżeli wymiennik obejmuje również strefę wzrostu temperatury (zgodnie z wartością gradientu geotermicznego), lej temperaturowy wraz ze wzrostem głębokości rozszerza się w głąb górotworu. W takiej postaci nie stanowi on zagrożenia dla środowiska, pomijając oczywiście przeobrażenie kriogeniczne głębszych partii gruntu i wód podziemnych.

W geotermii niskotemperaturowej rozległość leja temperaturowego jest istotna dopiero przy instalacjach wielootworowych, gdzie określa się optymalne odległości poszczególnych otworów, w których montowane są pionowe wymienniki ciepła. Kriogeniczne przekształcenia gruntu nie stanowią na ogół bezpośredniego zagrożenia dla środowiska.

Spadek temperatury przypowierzchniowych partii gruntu w wyniku instalacji systemów ZH (instalacje poziome) lub ZG (instalacje pionowe) może powodować szkody w ekosystemach związanych z środowiskiem glebowym, poprzez skrócenie okresu wegetacyjnego, bądź nawet niszczenie szaty roślinnej.

W przypadku uwzględnionego w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie'' tzw. „ciepła z ziemi'' czyli geotermii niskotemperaturowej, należy przewidzieć, że będą to głównie rozwiązania indywidualne „prydomowe'', a więc skala niekorzystnych oddziaływań, o których mowa powyżej, będzie odpowiednio ograniczona i może być uznana na obecnym etapie za nieznaczącą.

Powierzchnia ziemi

Wskutek realizacji „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie'' nastąpi nieznaczne oddziaływanie na powierzchnię ziemi, głównie w zakresie gospodarki odpadami oraz w mniejszym stopniu w zakresie ukształtowania terenu oraz powierzchni biologicznie czynnej.

Ustalenia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie'' nie dotyczą bezpośrednio gospodarowania odpadami, ponieważ nic przewiduje się wdrożenia rozwiązań bazujących na wykorzystaniu odpadów do pozyskiwania energii. Pośrednie skutki realizacji ustaleń opracowywanego projektu będą związane z wytwarzaniem odpadów w kotłowniach i piecach (popiół). Wdrożone nową ustawą o odpadach oraz znowelizowaną ustawą o utrzymaniu porządku i czystości w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, nowe zasady gospodarowania odpadami powinny skutecznie przyczynić się do zwiększenia środowiskowego bezpieczeństwa w zakresie gospodarowania wszystkimi odpadami, w tym odpadami z procesów termicznych. Nie przewiduje się zmian w ukształtowaniu terenu, ani istotnego ograniczenia

powierzchni biologicznie czynnych na terenie gminy wskutek realizacji założeń projektowanego dokumentu.

Największa ingerencja w strukturę ukształtowania terenu następować będzie podczas prac budowlanych związanych z powstawaniem infrastruktury technicznej i sieci komunikacyjnej. Tego typu zmiany są związane z realizacją każdego rodzaju inwestycji budowlanych, uznaje się je więc za nieuniknione w procesie zagospodarowania i postępującej urbanizacji. Negatywne oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie zatem miało miejsce w krótkim okresie czasu.

Krajobraz

Na krajobraz mogą wpłynąć negatywnie działania mające na celu ochronę poszczególnych komponentów środowiska czy zdrowia człowieka. Lokalny ład przestrzenny może zostać zaburzony budową ekranów akustycznych, remontami, posadowieniem nowych anten nadawczych, kolektorów słonecznych. Jest to jednak bardzo subiektywne odczucie. Właściwie przeprowadzone prace, projekty wkomponowane w lokalny krajobraz nie powinny negatywnie wpłynąć na wygląd estetyczny obszaru.

W kontekście potencjalnych oddziaływań krajobrazowych wynikających z realizacji założeń rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie najistotniejsze zmiany mogłaby powodować lokalizacja farm wiatrowych. Ze względu jednak na brak zamierzeń inwestycyjnych w tym zakresie, w przyjętej perspektywie programowania a ujętej w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, należy uznać że oddziaływanie to nie wystąpi a sam rozwój OZE w oparciu o siłownie wiatrowe nie będzie tak szybko postępować jak rozwój w oparciu o energię słoneczną, geotermalną czy wodną.

Świadczą o tym odpowiednie zapisy w planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, jak choćby ten, który zakazuje lokalizacji dużych farm wiatrowych na terenie miasta.

Sygnalizowane już wcześniej wskazanie w dokumentach strategicznych potencjalnych obszarów do rozwoju tej dziedziny energetyki pozwoliłoby ograniczyć niekorzystne zmiany także w tym elemencie środowiska. Pewne odczuwalne zmiany w lokalnym krajobrazie – jeszcze stosunkowo rzadko obserwowane w praktyce - mogą także wprowadzać wielkopowierzchniowe farmy fotowoltaiczne. Z tego względu procedury oceny oddziaływania tego typu przedsięwzięć na środowisko powinny zwracać na ten aspekt szczególną uwagę, zwłaszcza w przypadku ich lokalizowania na obszarach chronionego krajobrazu.

Szczególnie ważnym elementem jest ochrona krajobrazu w myśl ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015 r. poz. 774). W myśl powyższego dokumentu należy dążyć do takiego ustalania lokalizacji, aby ograniczyć do minimum negatywny wpływ nie tylko na zdrowie ludzi, ale także na krajobraz przyrodniczy i kulturowy (na zasadzie kompromisu pomiędzy racjami inwestorów, a subiektywnymi odczuciami mieszkańców). Szczegóły lokalizacji tego typu obiektów ustalone będą w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Klimat

Nie przewiduje się bezpośredniego negatywnego wpływu skutków realizacji „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” na klimat. W przedłożonym do oceny dokumencie nie wymienia się wśród planowanych działań, inwestycji związanych z wylesianiem, bądź zalesianiem gruntów, istotnym przyrostem terenów pokrytych szczelnymi nawierzchniami, osuszaniem terenów podmokłych lub trwałym zalaniem gruntów wodą, np. na skutek piętrzenia. Są to przykłady działań, które w skali lokalnej mogłyby mieć wpływ na klimat.

Pomimo, iż w niniejszej Prognozie zaznacza się wykorzystanie i przetwarzanie drewna do celów opałowych, nie jest to działanie wynikające bezpośrednio z realizacji założeń dokumentu, a jedynie skutek prowadzonej gospodarki leśnej, co nie jest przedmiotem analizowanego dokumentu. Realizacja założeń dokumentu nie ma więc bezpośredniego wpływu na wzrost pozyskiwania drewna w lasach na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”.

Pozytywnie na klimat (podobnie jak na powietrze) wpłynie także promocja alternatywnych dla spalania źródeł energii, gdyż zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pośrednio wpływa na ograniczenie zmian klimatu.

Zabytki

W „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” wskazano ogólny kierunek w zakresie działań z zakresu termomodernizacji obiektów, jednak bez wskazania zamierzeń inwestycyjnych związanych z termomodernizacją obiektów zabytkowych.

W przyjętej perspektywie programowania ujętej w projektowanym dokumencie, należy uznać że oddziaływanie to nie wystąpi.

Na etapie prowadzenia robót budowlanych w sąsiedztwie obiektów dziedzictwa kulturowego może wystąpić podwyższony poziom zanieczyszczenia powietrza związany z pracami maszyn budowlanych, co może powodować utrudniony dostęp do dóbr kultury. Z tego powodu, w trakcie budowy należy prowadzić ścisły nadzór budowlany.

W przypadku wystąpienia znalezisk archeologicznych, odkrycia przedmiotu, co do którego będzie istniało przypuszczenie, że jest on zabytkiem, prace budowlane powinny zostać wstrzymane. Następnie znalezisko powinno zostać zabezpieczone przy użyciu dostępnych środków oraz niezwłocznie zgłoszone do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Dobra kultury

„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” nie zawiera specjalnych, osobnych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa materialnego (do tego celu służą osobne opracowania, jak na przykład „Program opieki nad zabytkami”, Lokalny Program Rewitalizacji). Działania mające na celu poprawę stanu ogólnego środowiska wpłyną jednak pośrednio także na stan dóbr materialnych.

Poprawa stanu powietrza atmosferycznego, ograniczenie niskiej emisji będzie oczyszczać powietrze i opady atmosferyczne z zanieczyszczeń, co będzie pozytywnie wpływać na tkankę zabudowy. Także zainwestowanie w infrastrukturę techniczną powinno skutkować podwyższeniem standardów mieszkaniowych oraz standardów jakości zasobów przyrodniczych, w tym cieków, co będzie niewątpliwie przyciągać turystów.

Działania związane z pracami budowlanymi czy też remontowymi na obiektach traktowanych jako dobra materialne, np. termomodernizacja budynków, również wpłyną pozytywnie na strukturę zabudowy oraz poprawią wygląd estetyczny jednostki. Należy jednak przy każdym działaniu inwestycyjnym w tym zakresie pamiętać o ochronie przyrody. Podobnie, przy lokalizowaniu urządzeń produkujących energię odnawialną (kolektory słoneczne lub ogniwa fotowoltaiczne) na dachach budynków należy mieć na względzie ochronę gniazd ptaków. Rozwijanie obszarów zieleni poprawi wygląd estetyczny jednostki.

Ustalenia projektu dokumentu wpłyną więc neutralnie lub korzystnie na dobra materialne.

Ludzie w kontekście uciążliwości zapachowych i hałasu

W kontekście uciążliwości zapachowych i hałasu w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” nie przewiduje budowy instalacji, które mogłyby znacząco oddziaływać na środowisko a tym samym ludzi.

Do uciążliwych instalacji dla obszaru Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie można by zaliczyć np. budowę biogazowni czy farm wiatrowych. Potencjalnie najuciążliwszym źródłem hałasu pochodzącego od dyskutowanej infrastruktury technicznej jest hałas od turbin wiatrowych w przypadku ich nieodpowiedniej lokalizacji w stosunku do zabudowy mieszkalnej.

Ze względu na fakt, iż w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” nie wskazuje się imiennie budowy ani biogazowni ani farm wiatrowych, w przyjętej perspektywie czasowej nie wskazano uciążliwości zapachowych i hałasu jako potencjalnie znaczącego oddziaływania skutków realizacji projektowanego dokumentu na środowisko.

Ze względu na opisane uwarunkowania Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie i możliwości inwestycyjne w projektowanym opracowaniu, nie wskazuje się również zagrożeń powodowanych hałasem pochodzącym od innych źródeł instalacyjnych.

Elementy środowiska podlegające potencjalnie znaczącemu oddziaływaniu wskutek realizacji projektowanego dokumentu

Zasoby naturalne

Realizacja założeń przewidzianych w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” będzie związana z wykorzystaniem zasobów naturalnych, przede wszystkim nieodnawialnych zasobów paliw kopalnych (węgiel, olej opałowy – bezpośrednio do spalania w kotłach, a także miał węglowy – pośrednio, wskutek zużycia w ciepłowni centralnej na terenie miasta).

Jako szczególnie korzystne należy więc wskazać zawarte w projektowanym dokumencie, zapisy dotyczące możliwości oraz zasadności stosowania zasobów odnawialnych (do produkcji energii i ciepła), jak również zalecenia do instalowania w kotłowniach istniejących (wykorzystujących zasoby naturalne w postaci węgla, biomasy) urządzeń regulacyjnych zwiększających efektywność ich działania (a tym samym wpływających na ograniczenie ilości spalanych paliw).

W „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” zawarto również zapisy, które zalecają ograniczanie zapotrzebowania na ciepło na bazie nieekonomicznych i nie ekologicznych kotłów węglowych na rzecz rozwiązań nowoczesnych, spełniających aktualne wymogi związane z ochroną środowiska, m. in. opalanych biomasą.

Reasumując, należy stwierdzić, że pomimo iż, projektowany dokument uwzględnia możliwość korzystania z nieodnawialnych zasobów naturalnych, co jest podyktowane w pierwszym rzędzie uwarunkowaniami ekonomicznymi, to wśród proponowanych alternatyw wskazuje szereg rozwiązań, które mają na celu sukcesywne ograniczanie eksploatacji tych zasobów.

Działania te mają dodatkowy korzystny wymiar, ponieważ służą równocześnie ograniczeniu wykorzystania do celów grzewczych paliw kopalnych, które odznaczają się wysoką emisyjnością.

Powietrze

Ogólne ustalenia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” wskazują, że jego realizacja nie powinna wpłynąć na pogorszenie stanu jakości

powietrza ani obszaru gminy, ani jego otoczenia. Ograniczając emisję zanieczyszczeń, także niską w pojedynczych punktach, która miejscowo jest jeszcze problemem, spowoduje się również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w ramach oddziaływania ponadlokalnego. Planowane działania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska.

Takie skutki przyniesie też promocja alternatywnych dla spalania źródeł energii, a także energooszczędności, będących elementem realizacji tzw. pakietu klimatyczno – energetycznego, który zakłada dla Polski m. in. zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych do 15 % w 2020 roku. Przyczyni się to do zmniejszenia emisji związków cieplarnianych powodujących w skali regionalnej zwiększenie się efektu cieplarnianego, weryfikowanego przez pomiary ozonu w strefach na poziomie wojewódzkiego monitoringu powietrza prowadzonego przez WIOŚ.

Istotnym zadaniem jest także planowanie termomodernizacji budynków. Zwiększenie energetycznej efektywności budynków powinno w efekcie długofalowym zmniejszyć zapotrzebowanie na dostarczane ciepło, a tym samym ilość emitowanych substancji pochodzących ze spalania w celu ogrzania budynków.

Rozwój miejskiej sieci gazowej i ciepłowniczej także pozwoli na zmniejszenie emisji z punktowych źródeł. Zorganizowany system ogrzewania, wykorzystujący nowoczesne technologie oraz zakończony urządzeniami oczyszczającymi spaliny pochodzące ze spalania umożliwi właściwą redukcję zanieczyszczeń.

Emisja z obszarów zabudowanych może negatywnie wpływać na zdrowie mieszkańców w przypadku, kiedy istniejąca zabudowa stwarza niekorzystne warunki pod względem warunków przewietrzania.

Ważne jest zatem planowanie nowej zabudowy pod kątem zapewnienia odpowiednich warunków sanitarnych, co powinno mieć odzwierciedlenie w poszczególnych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Biorąc pod uwagę, że komunikacja także stanowi źródło zanieczyszczeń na terenie gminy, konieczne jest kontynuowanie działań w zakresie reorganizacji i upłynnienia ruchu samochodowego. Zaplanowane w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” inwestycje w zakresie ciągów komunikacyjnych powinny zmniejszyć emisję zanieczyszczeń wynikającą z dużego natężenia ruchu pojazdów oraz złej jakości dróg. Ponadto przy planowaniu przebiegu dróg zwraca się uwagę na fakt, że odcinki drogowe powinny być wyprowadzone poza tereny zabudowane.

Każda inwestycja z zakresu budowy dróg będzie podlegać osobnej ocenie oddziaływania na środowisko, jeżeli będzie się ona kwalifikować do przedsięwzięć mogących znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Przy ocenie oddziaływania ciągów komunikacyjnych na środowisko, należy przede wszystkim przeanalizować ich wpływ na zdrowie ludzi oraz tereny mieszkaniowe pod kątem emisji zanieczyszczeń oraz hałasu.

Ludzie, w kontekście szkodliwości zdrowotnej zanieczyszczeń gazowych i pyłów emitowanych do powietrza

Na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie do najważniejszych źródeł zanieczyszczenia atmosfery należy zaliczyć lokalne i indywidualne kotłownie, w których stosuje się głównie paliwa wysokoemisyjne.

Biorąc pod uwagę lokalne uwarunkowania ekonomiczne miasta, „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” uwzględnia w tym dokumencie wykorzystanie tych paliw do celów grzewczych, ale równocześnie wykazuje potrzebę zmian funkcjonującego wzorca.

„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” uwzględnia więc szereg propozycji zmierzających do szerszego wykorzystania ekologicznych, odnawialnych zasobów do wytwarzania energii oraz podkreśla znaczenie podejmowania działań mających na celu usprawnienie i unowocześnianie systemów funkcjonujących (np. stosowanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych w trakcie modernizacji budynków, promowanie oszczędzania energii w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej m.in. poprzez edukację społeczną).

W omawianym kontekście należy podkreślić rolę Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, która powinna korzystać z uprawnień w zakresie kształtowania polityki przestrzennej i sukcesywnie odchodzić od stosowania w nowej zabudowie kotłów opalanych paliwami wysokoemisyjnymi.

Oddziaływania inwestycji wynikających z wdrożenia ustaleń projektowanego dokumentu w fazie realizacji

Działania przewidziane w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” to głównie zadania inwestycyjne, które będą ingerować w środowisko, głównie na etapie ich realizacji, powodując przejściowe, odwracalne oddziaływania negatywne. Natomiast na etapie eksploatacji zrealizowane inwestycje zasadniczo będą wpływać korzystnie na stan środowiska.

Ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko na etapie realizacji poszczególnych zadań leży w gestii wykonawcy i dotyczy sprzętu (hałas, emisja spalin wycieki), oraz organizacji prac (np. koordynacja prac w pasie drogowym, unikanie prac będących źródłem znacznych, akustycznych oddziaływań negatywnych w porze wieczornej).

Minimalizowaniu oddziaływań negatywnych na środowisko będzie służyło przestrzeganie obowiązujących zasad w zakresie gospodarki odpadami.

W analizie tego zagadnienia uwzględniono w pierwszej kolejności klasyfikację przedsięwzięć przyjętą w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. Nr 213 poz.1397) wraz z nowelizacją z 2013 r., ponieważ stanowi ono zestawienie inwestycji, które mogą być uciążliwe dla środowiska nie tylko w fazie eksploatacji (o czym mowa w poprzednich punktach Prognozy), ale również realizacji.

W przypadku przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zakres i zasięg oddziaływania będzie zamykała się na terenach, na których zostaną zrealizowana tego typu przedsięwzięcia. Obowiązkiem inwestorów będzie dbanie o nie przekraczanie standardów jakości środowiska poza granicami tych terenów.

Nadzór i szczegółowa analiza zakresu oddziaływania tych przedsięwzięć na środowisko będzie przedmiotem postępowań w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, które są wymagane dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Zestawienie zadań planowanych do realizacji w ramach „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” oraz ich identyfikacja pod kątem czy są one przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko lub czy wyznaczają ramy dla późniejszej realizacji takich przedsięwzięć zamieszczono w poniższej tabeli.

*Prognoza oddziaływania na środowisko projektu
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie*

Tab.3. Zestawienie zadań planowanych do realizacji w ramach „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”

Sektor/ Działanie	Planowane przedsięwzięcie	Czy jest przedsięwzięciem mogącym znacząco oddziaływać na środowisko	Czy wyznacza ramy późniejszych przedsięwzięć mogącym znacząco oddziaływać na środowisko
Działania krótkoterminowe			
Budynki użyteczności publicznej/ Termomodernizacja budynków jednostek własnych Gminy	Termomodernizacja budynku komunalnego przy ul. Jagiellońskiej 9 w Nowym Mieście Lubawskim	Nie jest	Nie wyznacza
Budynki użyteczności publicznej/ Termomodernizacja budynków jednostek własnych Gminy	Termomodernizacja budynku Gimnazjum przy ul. Działyńskich 14 w Nowym Mieście Lubawskim	Nie jest	Nie wyznacza
Budynki użyteczności publicznej/ Termomodernizacja budynków jednostek własnych Gminy	Termomodernizacja budynków MOSiR przy ul. Jagiellońskiej 20 w Nowym Mieście Lubawskim	Nie jest	Nie wyznacza
Działania średnioterminowe			
Budynki użyteczności publicznej/ Termomodernizacja budynków jednostek własnych Gminy	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 1 przy ul. Jagiellońskiej 3 w Nowym Mieście Lubawskim	Nie jest	Nie wyznacza
Budynki użyteczności publicznej/ Termomodernizacja budynków jednostek własnych Gminy	Termomodernizacja budynku komunalnego przy ul. Tysiąclecia 2 w Nowym Mieście Lubawskim	Nie jest	Nie wyznacza
Budynki użyteczności publicznej/ Termomodernizacja budynków jednostek własnych Gminy	Termomodernizacja budynku komunalnego przy ul. Kopernika 3 w Nowym Mieście Lubawskim	Nie jest	Nie wyznacza
Budynki użyteczności publicznej/ Termomodernizacja budynków jednostek własnych Gminy	Termomodernizacja budynku komunalnego przy ul. Tysiąclecia 13 w Nowym Mieście Lubawskim	Nie jest	Nie wyznacza
Budynki użyteczności publicznej/ Produkcja energii z Odnawialnych Źródeł Energii	Montaż instalacji OZE w zakresie kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych na potrzeby budynku Szkoły Podstawowej nr 1 przy ul. Jagiellońskiej 3	Nie jest	Nie wyznacza
Budynki użyteczności publicznej/ Produkcja energii z Odnawialnych Źródeł Energii	Montaż instalacji OZE w zakresie kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych na potrzeby budynku Szkoły Podstawowej nr 2 przy ul. Tysiąclecia 33	Nie jest	Nie wyznacza
Budynki użyteczności publicznej/ Produkcja	Montaż instalacji OZE w zakresie kolektorów słonecznych i ogniw	Nie jest	Nie wyznacza

*Prognoza oddziaływania na środowisko projektu
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie*

energii z Odnawialnych Źródeł Energii	fotowoltaicznych na potrzeby budynku MOPS przy ul. Korczaka 4		
Budynki użyteczności publicznej/ Produkcja energii z Odnawialnych Źródeł Energii	Montaż instalacji OZE w zakresie kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych na potrzeby budynku Przedszkola Miejskiego przy ul. Tysiąclecia 3	Nie jest	Nie wyznacza
Budynki użyteczności publicznej/ Zastosowanie oświetlenia energooszczędneho	Wprowadzenie oświetlenia energooszczędneho w budynkach jednostek Gminy	Nie jest	Nie wyznacza
Budynki użyteczności publicznej/ Zarządzanie energią w budynkach jednostek własnych Gminy	Monitoring zużycia energii w budynkach jednostek własnych Gminy	Nie jest	Nie wyznacza
Budynki użyteczności publicznej/ System „Zielonych zamówień publicznych”	Wprowadzenie kryterium ekologicznego do procesu procedur udzielania zamówień publicznych	Nie jest	Nie wyznacza
Budynki użyteczności publicznej/ Efektywność energetyczna budynków nie podległych Gminie	Termomodernizacja budynków (docieplenia, wymiana źródeł ciepła) wymiana oświetlenia, montaż instalacji OZE, przyłączenia do miejskiej sieci ciepłowniczej i gazowej	Nie jest	Nie wyznacza
Oświetlenie publiczne/ Modernizacja oświetlenia ulicznego	Zastosowanie oświetlenia energooszczędneho, wprowadzanie inteligentnego systemu sterowania oświetleniem ulicznym	Nie jest	Nie wyznacza
Oświetlenie publiczne/ Budowa oświetlenia ulicznego z wykorzystaniem OZE	Budowa ulicznego oświetlenia solarnego LED na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	Nie jest	Nie wyznacza
Spółeczność lokalna/ Edukacja mieszkańców w zakresie efektywności energetycznej i OZE	Prowadzenie kampanii informacyjnych i promocyjnych w zakresie efektywności energetycznej i OZE	Nie jest	Nie wyznacza
Spółeczność lokalna/ Termomodernizacja budynków mieszkalnych	Termomodernizacja budynków mieszkaniowych (m.in. wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, ocieplenie ścian i dachu, modernizacja źródeł ciepła)	Nie jest	Nie wyznacza
Spółeczność lokalna/ Produkcja energii z Odnawialnych Źródeł Energii	Montaż instalacji OZE (kolektory słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne, pompy ciepła)	Nie jest	Nie wyznacza
Spółeczność lokalna/ Likwidacja niskiej emisji	Przyłączenie nieruchomości do sieci ciepłowniczej i gazowej	Może być przedsięwzięciem mogącym potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z kryteriami, o których mowa w §3, ust. 1, pkt 4 i 33 Rozporządzenia RM*	Nie wyznacza

*Prognoza oddziaływania na środowisko projektu
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie*

Przedsiębiorcy / Edukacja przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej i OZE	Prowadzenie kampanii informacyjnych i promocyjnych w zakresie efektywności energetycznej i OZE	Nie jest	Nie wyznacza
Przedsiębiorcy/ Efektywność energetyczna	Termomodernizacja obiektów przemysłowych i usługowych (m.in. wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, ocieplenie ścian i dachu, modernizacja źródeł ciepła), przyłączenia do miejskiej sieci ciepłowniczej i gazowej	Nie jest	Nie wyznacza
Przedsiębiorcy/ Produkcja energii z Odnawialnych Źródeł Energii	Montaż instalacji OZE (kolektory słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne, pompy ciepła)	Nie jest	Nie wyznacza
Przedsiębiorcy/ Produkcja energii z Odnawialnych Źródeł Energii	Budowa elektrowni fotowoltaicznej	Nie jest	Nie wyznacza
Transport/ Modernizacja i rozbudowa nawierzchni dróg gminnych, ulic i chodników	Budowa łącznika drogowego między ul. Grunwaldzką, a Kolejową w Nowym Mieście Lubawskim	Może być przedsięwzięciem mogąym potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z kryteriami, o których mowa w §3, ust. 1, pkt 60 Rozporządzenia RM*	Nie wyznacza
Transport/ Modernizacja i rozbudowa nawierzchni dróg gminnych, ulic i chodników	Budowa ul. Kamionki na odcinku od ul. Rolnej do granic gminy	Może być przedsięwzięciem mogąym potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z kryteriami, o których mowa w §3, ust. 1, pkt 60 Rozporządzenia RM*	Nie wyznacza
Transport/ Modernizacja i rozbudowa nawierzchni dróg gminnych, ulic i chodników	Przebudowa i budowa dróg na osiedlu Marianowo w Nowym Mieście Lubawskim	Może być przedsięwzięciem mogąym potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z kryteriami, o których mowa w §3, ust. 1, pkt 60 Rozporządzenia RM*	Nie wyznacza
Transport/ Uporządkowana organizacja ruchu	Planowanie właściwej organizacji ruchu	Nie jest	Nie wyznacza
Transport/ Promowanie zachowań energooszczędnych – ECODRIVING	Kampania edukacyjno –informacyjna zachowań energooszczędnych	Nie jest	Nie wyznacza
Transport/ Budowa obwodnicy drogowej Nowego Miasta Lubawskiego	Budowa obwodnicy Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w oparciu o przebieg DK Nr 15	Może być przedsięwzięciem mogąym potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z kryteriami, o których mowa w §3, ust. 1, pkt 60 Rozporządzenia RM*	Może wyznaczać jeżeli w ramach realizacji zadania będą lokalizowane przedsięwzięcia wymienione w §2 lub §3 Rozporządzenia RM*

*Prognoza oddziaływania na środowisko projektu
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie*

Działania długoterminowe			
Budynki użyteczności publicznej/ Termomodernizacja budynków jednostek własnych Gminy	Termomodernizacja budynków jednostek własnych Gminy (remont budynków, docieplenia, stolarka okienna i drzwiowa, wymiana źródeł ciepła)	Nie jest	Nie wyznacza
Budynki użyteczności publicznej/ Produkcja energii z Odnawialnych Źródeł Energii	Montaż instalacji OZE na potrzeby budynków jednostek własnych Gminy (ogniwa fotowoltaiczne, pompy ciepła, kolektory słoneczne)	Nie jest	Nie wyznacza
Oświetlenie publiczne/ Modernizacja oświetlenia ulicznego	Obniżenie mocy istniejących lamp oświetleniowych (technologia LED, inteligentny system sterowania)	Nie jest	Nie wyznacza
Transport/ Modernizacja i rozbudowa nawierzchni dróg gminnych, ulic i chodników	Modernizacja i rozbudowa nawierzchni dróg gminnych, ulic i chodników	Może być przedsięwzięciem mogącym potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z kryteriami, o których mowa w §3, ust. 1, pkt 60 Rozporządzenia RM*	Nie wyznacza
Transport/ Modernizacja i rozbudowa nawierzchni dróg gminnych, ulic i chodników	Modernizacja i budowa ścieżek rowerowych	Może być przedsięwzięciem mogącym potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z kryteriami, o których mowa w §3, ust. 1, pkt 60 Rozporządzenia RM*	Nie wyznacza

* - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz.1397 z późniejszymi zmianami)

 Zadania własne Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	 Zadania Społeczności lokalnej
 Zadania Przedsiębiorców	 Zadania GDDKiA
 Zadania jednostek użyteczności publicznych nie podległych Gminie	

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie
„Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”*

Powyższe zestawienie wskazuje, że „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” praktycznie nie przewiduje realizacji przedsięwzięć, które mogłyby powodować potencjalnie znaczące oddziaływanie na środowisko w trakcie ich budowy.

Większość inwestycji wdrażających ustalenia analizowanego dokumentu będzie stanowiła projekty indywidualne lub inne o porównywalnie niewielkiej skali.

Oddziaływania fazy realizacyjnej w takich przypadkach będą miały charakter krótkotrwały a ich skutki będą miały charakter przemijający.

Uciążliwości fazy realizacyjnej większości inwestycji budowlanych związane są z zapyleniem terenu w trakcie prowadzenia prac ziemnych, emisją gazów i pyłów z silników spalinowych pojazdów i maszyn budowlanych, emisją hałasu ze środków transportu oraz maszyn i urządzeń, wytworzeniem odpadów budowlanych. W zależności od lokalizacji inwestycji pojawiać się mogą okresowe zmiany stosunków wodnych (np. wskutek usuwania wody z wykopów). Realizacja prac budowlanych w zgodzie z zasadami dobrej praktyki budowlanej,

połączona z ochroną lokalnej szaty roślinnej, w szczególności drzew i krzewów, powinna skutecznie ograniczać negatywny wpływ tej fazy projektów na środowisko, w tym na warunki życia mieszkańców.

Wskazywane w projektowanym dokumencie inwestycje mogą osiągać większą niż przewidywaną skalę w przypadku podejmowania współpracy między innymi gminami. Współpraca taka może bowiem skutkować realizacją średnich lub dużych instalacji. „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” nie obejmuje jednak żadnych konkretnych ustaleń w tym zakresie.

Ze względu na specyfikę zaprojektowanych rozwiązań, ocenę oddziaływania na środowisko zobrazowano w poniższej tabeli, wyróżniając oddziaływanie w czasie realizacji (oznaczenie R) i w czasie eksploatacji inwestycji (oznaczenie E)

Podczas analizy wzięto pod uwagę wielkość natężenia oddziaływania na środowisko oraz czas jego występowania. Dla określenia skali potencjalnego oddziaływania zastosowano następujące wskaźniki oceny wpływu: (+) tzn. realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia; (–) tzn. realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia; (0) tzn. realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie (neutralne oddziaływanie); (N) tzn. brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków, są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji uwarunkowań.

*Prognoza oddziaływania na środowisko projektu
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie*

Tab.4. Ocena przewidywanego oddziaływania na środowisko inwestycji wynikających z wdrożenia ustaleń projektowanego dokumentu

Planowane działanie	Przewidywane oddziaływania inwestycji wynikające z wdrożenia ustaleń projektowanego dokumentu																									
	Obszary Natura 2000		Różnorodność biologiczna		Zdrowie ludzi		Zwierzęta		Rośliny		Wody		Jakość powietrza		Powierzchnia ziemi i gleba		Krajobraz		Klimat		Zasoby naturalne		Zabytki		Dobra kultury	
	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E
Działania krótkoterminowe																										
Termomodernizacja budynku komunalnego przy ul. Jagiellońskiej 9 w Nowym Mieście Lubawskim	0	+	0	+	-	+	0	0	0	0	0	0	-	+	-	0	0	0	0	+	0	+	0	0	0	0
Termomodernizacja budynku Gimnazjum przy ul. Działyńskich 14 w Nowym Mieście Lubawskim	0	+	0	+	-	+	0	0	0	0	0	0	-	+	-	0	0	0	0	+	0	+	0	0	0	0
Termomodernizacja budynków MOSiR przy ul. Jagiellońskiej 20 w Nowym Mieście Lubawskim	0	+	0	+	-	+	0	0	0	0	0	0	-	+	-	0	0	0	0	+	0	+	0	0	0	0
Działania średnioterminowe																										
Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 1 przy ul. Jagiellońskiej 3 w Nowym Mieście Lubawskim	0	+	0	+	-	+	0	0	0	0	0	0	-	+	-	0	0	0	0	+	0	+	0	0	0	0
Termomodernizacja budynku komunalnego przy ul. Tysiąclecia 2 w Nowym Mieście Lubawskim	0	+	0	+	-	+	0	0	0	0	0	0	-	+	-	0	0	0	0	+	0	+	0	0	0	0
Termomodernizacja budynku komunalnego przy ul. Kopernika 3 w Nowym Mieście Lubawskim	0	+	0	+	-	+	0	0	0	0	0	0	-	+	-	0	0	0	0	+	0	+	0	0	0	0
Termomodernizacja budynku komunalnego przy ul. Tysiąclecia 13 w Nowym Mieście Lubawskim	0	+	0	+	-	+	0	0	0	0	0	0	-	+	-	0	0	0	0	+	0	+	0	0	0	0
Montaż instalacji OZE w zakresie kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych na potrzeby budynku Szkoły Podstawowej nr 1 przy ul. Jagiellońskiej 3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	-	0	-	N	0	+	0	+	0	0	0	0

*Prognoza oddziaływania na środowisko projektu
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie*

Montaż instalacji OZE w zakresie kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych na potrzeby budynku Szkoły Podstawowej nr 2 przy ul. Tysiąclecia 33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	-	N	0	+	0	+	0	0	0	0
Montaż instalacji OZE w zakresie kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych na potrzeby budynku MOPS przy ul. Korczaka 4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	-	N	0	+	0	+	0	0	0	0
Montaż instalacji OZE w zakresie kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych na potrzeby budynku Przedszkola Miejskiego przy ul. Tysiąclecia 3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	-	N	0	+	0	+	0	0	0	0
Wprowadzenie oświetlenia energooszczędnego w budynkach jednostek własnych Gminy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	N	0	0	0	0	0	0	0	0
Monitoring zużycia energii w budynkach jednostek własnych Gminy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0
Wprowadzenie kryterium ekologicznego do procesu procedur udzielania zamówień publicznych	0	+	0	+	0	+	0	+	0	+	0	+	0	+	0	+	0	0	0	0	+	0	+	0	+	0	+
Termomodernizacja budynków (docieplenia, wymiana źródeł ciepła) wymiana oświetlenia, montaż instalacji OZE, przyłączenia do miejskiej sieci ciepłowniczej i gazowej	0	+	0	+	-	+	0	0	0	0	0	0	-	+	-	0	-	0	0	0	+	0	+	0	0	0	0
Zastosowanie oświetlenia energooszczędnego, wprowadzanie inteligentnego systemu sterowania oświetleniem ulicznym	0	0	0	0	-	+	0	0	-	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	+	0	+	0	0	0	0
Budowa ulicznego oświetlenia solarne LED na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	+	-	0	-	N	0	+	0	+	0	0	0	0	0
Prowadzenie kampanii informacyjnych i promocyjnych w zakresie efektywności energetycznej i OZE	0	+	0	+	0	+	0	+	0	+	0	+	0	+	0	+	0	0	0	0	+	0	+	0	+	0	+
Termomodernizacja budynków mieszkaniowych (m.in. wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, ocieplenie ścian	0	+	0	+	-	+	0	0	0	0	0	0	-	+	-	0	0	0	0	0	+	0	+	0	0	0	0

*Prognoza oddziaływania na środowisko projektu
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie*

i dachu, modernizacja źródeł ciepła)																										
Montaż instalacji OZE (kolektory słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne, pompy ciepła)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	+	-	0	-	N	0	+	0	+	0	0	0	
Przyłączenie nieruchomości do sieci ciepłowniczej i gazowej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	+	-	0	0	0	0	+	0	+	0	0	0	
Prowadzenie kampanii informacyjnych i promocyjnych w zakresie efektywności energetycznej i OZE	0	+	0	+	0	+	0	+	0	+	0	+	0	+	0	+	0	0	0	+	0	+	0	+	0	+
Termomodernizacja obiektów przemysłowych i usługowych (m.in. wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, ocieplenie ścian i dachu, modernizacja źródeł ciepła), przyłączenia do miejskiej sieci ciepłowniczej i gazowej	0	+	0	+	-	+	0	0	0	0	0	0	+	-	0	0	0	0	+	0	+	0	0	0	0	
Montaż instalacji OZE (kolektory słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne, pompy ciepła)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	+	-	0	-	N	0	+	0	+	0	0	0	
Budowa elektrowni fotowoltaicznej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	+	-	0	-	N	0	+	0	+	0	0	0	
Budowa łącznika drogowego między ul. Grunwaldzką, a Kolejową w Nowym Mieście Lubawskim	-	N	0	N	-	N	0	N	-	N	-	N	0	0	-	N	0	N	0	0	0	0	0	0	0	
Budowa ul. Kamionki na odcinku od ul. Rolnej do granic gminy	-	N	0	N	-	N	0	N	-	N	-	N	0	0	-	N	0	N	0	0	0	0	0	0	0	
Przebudowa i budowa dróg na osiedlu Marianowo w Nowym Mieście Lubawskim	-	N	0	N	-	N	0	N	-	N	-	N	0	0	-	N	0	N	0	0	0	0	0	0	0	
Planowanie właściwej organizacji ruchu	0	+	0	+	0	+	0	+	0	+	0	+	0	+	-	+	0	0	0	+	0	+	0	+	0	+
Kampania edukacyjno –informacyjna zachowań energooszczędnych	0	+	0	+	0	+	0	+	0	+	0	+	0	+	-	+	0	0	0	+	0	+	0	+	0	+
Budowa obwodnicy Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w oparciu o przebieg DK Nr 15	-	N	0	N	-	N	0	N	-	N	-	N	0	0	-	N	0	N	0	0	0	0	0	0	0	
Działania długoterminowe																										
Termomodernizacja budynków jednostek własnych Gminy (remont budynków, docieplenia, stolarka okienna i drzwiowa, wymiana źródeł ciepła)	0	+	0	+	-	+	0	0	0	0	0	0	-	+	-	0	0	0	0	+	0	+	0	0	0	0
Montaż instalacji OZE na potrzeby budynków jednostek własnych Gminy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	+	-	0	0	0	0	+	0	+	0	0	0	0

*Prognoza oddziaływania na środowisko projektu
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie*

(ogniwa fotowoltaiczne, pompy ciepła, kolektory słoneczne)																										
Obniżenie mocy istniejących lamp oświetleniowych (technologia LED, inteligentny system sterowania)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	0
Transport/ Modernizacja i rozbudowa nawierzchni dróg gminnych, ulic i chodników	-	N	0	N	-	N	0	N	-	N	-	N	-	0	-	N	0	N	0	0	0	0	0	0	0	0
Transport/ Modernizacja i rozbudowa nawierzchni dróg gminnych, ulic i chodników	-	N	0	N	-	N	0	N	-	N	-	N	-	0	-	N	0	N	0	0	0	0	0	0	0	0

	Zadania własne Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie		Zadania Społeczności lokalnej
	Zadania Przedsiębiorców		Zadania GDDKiA
	Zadania jednostek użyteczności publicznych nie podległych Gminie		

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie
„Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”*

Reasumując, możemy wyróżnić trzy etapy realizacji zadań w ramach „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, a mianowicie: etap realizacji, eksploatacji oraz etap likwidacji.

Etap realizacji

Zadania planowane w ramach „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” nie będą realizowane w obrębie terenów objętych ochroną w ramach sieci Natura 2000. Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na cele i przedmioty ochrony obszarów sieci Natura 2000 na etapie ich realizacji będzie miało generalnie charakter neutralny. Jednakże może wystąpić chwilowe negatywne oddziaływanie, m.in. związane z realizacją działań w zakresie modernizacji i rozbudowy nawierzchni dróg gminnych, ulic i chodników.

Wpływ na stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego będą miały zadania związane z prowadzeniem prac budowlanych lub remontowych. Pozostałe zadania nie będą miały wpływu na stan jakości powietrza atmosferycznego. Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na powietrze atmosferyczne na etapie ich realizacji będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy, odwracalny, od neutralnego do negatywnego (w zależności od zadania).

Wpływ na stan klimatu akustycznego będą miały zadania związane z prowadzeniem prac budowlanych lub remontowych. Pozostałe zadania nie będą miały wpływu na stan jakości klimatu akustycznego. W większości robót budowlanych/remontowych wykorzystywany będzie sprzęt stanowiący źródło hałasu i drgań (maszyny budowlane oraz środki transportu). Emitowany hałas będzie oddziaływał na okolicznych mieszkańców oraz ludzi przebywających chwilowo w rejonie inwestycji. Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na klimat akustyczny na etapie ich realizacji będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy, odwracalny, od neutralnego do negatywnego (w zależności od zadania).

Wpływ na roślinność będą miały zadania związane z prowadzeniem prac budowlanych czy remontowych, w zakresie np. wycinki drzew lub krzewów kolidujących z inwestycjami. Na etapie realizacji poszczególnych zadań należy dążyć do zachowania jak największej ilości roślinności. Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na roślinność na etapie ich realizacji będzie miało charakter bezpośredni lub pośredni, krótkoterminowy lub stały (w przypadku wycinki drzew), chwilowy, odwracalny, od neutralnego do negatywnego (w zależności od zadania).

Wpływ na zwierzęta i różnorodność biologiczną będą miały zadania realizowane w całości w przestrzeni zurbanizowanej. Występowanie zwierząt, zwłaszcza gatunków chronionych jest w takiej przestrzeni ograniczone, ze względu na stałą, obecność człowieka oraz znaczące ograniczenie terenów zielonych. Różnorodność biologiczna w przestrzeni zurbanizowanej jest ograniczona, uformowana antropogenicznie. Oddziaływanie planowanych zadań w projektowanym dokumencie na zwierzęta i różnorodność biologiczną na etapie ich realizacji będzie miało charakter neutralny. Z uwagi na realizację zadań na terenie antropogenicznie zmienionym oraz prowadzenie w uzasadnionych przypadkach inwentaryzacji przyrodniczych, zadania nie będą miały negatywnego wpływu na gatunki zwierząt objęte ochroną gatunkową.

Wpływ na grunty, wody gruntowe, wody powierzchniowe mogą mieć jedynie zadania związane z prowadzeniem prac budowlanych lub remontowych. Pozostałe zadania nie będą takiego wpływu wykazywały. Niebezpieczeństwo zanieczyszczenia gruntów substancjami ropopochodnymi pochodzącymi ze sprzętu budowlanego i środków transportu na placu budowy istnieje zawsze. Aby je zminimalizować zaplecze budowy, na którym będzie parkował ten sprzęt powinno zostać zorganizowane na terenie utwardzonym i odwadnianym, albo – w razie niemożności znalezienia takiego terenu – na terenie nieutwardzonym, lecz zabezpieczonym. Oddziaływanie planowanych zadań w projektowanym dokumencie na grunty, wody gruntowe,

wody powierzchniowe na etapie ich realizacji będzie miało charakter bezpośredni lub pośredni, krótkoterminowy, chwilowy, odwracalny, neutralny.

Wpływ na odpady będą miały zadania związane z prowadzeniem prac budowlanych lub remontowych. Na etapie budowy lub remontu obiektów będą powstawały odpady związane z: pracami ziemnymi, użytkowaniem sprzętu budowlanego, funkcjonowaniem zaplecza socjalnego dla pracowników. Wskazane jest prowadzenie robót budowlanych w oparciu o nowoczesne technologie, a powstałe w trakcie budowy odpady powinny być w miarę możliwości wtórnie wykorzystywane bądź usuwane zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi wykonywania robót budowlanych. Oddziaływanie planowanych zadań w projektowanym dokumencie ze względu na powstające odpady na etapie ich realizacji będzie miało charakter bezpośredni, chwilowy, krótkoterminowy, odwracalny, od neutralnego do negatywnego (w zależności od zadania).

Realizacja zadań planowanych w projektowanym dokumencie nie wiąże się ze znaczącą emisją zanieczyszczeń do powietrza, w tym substancji odpowiedzialnych np. za efekt cieplarniany. Będzie dochodziło co prawda do emisji produktów spalania paliw w silnikach środków transportu i maszyn budowlanych – w tym dwutlenku węgla (CO₂) – emisje te będą jednak na tyle niewielkie, że nie będą miały wpływu na zamiany klimatyczne w rejonie przedsięwzięcia.

Oddziaływanie planowanych zadań w projektowanym dokumencie na klimat na etapie ich realizacji będzie miało charakter neutralny.

Wpływ na krajobraz będą miały zadania związane z prowadzeniem prac ziemnych i budowlanych. Trwające roboty budowlane spowodują zmiany w krajobrazie: zniknie dotychczasowe pokrycie terenu przedsięwzięcia, na terenie budowy będzie pracował sprzęt budowlany, powstaną wykopy i hałdy przemieszczanego gruntu. Oddziaływanie planowanych zadań w projektowanym dokumencie na krajobraz na etapie ich realizacji będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy, odwracalny, od neutralnego do negatywnego (w zależności od zadania).

Obszary objęte zadaniami w projektowanym dokumencie, znajdują się w strefie zurbanizowanej poza obszarami wykorzystywanymi rolniczo, w związku z czym nie wpłyną w żaden sposób na pogorszenie się jakości gleb. Realizacja poszczególnych przedsięwzięć nie będzie wpływać na złoża kopalin. Realizacja niektórych zadań będzie się wiązać z koniecznością przemieszczania mas ziemnych. Grunt ten będzie wywieziony w miejsce wskazane przez danego

inwestora. Wykonywanie prac budowlanych spowoduje chwilowe zniszczenie istniejącej powierzchni ziemi i naruszenie struktury gleby. Będzie ono występować fragmentarycznie, a po zakończeniu prac powierzchnia ziemi zostanie przywrócona do stanu pierwotnego. Oddziaływanie planowanych zadań w projektowanym dokumencie na powierzchnię ziemi na etapie ich realizacji będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy, odwracalny, neutralny.

Działania prowadzone w obszarach objętych bezpośrednio realizacją zadań zawartych w projektowanym dokumencie nie będą wpływały na zasoby naturalne występujące w obrębie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie. W czasie prowadzenia prac remontowo – budowlanych będą wykorzystywane przede wszystkim woda, żwir, piasek i energia. Woda będzie pochodziła z sieci wodociągowej. Żwir i piasek od lokalnych dystrybutorów lub wydobywców tych materiałów. Energia będzie pochodziła z sieci elektroenergetycznych. Oddziaływanie planowanych zadań w projektowanym dokumencie na zasoby naturalne na etapie ich realizacji będzie miało charakter neutralny.

W ramach „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” przewiduje się przeprowadzenie remontów i przebudów m.in. budynków i obiektów

zabytkowych. Wszystkie te działania będą prowadzone z należytą starannością i pod nadzorem organów odpowiedzialnych za ochronę zabytków.

Oddziaływanie planowanych zadań w projektowanym dokumencie na zabytki i dobra materialne na etapie ich realizacji będzie miało charakter bezpośredni lub pośredni, długoterminowy (remont obiektów zabytkowych), pozytywny.

W trakcie realizacji przedsięwzięć ujętych w zadaniach zawartych w projekcie dokumentu mogą wystąpić niedogodności dla mieszkańców terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów, na których będą prowadzone prace budowlane, ziemne, remontowe. Niedogodności te będą miały postać utrudnień komunikacyjnych (remonty/budowy ulic, sieci infrastruktury podziemnej), oddziaływań akustycznych (praca środków transportu czy maszyn budowlanych), pogorszenia parametrów jakościowych powietrza atmosferycznego (spalanie paliw w silnikach środków transportu i osprzętu budowlanego, wtórna emisja pyłu w czasie prac ziemnych czy z dróg dojazdowych do terenu budów). Oddziaływanie planowanych zadań w projektowanym dokumencie na ludzi na etapie ich realizacji będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy, odwracalny, od neutralnego do negatywnego (w zależności od zadania).

Etap eksploatacji

Zadania planowane w ramach projektu dokumentu nie będą realizowane w obrębie terenów objętych ochroną w ramach sieci Natura 2000. Oddziaływanie planowanych zadań w projektowanym dokumencie na cele i przedmioty ochrony obszarów sieci Natura 2000 oraz jego integralność na etapie ich funkcjonowania będzie miało charakter neutralny.

Większość przedsięwzięć, które mają być zlokalizowane w ramach zadań zawartych w projekcie dokumentu nie będzie wykazywała w fazie eksploatacji oddziaływania na powietrze atmosferyczne. Część projektów wpłynie na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, a więc spowoduje poprawę jakości powietrza atmosferycznego. Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na powietrze atmosferyczne na etapie ich funkcjonowania będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy lub długoterminowy, odwracalny, od neutralnego do negatywnego (w zależności od zadania).

Większość przedsięwzięć, które mają być zlokalizowane w ramach projektu dokumentu nie będzie wykazywała w fazie eksploatacji oddziaływania na środowisko akustyczne. Przepisy polskiego prawa określające standardy jakości środowiska akustycznego (dopuszczalne poziomy hałasu) wykluczają możliwość realizacji przedsięwzięć wykazujących ponadnormatywne oddziaływanie na jakość powietrza atmosferycznego. Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na środowisko akustyczne na etapie ich funkcjonowania będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy lub długoterminowy, odwracalny, od neutralnego do negatywnego (w zależności od zadania).

Funkcjonowanie przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach projektu dokumentu nie będzie miało wpływu na okoliczną roślinność. Poziomy substancji emitowanych do powietrza nie będą przekraczały dopuszczalnych norm, w tym również dopuszczalnych norm ze względu na ochronę roślin. Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na roślinność na etapie ich funkcjonowania będzie miało charakter neutralny.

Zadania planowane w ramach projektu dokumentu będą realizowane w całości w przestrzeni zurbanizowanej. Występowanie zwierząt, zwłaszcza gatunków chronionych jest w takiej przestrzeni ograniczona, ze względu na stałą, obecność człowieka oraz znaczące ograniczenie terenów zielonych. Różnorodność biologiczna w przestrzeni zurbanizowanej jest ograniczona, uformowana antropogenicznie. Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na zwierzęta i różnorodność biologiczną na etapie ich realizacji będzie miało charakter neutralny.

Pojawienie się nowych obiektów będzie wiązało się ze wzrostem zapotrzebowania na wodę oraz ze wzrostem ilości powstających ścieków deszczowych i komunalnych. Realizacja części zadań związanych z modernizacją i budową sieci infrastrukturalnych pozwoli na usprawnienie prowadzonej gospodarki wodno-ściekowej oraz poprawę jakości ścieków trafiających ostatecznie do środowiska. Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na grunty, wody gruntowe, wody powierzchniowe oraz ze względu na gospodarkę wodno-ściekową na etapie ich funkcjonowania będzie miało charakter od neutralnego do pozytywnego (w zależności od zadania).

Pojawienie się nowych obiektów będzie wiązało się ze wzrostem ilości odpadów powstających na terenie gminy. Powstałe odpady będą jednak gromadzone i zagospodarowywane poprzez odzysk lub unieszkodliwianie w sposób zgodny z zapisami ustawy o odpadach. Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie ze względu na gospodarkę odpadami na etapie ich funkcjonowania będzie miało charakter neutralny.

Funkcjonowanie zadań planowanych w ramach projektowanego dokumentu nie będzie się wiązało ze znaczącą emisją zanieczyszczeń do powietrza, w tym substancji odpowiedzialnych np. za efekt cieplarniany. Będzie dochodziło co prawda do emisji zanieczyszczeń do powietrza ze środków transportu czy źródeł energetycznych, jednak emisje te będą jednak na tyle niewielkie, że nie będą miały wpływu na zamiany klimatyczne w rejonie przedsięwzięcia, w regionie czy na świecie.

Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na klimat na etapie ich funkcjonowania będzie miało charakter neutralny.

Działania w ramach projektowanego dokumentu dotyczące rewitalizacji obiektów budowlanych, prace remontowe i budowlane planuje się przeprowadzić z dbałością o lokalny, często historyczny i tradycyjny styl, tak aby nie zaburzyć ładu przestrzennego. Odremontowana infrastruktura przyczyni się do poprawy wizerunku zdegradowanych obszarów, które lepiej będą komponować się z otoczeniem. Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na krajobraz na etapie ich funkcjonowania będzie miało charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, odwracalny, od neutralnego do pozytywnego (w zależności od zadania).

Funkcjonowanie przedsięwzięć wchodzących w zakres zadań zawartych w projektowanym dokumencie nie będzie wykazywało oddziaływania na powierzchnię ziemi. Zwłaszcza, że obszary objęte programem znajdują się poza obszarami wykorzystywanymi rolniczo. Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na powierzchnię ziemi na etapie ich funkcjonowania będzie miało charakter neutralny.

Funkcjonowanie przedsięwzięć wynikających z zapisów projektu dokumentu nie będą wpływały na zasoby naturalne występujące w obrębie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie. W funkcjonujących obiektach powstałych bądź będących efektem remontu, adaptacji czy modernizacji zakłada się wykorzystywanie zasobów naturalnych w sposób racjonalny. Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na zasoby naturalne na etapie ich funkcjonowania będzie miało charakter neutralny.

W ramach zadań zawartych w projekcie dokumentu przewiduje się przeprowadzenie remontów m.in. budynków o charakterze zabytkowym. Wszystkie te działania będą prowadzone z należytą starannością i pod nadzorem organów odpowiedzialnych za ochronę zabytków. Celem tych działań jest restauracja i przywrócenie świetności obiektom zabytkowym. Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na zabytki i dobra materialne na etapie ich funkcjonowania będzie miało charakter neutralny.

Jednym z założeń projektu dokumentu jest rozwój Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie jako miejsca przyjaznego dla ludzi oraz rozwój przedsiębiorczości. W tym zakresie

m.in. planuje się działania koncentrujące się na poprawieniu komunikacji (budowa i modernizacja ciągów pieszo–rowerowych, układu komunikacyjnego), poprawie warunków życia mieszkańców gminy (rewitalizacja przestrzeni publicznej, budowa i modernizacja obiektów oświatowo–edukacyjnych, rewitalizacja terenów zieleni, budowa i modernizacja sieci elektroenergetycznych, ciepłowniczych, gazowniczych) oraz poprawie poziomu przedsiębiorczości. Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na ludzi na etapie ich funkcjonowania będzie miało charakter bezpośredni lub pośredni, długoterminowy, stały, odwracalny, od neutralnego do pozytywnego (w zależności od zadania).

Faza likwidacji

Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na cele i przedmioty ochrony obszarów sieci Natura 2000 oraz jego integralność na etapie ich likwidacji będzie miało charakter neutralny.

Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na powietrze atmosferyczne na etapie ich likwidacji będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy, odwracalny, od neutralnego do negatywnego (w zależności od zadania).

Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na klimat akustyczny na etapie ich likwidacji będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy, odwracalny, od neutralnego do negatywnego (w zależności od zadania).

Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na roślinność na etapie ich likwidacji będzie miało charakter bezpośredni lub pośredni, krótkoterminowy, chwilowy, odwracalny, od neutralnego do negatywnego (w zależności od likwidowanego projektu). Z uwagi na realizację zadań na terenie antropogenicznie zmienionym oraz prowadzenie, w uzasadnionych przypadkach, inwentaryzacji przyrodniczych, zadania na etapie likwidacji nie będą miały negatywnego wpływu na gatunki roślin i grzybów objęte ochroną gatunkową.

Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na zwierzęta i różnorodność biologiczną na etapie ich likwidacji będzie miało charakter neutralny. Z uwagi na realizację zadań na terenie antropogenicznie zmienionym oraz prowadzenie, w uzasadnionych przypadkach, inwentaryzacji przyrodniczych, zadania nie będą miały negatywnego wpływu na gatunki zwierząt objęte ochroną gatunkową.

Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na grunty, wody gruntowe, wody powierzchniowe oraz ze względu na gospodarkę wodno–ściekową na etapie ich likwidacji będzie miało charakter bezpośredni lub pośredni, krótkoterminowy, chwilowy, odwracalny, neutralny.

Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na powstające odpady na etapie ich likwidacji będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy, odwracalny, od neutralnego do negatywnego (w zależności od zadania).

Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na klimat na etapie ich likwidacji będzie miało charakter neutralny.

Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na krajobraz na etapie ich likwidacji będzie miało charakter bezpośredni, raczej długoterminowy, raczej stały.

Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na powierzchnię ziemi na etapie ich likwidacji będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy, odwracalny, neutralny.

Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na zasoby naturalne na etapie ich likwidacji będzie miało charakter neutralny.

Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na zabytki i dobra materialne na etapie ich likwidacji będzie miało charakter bezpośredni lub pośredni, długoterminowy, negatywny.

W trakcie likwidacji przedsięwzięć ujętych w zadaniach zawartych w projekcie dokumentu mogą wystąpić niedogodności dla mieszkańców terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów, na których będą prowadzone prace likwidacyjne, rozbiórkowe. Niedogodności te będą miały postać utrudnień komunikacyjnych, oddziaływań akustycznych (praca środków transportu czy maszyn budowlanych), pogorszenia parametrów jakościowych powietrza atmosferycznego (spalanie paliw w silnikach środków transportu i osprzętu budowlanego, wtórna emisja pyłu w czasie prac ziemnych czy z dróg dojazdowych do terenu budów). Oddziaływanie zadań planowanych w projektowanym dokumencie na ludzi na etapie ich likwidacji będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy, odwracalny, od neutralnego do negatywnego (w zależności od likwidowanego zadania).

11. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie, lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

W przypadku realizacji projektowanego dokumentu negatywne oddziaływania na środowisko pojawiają się głównie na etapie realizacji inwestycji w sposób krótkotrwały. Jednakże należy przewidzieć hipotetyczną możliwość wystąpienia nieprzewidzianych negatywnych skutków dla środowiska w czasie realizacji założeń projektowanego dokumentu z powodu wystąpienia zaniedbań, konfliktów itp.

Natomiast na etapie eksploatacji zrealizowane inwestycje zasadniczo będą wpływać korzystnie na stan środowiska. Wiele z nich wiąże się bowiem pośrednio z ograniczeniem oddziaływań na środowisko.

Ustalenia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” służą ograniczaniu negatywnych oddziaływań na środowisko, związanych z emisją zanieczyszczeń do atmosfery. W projektowanym dokumencie m.in. podkreśla się wagę i konieczność zmiany istniejącego modelu wytwarzania ciepła na rzecz szerszego zastosowania źródeł odnawialnych. Poziom ogólności zaleceń przyjętych w projektowanym dokumencie wynika z jego strategicznego charakteru i jako taki powinien być uznany za właściwy, również w odniesieniu do szczegółowości proponowanych rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko.

Propozycje, o których mowa w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” należy uznać za właściwe i odpowiednio akcentujące aspekty ochrony środowiska. Są to w szczególności:

- wskazanie na konieczność przeprowadzenia termomodernizacji budynków i obiektów: użyteczności publicznej, lokalnej społeczności oraz przedsiębiorców wraz z wymianą źródeł ciepła i wyposażenia na energooszczędne - *rozwiązanie sprzyjające wzrostowi efektywności wykorzystania energii i skutkujące ograniczeniem wykorzystania paliw wysokoemisyjnych,*
- przyłączanie nieruchomości należących do lokalnej społeczności, instytucji i podmiotów gospodarczych do miejskiej sieci ciepłowniczej oraz sieci gazowniczej – *rozwiązanie skutkujące ograniczeniem wykorzystania paliw wysokoemisyjnych,*

- ograniczenie dalszego rozwoju systemu ciepłowniczego na bazie kotłów węglowych na rzecz kotłów na gaz ziemny, gaz ciekły, olej opałowy, biomasę – *rozwiązanie skutkujące ograniczeniem wykorzystania paliw wysokoemisyjnych,*
- wskazywanie na konieczność stosowania nowoczesnych rozwiązań technologicznych w modernizowanych budynkach - *rozwiązanie docelowo sprzyjające wzrostowi efektywności wykorzystania energii,*
- promowanie innowacyjnych technologii niskoemisyjnych – *rozwiązanie docelowo wpływające na redukcję niskiej emisji,*
- prowadzenie kampanii informacyjnych i promocyjnych w zakresie efektywności energetycznej i OZE – *rozwiązanie docelowo wpływające na redukcję niskiej emisji oraz wzrost udziału OZE w bilansie energetycznym,*
- zastosowanie energii opartej na OZE, w szczególności w zakresie kolektorów słonecznych, ogniw fotowoltaicznych, pomp ciepła, w budynkach i obiektach: użyteczności publicznej, lokalnej społeczności oraz przedsiębiorców – *rozwiązanie skutkujące ograniczeniem wykorzystania paliw wysokoemisyjnych,*
- budowa ulicznego oświetlenia z wykorzystaniem OZE w technologii źródeł solarnych LED – *rozwiązanie skutkujące ograniczeniem niskiej emisji,*
- modernizacja oświetlenia ulicznego w celu zmniejszenia jego energochłonności – *rozwiązanie skutkujące ograniczeniem niskiej emisji,*
- budowa/przebudowa/remont dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą – *rozwiązanie skutkujące ograniczeniem niskiej emisji pochodzącej z transportu,*
- poprawa parametrów technicznych dróg gminnych – *rozwiązanie skutkujące ograniczeniem niskiej emisji pochodzącej z transportu,*
- programy edukacyjno – promocyjne ekologicznych form transportu, w tym turystyki rowerowej i zachowań energooszczędnych ECODRIVING – *rozwiązanie docelowo sprzyjające redukcji niskiej emisji.*

Do zalecanych działań zapobiegających i/lub ograniczających negatywne oddziaływania na środowisko, należy zaliczyć:

- unikanie prowadzenia budowanych/modernizowanych sieci elektroenergetycznych, ciepłowniczych, gazowniczych z narażeniem obszarów chronionych, cennych przyrodniczo, zabytkowych, zasobów naturalnych,
- przeciwdziałanie skutkom awarii przemysłowych, w odniesieniu do przedsięwzięć zaliczanych do stwarzających możliwość wystąpienia poważnych awarii,
- każdorazowe wykonywanie wymaganych ocen oddziaływania na środowisko dla planowanych inwestycji, wraz z inwentaryzacją siedlisk przyrodniczych i gatunków występujących na obszarze objętym zadaniem,
- przestrzeganie zapisów wydanych decyzji, pozwoleń i koncesji dotyczących realizacji zadania,
- zapewnienie stałego nadzoru prac budowlanych, prowadzonego przez wykwalifikowanych specjalistów,
- stosowanie produktów, materiałów i urządzeń nowoczesnych, proekologicznych i energooszczędnych.

Reasumując, generalnie oddziaływania związane z realizacją zadań ujętych „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” będą oddziaływaniami przejściowymi, odwracalnymi i wystąpią jedynie w czasie prowadzonych robót. Ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko na etapie realizacji poszczególnych zadań leży w gestii wykonawcy i dotyczą sprzętu (hałas, emisja spalin wycieki), organizacji prac (np. koordynacja prac w pasie drogowym, unikanie prac będących źródłem znacznej oddziaływań akustycznej w porze wieczornej). Minimalizowaniu oddziaływań na środowisko będzie służyło przestrzeganie obowiązujących zasad w zakresie gospodarki odpadami.

Natomiast na etapie eksploatacji zrealizowane inwestycje zasadniczo będą wpływać korzystnie na stan środowiska, poprzez zmniejszenie ilości zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery, poprawę jakości ścieków odprowadzanych do środowiska czy zwiększenie ilości ścieków ujmowanych w systemy kanalizacyjne.

Proponowane rozwiązania projektowanego dokumentu, ze względu na swój zakres i umiejscowienie, nie wymagają prowadzenia działań kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko.

12. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, w tym także wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki, luk we współczesnej wiedzy

„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” jest dokumentem, który w sposób kompleksowy przedstawia stan istniejący oraz perspektywy rozwoju w dziedzinie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie. Stanowi podstawę do dalszego rozwoju Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w oparciu o gospodarkę niskoemisyjną, nie narzucając tym samym konkretnych działań inwestycyjnych, lecz wskazując wyłącznie odpowiednie kierunki rozwoju samorządu terytorialnego zapewniające bezpieczeństwo energetyczne.

Niniejsza konstrukcja projektowanego dokumentu jest zgodna z wymaganiami ustawowymi i potrzebami Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, gdyż przedstawia szczegółowo stan aktualny w zakresie jej zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, a także przedstawia w najbliższej perspektywie przewidywane zmiany zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną oraz paliwa gazowe na analizowanym terenie.

Metodologia opracowania Prognozy nakazuje dokonanie propozycji rozwiązań alternatywnych w stosunku do rozwiązań przewidywanych w projekcie dokumentu, które pozwoliłyby osiągnąć zamierzone cele przy mniejszej skali oddziaływań na różne aspekty środowiska. Zadania przewidziane w ramach „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” mają tylko nieznaczny wpływ na analizowane aspekty środowiska, a większość mają charakter neutralny, a spośród tych oddziałujących na środowisko, obserwuje się przewagę oddziaływań pozytywnych, nad negatywnymi.

Oceniając wpływ na różne elementy środowiska należy zauważyć, że zmiany pozytywne będą „silne”, to znaczy istotne i zauważalne, podczas gdy prognozowane zmiany negatywne będą raczej „słabe” (skala ich oddziaływania będzie okresowa i raczej niewielka).

Uwzględniając powyższe, należy stwierdzić, że poszukiwanie rozwiązań alternatywnych (istotnych z punktu widzenia ograniczania oddziaływania na środowisko) jest bezcelowe, gdyż

zaproponowane działania pozwalają na realizację zakładanych celów przy niewielkich kosztach środowiskowych.

Zadania znajdujące się w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” mają w głównej mierze charakter ramowy i nie proponują konkretnych rozwiązań organizacyjnych czy technicznych. Ograniczają się głównie do wyznaczenia kierunku działania czy przeprowadzenia planowanych zmian.

W związku z tym, wariantowanie przedsięwzięć, planowanych ramach projektowanego dokumentu nie jest możliwe. Część proponowanych działań wyznacza lub może wyznaczać ramy późniejszych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Analiza wariantowa tych przedsięwzięć zostanie przeprowadzona na etapie procedur związanych z wydawaniem dla nich decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” jest dokumentem wspomagającym projekt tego dokumentu, gdyż wskazuje na ewentualne zagrożenia wynikające z niepełnej jego realizacji. Sugerowane do realizacji przedsięwzięcia w ramach „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” mają zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. Proponowanie działań alternatywnych dla podanych rozwiązań nie ma zatem uzasadnienia z formalnego i ekologicznego punktu widzenia.

Proponowanie działań alternatywnych może być rozumiane jedynie jako rozwiązania stanowiące alternatywę dla stanu istniejącego ujętego w projektowanym dokumencie.

W ramach założeń na najbliższe lata zaproponowano w „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” rozwiązania stanowiące alternatywę dla stanu istniejącego, który nie może być uznany za pożądany z punktu widzenia ochrony środowiska.

- W ten sposób w zakresie zaopatrzenia w ciepło i energię, szczególnie nacisk położono na:
- przyłączanie nieruchomości należących do lokalnej społeczności, instytucji i podmiotów gospodarczych do miejskiej sieci ciepłowniczej oraz sieci gazowniczej,
 - wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w postaci:
 - geotermii, ze wskazaniem realnych możliwości wykorzystania geotermii płytkiej (niskotemperaturowej),
 - energii słonecznej, z naciskiem na możliwości zastosowania instalacji solarnych oraz fotowoltaicznych w aplikacjach indywidualnych,
 - biomasy – rozumianej nie tylko jako wykorzystywane na terenie gminy drewno opałowe ale również przetworzone produkty jak choćby pelet czy brykiet drzewny.

Powyższe zestawienie wskazuje, że projektowany dokument przedstawia rozwiązania (alternatywy) w zakresie produkcji energii i wytwarzania ciepła.

Nie stwierdza się więc potrzeby uwzględnienia dodatkowych rozwiązań w omawianej dziedzinie, zwłaszcza że w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” kładzie się bardzo duży nacisk na zwiększenie wykorzystania zasobów odnawialnych, jako źródeł paliw i energii. Jest to najbardziej pożądana z punktu widzenia ochrony środowiska alternatywa dla energetyki i ciepłownictwa bazujących na paliwach kopalnych.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnych warunków środowiska. Z tego tytułu, przy realizacji nowych inwestycji, to znaczy na etapie projektowania inwestycji, należy rozważać warianty alternatywne, tak aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji inwestycji, warianty konstrukcyjne i technologiczne obiektów, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji.

Nie wskazuje się luk wynikających z niedostatków techniki, czy współczesnej wiedzy, które spowodowałyby trudności w ustaleniu wpływu proponowanych w analizowanym dokumencie rozwiązań na środowisko.

13. Informacje o przewidywanych metodach analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzenia

Ocena realizacji zadań w ramach projektowanego dokumentu

Zasada dokonywania ocen stosowana jest zarówno wobec planów o charakterze strategicznym, jak i programów operacyjnych. Stosuje się ocenę wstępną (ex ante), która zwykle jest obowiązkiem podmiotu przygotowującego plan czy program, ocenę pośrednią oraz ocenę końcową (ex post) przy współpracy operatora projektu z podmiotem zarządzającym realizacją programu. Wynika z tego, że ocena projektowanego dokumentu ma charakter wieloetapowy, zawsze przy udziale podmiotu wdrażającego program.

Podstawą właściwego systemu oceny realizacji „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” jest dobry system sprawozdawczości oparty na odpowiednio dobranych wskaźnikach.

Analiza realizacji postanowień projektowanego dokumentu może być podstawą do wnioskowania w sprawie skutków pozytywnych, bądź negatywnych w zakresie oddziaływania na środowisko.

Negatywne lub niekorzystne zmiany, które zostałyby stwierdzone w wyniku takiej analizy, powinny być wskazaniem do odpowiedniej modyfikacji ustaleń następnego dokumentu lub do uwzględnienia nowych założeń, minimalizujących w kolejnej perspektywie niekorzystne skutki rozwoju przedmiotowej dziedziny życia społeczno-gospodarczego.

Monitorowanie zadań w ramach projektowanego dokumentu

Monitorowanie jest to proces systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych opisujących postęp i efekty programu (wskaźniki). Monitoring spełnia m.in. rolę systemu wczesnego ostrzegania o ewentualnych nieprawidłowościach.

W celu określenia zmian jakie zachodzą w środowisku wskutek realizacji ustaleń „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, Prognoza oddziaływania na środowisko powinna zawierać propozycje metod analizy tych zmian oraz określać częstotliwość jej przeprowadzania.

Stosowaną metodą analizy skutków realizacji ustaleń „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” jest metoda wskaźnikowa.

Proponując jakiegokolwiek wskaźniki należy pamiętać by miały one charakter danych ogólnodostępnych możliwie najbardziej zobiektywizowanych (badania monitoringowe, dane statystyczne) wykonywanych tą samą metodyką.

W „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” określono wskaźniki monitorujące efekty realizacji projektowanego dokumentu, które przypisano takim obszarom, jak: budynki użyteczności publicznej (6 zidentyfikowanych wskaźników), oświetlenie publiczne (2 zidentyfikowane wskaźniki), społeczność lokalna i przedsiębiorcy (7 zidentyfikowanych wskaźników), transport (2 zidentyfikowane wskaźniki).

W myśl zapisów *art.55 ust.5 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.)* na organie opracowującym projekt dokumentu spoczywa obowiązek prowadzenia oprócz monitoringu efektów realizacji projektowanego dokumentu, również obowiązek prowadzenia monitoringu postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko.

Ocena postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko jest niezbędna w celu określenia na wczesnym etapie, ewentualnego negatywnego wpływu wynikającego z realizacji przyjętego dokumentu oraz zapewnia możliwość podjęcia działań naprawczych.

Wskaźniki, które można zastosować do analizy skutków realizacji ustaleń zawartych w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, zgodnie z wydanym podręcznikiem „Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko w planowaniu przestrzennym” *Praca zbiorowa pod redakcją Romana Bednarka*, dzieli się na trzy grupy:

- wskaźniki dotyczące zmian powierzchni zajętych przez określoną formę zagospodarowania (powierzchnia gmin wchodzących w skład Powiatu Opolskiego, objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, powierzchnia zabudowy nowo powstałych terenów mieszkaniowych, długość wybudowanych dróg, liczba wydanych pozwoleń na budowę),
- wskaźniki dotyczące postępów w skuteczności działań z zakresu ochrony środowiska (zużycie wody na jednego mieszkańca Powiatu Opolskiego w ciągu roku, procent mieszkań z podłączeniem do sieci kanalizacyjnej, ilość odpadów wytworzonych przez 1 mieszkańca w ciągu roku, udział odpadów przekazanych na składowisko w ogólnej masie odpadów, liczba mieszkańców Powiatu Opolskiego narażonych na ponadnormatywny hałas),
- wskaźniki zmian stanu biotycznych składowych środowiska, szczególnie na obszarach chronionych (powierzchnia występowania określonego siedliska przyrodniczego, liczebność populacji gatunku chronionego).

Źródłem danych monitoringowych mogą być dane: GUS, WIOŚ, RDOŚ, jednostek samorządu terytorialnego, badania terenowe i inne. Obowiązek prowadzenia monitoringu zagospodarowania przestrzennego to obowiązek administracji samorządowej.

Częstotliwość przeprowadzania oceny realizacji zadań w ramach projektowanego dokumentu

Proponuje się, aby przeprowadzić ocenę realizacji zadań w ramach projektowanego dokumentu nie rzadziej niż co 3 lata, co ułatwi jego monitoring. Termin ten jest zbieżny z okresem aktualizacji gminnych „Projektów założeń zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”, w tym także dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Przeprowadzenie oceny realizacji zadań w ramach projektowanego dokumentu może być również konieczne na wniosek Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim lub na wniosek jednostek zewnętrznych np. WFOŚiGW czy samorządu województwa warmińsko – mazurskiego.

W tym okresie wraz z oceną realizacji dokumentów programowych, w kontekście wykonania zadań ujętych w budżecie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, władze samorządowe będą miały za zadanie podsumować realizację zamierzeń inwestycyjnych realizowanych w ramach „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”. W przypadku stwierdzenia konieczności dokonania korekt w projektowanym dokumencie, zmiany te wprowadzone zostaną poprzez podjęcie stosownej uchwały przez Radę Miejską w Nowym Mieście Lubawskim.

Metody zastosowane przy sporządzaniu Prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko została wykonana z uwzględnieniem zakresu określonego w artykule 51 Ustawy z dnia 3 października 2008 roku *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późniejszymi zmianami).

W przedmiotowym dokumencie dokonano analizy oddziaływań na środowisko w oparciu o dane literaturowe oraz doświadczenie autorów, które zestawiono z różnymi lokalnymi uwarunkowaniami.

Przy sporządzaniu prognozy zastosowano metody opisowe oraz wykorzystano dostępne publikacje, dokumenty i raporty dotyczące obszaru Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie dotyczące środowiska i zmian w nim zachodzących.

14. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo, dnia 25 lutego 1991 roku oraz z *ustawy Prawo Ochrony Środowiska*.

Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic państwa, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Biorąc pod uwagę zasięg przestrzenny obszaru objętego Prognozą i zakres zadań przewidzianych w projektowanym dokumencie, które zostaną zrealizowane na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w województwie warmińsko – mazurskim, nie przewiduje się wystąpienia transgranicznych oddziaływań na środowisko.

Zakres i zasięg oddziaływania przedsięwzięć planowanych do realizacji w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” będzie miał charakter lokalny. Nie będzie wykraczał poza tereny przypisane do poszczególnych przedsięwzięć. W związku z tym, nie przewiduje się kumulowania oddziaływania projektowanych przedsięwzięć z przedsięwzięciami realizowanymi poza granicami Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Możliwe jest oddziaływanie skumulowane pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami realizowanymi w sąsiedztwie. Jeżeli weźmie się jednak pod uwagę fakt, że niektóre z planowanych zadań będą skutkowały ograniczeniem oddziaływania na środowisko (np. w zakresie modernizacji i przebudowy dróg, termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, modernizacji oświetlenia drogowego), można stwierdzić, że realizacja zadań zawartych w projektowanym dokumencie, nawet z uwzględnieniem ewentualnych oddziaływań skumulowanych nie będzie wykazywała ponadnormatywnego oddziaływania na środowisko.

Z uwagi na położenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie względem granic Polski, nie ma możliwości by któreś z planowanych do realizacji zadań oddziaływało transgranicznie na środowisko.

15. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Podstawą prawną sporządzenia niniejszej Prognozy jest art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 roku *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późniejszymi zmianami).

Artykuł ten nakłada obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji dokumentów strategicznych opracowywane przez organy administracji.

Prognoza oddziaływania na środowisko została wykonana z uwzględnieniem zakresu określonego w artykule 51 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko*. Przedmiotowe opracowanie jest prognozą oddziaływania na środowisko pełnej wersji tego dokumentu, która będzie poddana procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” jest dokumentem strategicznym, opisującym kierunki działań, zmierzających do osiągnięcia celów pakietu klimatyczno – energetycznego, tj. redukcji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, zwiększenia efektywności energetycznej, poprawy jakości powietrza oraz zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii.

Głównym celem niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest określenie możliwych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji projektu „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”.

Prognoza jest dokumentem wspierającym proces decyzji i procedurę oceny strategicznej. Wskazuje na możliwe negatywne skutki realizacji projektu „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” oraz przedstawia zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom, przedstawia sposoby ich minimalizacji.

Uwzględniając obowiązujący zakres Prognozy, metodyka sporządzenia Prognozy została opracowana w oparciu o dokumenty strategiczne oraz dostępne publikacje opisujące stan środowiska w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie. Analizą objęte zostały również dokumenty na poziomie krajowym i międzynarodowym zawierające niezbędne informacje i umożliwiające ocenę zgodności „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” z celami, kierunkami działań i priorytetami ekologicznymi. Wykorzystano również informacje zawarte w wielu innych opracowaniach i publikacjach, w tym m.in. w opracowaniach o stanie środowiska w województwie warmińsko – mazurskim (na przestrzeni lat 2010–2015) oraz danych m.in. GIOŚ, WIOŚ i GUS.

Biorą pod uwagę fakt, iż projektowany dokument ma charakter w głównej mierze kierunkowy, Prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” ma jedynie ostrzegać przed potencjalnymi zagrożeniami środowiskowymi na tzw. poziomie strategicznym, tzn. opisać generalne skutki środowiskowe dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

W „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, oprócz zadań realizowanych przez samorząd lokalny, zawarte są w większości zadania i zamierzenia inwestycyjne planowane do realizacji, bez wskazania konkretnych inwestorów. Inwestycje te powinny być poddane bardziej szczegółowej ocenie oddziaływania na środowisko, analizującej konkretne detale techniczne i otoczenie danego zamierzenia inwestycyjnego.

Ze względu na strategiczny charakter „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, przedmiotowa Prognoza nie zawiera szczegółowego opisu

skutków środowiskowych dla poszczególnych zadań, gdyż rolę tę winien pełnić każdorazowo raport o oddziaływaniu na środowisko poszczególnych przedsięwzięć inwestycyjnych, w przypadku gdy jest prawnie wymagany.

Strategia długoterminowa ujęta w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” obejmuje takie działania jak:

- w sektorze *Budynki użyteczności publicznej*: termomodernizacja budynków jednostek własnych Gminy, produkcja energii z Odnawialnych Źródeł Energii, wprowadzenie oświetlenia energooszczędnego w budynkach jednostek własnych Gminy, zarządzanie energią w budynkach jednostek własnych Gminy, system „Zielonych zamówień publicznych”, przyłączanie nieruchomości do miejskiej sieci ciepłowniczej i gazowniczej (zadanie jednostek nie podległych Gminie), efektywność energetyczna budynków nie podległych Gminie (zadanie jednostek nie podległych Gminie).
- w sektorze *Oświetlenie publiczne*: modernizacja oświetlenia ulicznego, budowa ulicznego oświetlenia solarnego LED.
- w sektorze *Spółeczność lokalna*: przyłączanie nieruchomości do miejskiej sieci ciepłowniczej i gazowniczej (zadanie mieszkańców Gminy), termomodernizacja budynków (zadanie mieszkańców Gminy), produkcja energii z Odnawialnych Źródeł Energii (zadanie mieszkańców Gminy), edukacja mieszkańców w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii.
- w sektorze *Przemysł i usługi*: przyłączanie do miejskiej sieci ciepłowniczej i gazowniczej (zadanie podmiotów gospodarczych Gminy), termomodernizacja obiektów (zadanie podmiotów gospodarczych Gminy), produkcja energii z Odnawialnych Źródeł Energii (zadanie podmiotów gospodarczych Gminy), edukacja przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł,
- w sektorze *Transport*: modernizacja i rozbudowa nawierzchni dróg gminnych, ulic i chodników, uporządkowana organizacja ruchu, promowanie zachowań energooszczędnych – ECODRIVING, budowa obwodnicy drogowej Nowego Miasta Lubawskiego (zadanie GDDKiA).

Brak realizacji przedmiotowego dokumentu może więc w praktyce skutkować zawężeniem spektrum działań i wdrażanych rozwiązań, co w przypadku analizowanych dziedzin życia może bezpośrednio wpłynąć na aktywność gospodarczą Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Zrównoważony rozwój społeczno–gospodarczy Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w oparciu o gospodarkę niskoemisyjną gwarantuje jego mieszkańcom poprawę warunków życia, odpowiednią promocję walorów środowiskowych i zasobów oraz szersze możliwości jego wykorzystania.

Taki zrównoważony rozwój będzie możliwy przy realizacji zadań zakładanych w ramach „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, natomiast zaniechanie realizacji dokumentu spowoduje jego zachwianie.

Wśród przewidywanych oddziaływań, które będą miały miejsce na analizowanym terenie wskutek realizacji „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” wskazano oddziaływania w podziale na dwie zasadnicze grupy:

- nieznaczące, wynikające z niewielkiej skali powodowanych zmian,
- potencjalnie znaczące.

Działania przewidziane w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” to głównie zadania inwestycyjne, które będą ingerować w środowisko,

głównie na etapie ich realizacji, natomiast na etapie eksploatacji zrealizowane inwestycje zasadniczo będą wpływać korzystnie na stan środowiska.

Generalnie oddziaływania związane z realizacją zadań ujętych w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” będą oddziaływaniami przejściowymi, odwracalnymi i wystąpią jedynie w czasie prowadzonych robót. Ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko na etapie realizacji poszczególnych zadań leży w gestii wykonawcy i dotyczy sprzętu (hałas, emisja spalin wycieki), oraz organizacji prac (np. koordynacja prac w pasie drogowym, unikanie prac będących źródłem znacznej oddziaływań akustycznej w porze wieczornej). Minimalizowaniu oddziaływań na środowisko będzie służyło przestrzeganie obowiązujących zasad w prawodawstwie w zakresie uwarunkowań środowiskowych. Natomiast na etapie eksploatacji, zrealizowane inwestycje zasadniczo będą wpływać korzystnie na stan środowiska, poprzez zmniejszenie ilości zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery, redukcję zużycia energii finalnej, zwiększenie udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Proponowane rozwiązania projektowanego dokumentu, ze względu na swój zakres i umiejscowienie, nie wymagają prowadzenia działań kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko.

Podstawą właściwego systemu oceny realizacji „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” jest dobry system sprawozdawczości oparty na odpowiednio dobranych wskaźnikach.

W „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” określono wskaźniki monitorujące efekty realizacji projektowanego dokumentu, które przypisano takim obszarom, jak: budynki użyteczności publicznej (6 zidentyfikowanych wskaźników), oświetlenie publiczne (2 zidentyfikowane wskaźniki), społeczność lokalna i przedsiębiorcy (7 zidentyfikowanych wskaźników), transport (2 zidentyfikowane wskaźniki).

Wskaźniki, które można zastosować do analizy skutków realizacji ustaleń „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, zgodnie z wydanym podręcznikiem „Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko w planowaniu przestrzennym” *Praca zbiorowa pod redakcją Romana Bednarka*, dzieli się na trzy grupy: wskaźniki dotyczące zmian powierzchni zajętych przez określoną formę zagospodarowania, wskaźniki dotyczące postępów w skuteczności działań z zakresu ochrony środowiska oraz wskaźniki zmian stanu biotycznych składowych środowiska.

Proponuje się, aby przeprowadzić ocenę realizacji zadań w ramach projektowanego dokumentu nie rzadziej niż co 3 lata, co ułatwi jego monitoring. Termin ten jest zbieżny z okresem aktualizacji gminnych „Projektów założeń zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”, w tym także dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie. Przeprowadzenie oceny realizacji zadań w ramach projektowanego dokumentu może być również konieczne na wniosek Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim lub na jednostek zewnętrznych np. WFOŚiGW czy samorządu województwa warmińsko – mazurskiego.

W tym okresie wraz z oceną realizacji dokumentów programowych, w kontekście wykonania zadań ujętych w budżecie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, władze samorządowe będą miały za zadanie podsumować realizację zamierzeń inwestycyjnych realizowanych w ramach „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”. W przypadku stwierdzenia konieczności dokonania korekt w projektowanym dokumencie, zmiany te wprowadzone zostaną poprzez podjęcie stosownej uchwały przez Radę Miejską w Nowym Mieście Lubawskim.

Zakres i zasięg oddziaływania przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” będzie miał charakter lokalny. Nie będzie wykraczał poza tereny przypisane do poszczególnych przedsięwzięć.

W związku z tym, nie przewiduje się kumulowania oddziaływania projektowanych przedsięwzięć z przedsięwzięciami realizowanymi poza granicami Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Z uwagi na położenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie względem granic Polski, nie ma możliwości by któreś z planowanych do realizacji zadań oddziaływało transgranicznie na środowisko.

SPIS RYSUNKÓW

Rys.1. Położenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na tle regionu.....	27
Rys.2. Mapa lokalizacji obszaru Natura 2000 - „Dolina Drwęcy”.....	39
Rys.3. Mapa lokalizacji rezerwatu przyrody „ Rzeka Drwęca”.....	40
Rys.4. Mapa lokalizacji obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy	40
Rys.5. Mapa lokalizacji pomnika przyrody „ Buk pospolity”.....	41

SPIS TABEL

Rys.1. Klasy stref poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia. Stan na 31.XII 2014 r	36
Rys.2. Klasy stref poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin. Stan na 31.XII 2014 r.....	36
Rys.3. Zestawienie zadań planowanych do realizacji w ramach „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”.....	67
Rys.4. Ocena przewidywanego oddziaływania na środowisko inwestycji wynikających z wdrożenia ustaleń projektowanego dokumentu	72

Literatura

1. Strategia wdrażania krajowej sieci ekologicznej Econet-Polska. Praca wykonana na zlecenie Narodowej Fundacji Ochrony Środowiska. Fundacja IUCN, Warszawa 1998,
2. Herbich J. (red.) 2004. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. T. 1, 2, 3, 4, 5. Ministerstwo Środowiska, Warszawa,
3. Strategiczne oceny oddziaływania na środowisko w układach sektorowych, 2003, Ekokonsult, Gdańsk,
4. Wskaźniki zrównoważonego rozwoju, praca zbiorowa, Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Warszawa – Białystok, 2005,
5. Lewandowski Witold, Proekologiczne Odnawialne Źródła Energii, Wydawnictwo Naukowo –Techniczne, Warszawa 2007,
6. Stelmasiak Jerzy (Red.), Zarządzanie Środowiskiem, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2007,
7. Dobrzańska Bożena, Dobrzański Grzegorz, Kielczowski Grzegorz, Ochrona Środowiska Przyrodniczego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008,
8. Natura 2000 i akwakultura, Ministerstwo Środowiska, 2009, Warszawa,
9. Wdrażanie europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 w Polsce i związane z tym problemy. Instytut na rzecz Ekorozwoju, Warszawa 2011,
10. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2011,
11. Ochrona środowiska 2012. GUS, Warszawa 2013,
12. Stan środowiska w województwie warmińsko -mazurskim w 2014 r. ,WIOŚ Olsztyn 2014,
13. Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego województwa warmińsko – mazurskiego do roku 2025,
14. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego,

15. Program ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018,
16. Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej,
17. Ponadlokalny program rewitalizacji sieci miast Cittaslow,
18. Strategia Rozwoju Powiatu Nowomiejskiego na lata 2015-2022,
19. Program ochrony środowiska dla powiatu nowomiejskiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017,
20. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowe Miasto Lubawskie (projekt),
21. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2023,
22. Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na lata 2012-2030,
23. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasto Lubawskie.
24. Ogólnodostępne strony internetowe.

*Prognoza oddziaływania na środowisko projektu
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie*